

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

2

ЖНІЎНЯ 2016 г.

АЎТОРАК

№ 146 (28256)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Хлебаробы

ў
пагонах

СТАР. 6

У Бярозе
ўмеюць

«ткаць урэдка»

СТАР. 9

Яна
была
актрысаю...

СТАР. 10

ЛІЧБА ДНЯ

456

жыхароў

Беларусі пераадолелі стогадовы рубаж. Сярод рэгіёнаў краіны лідарам па колькасці доўгажыхароў традыцыйна з'яўляецца Гродзенская вобласць: тут на 1 ліпеня пражывалі 97 чалавек, старэйшых за 100 гадоў. На другім месцы — Мінская і Віцебская вобласці (па 70), на трэцім — Гомельская (62). У Брэсцкай вобласці пражывалі 59 чалавек, якія адзначылі свой векавы юбілей, у Мінску — 51, у Магілёўскай вобласці — 47. Варта заўважыць, што жанчыны пераважаюць сярод айчынных доўгажыхароў з сяміразовай перавагай: свой 100-гадовы юбілей ужо адзначылі 401 жанчына і 55 мужчын. На 1 ліпеня гэтага года ў краіне налічвалася шэсць беларусаў ва ўзросце 110 гадоў і старэйшых.

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 2.08.2016 г.

Долар ЗША		1,9799 ▼
Еўра		2,2102 ▼
Рас. руб.		0,0299 ▲
Укр. грыўня		0,0797 ▼

ISSN 1990 - 763X

1 6 1 4 6 >

9 771990 763008

■ Святкуем!

ПА ГАЛОЎНАЙ ВУЛІЦЫ З ГАРМОНІКАМ

Усе чатыры паласы цэнтральнай вуліцы ў Ельску занялі ў мінулыя выхадныя гарманісты, якія прыехалі ў невялічкі палескі гарадок не толькі з розных рэгіёнаў Беларусі, але і з Расіі, Украіны, Малдовы, Эстоніі. **СТАР. 12**

■ Каб памяталі

ЭКІПАЖ АДЛЯТАЕ Ў ВЕЧНАСЦЬ...

«Не бывае безыменных герояў —
бываюць героі, чые імёны былі забытыя»

Пачаўшы некалі пошукі экіпажа, які загінуў каля вёскі Падарэссе Старадарожскага раёна, я не магла нават здагадацца, што ў гэтай гісторыі будзе працяг... Званок неабьякавага жыхара з вёскі Рабак Слуцкага раёна Міхаіла Іванавіча Сыцько, які паведаміў, што ў іх у лесе таксама ёсць помнік і месца падзення невядомага савецкага самалёта, зноў адправіў мяне ў дарогу.

Тэму гібелі невядомага экіпажа недалёка ад вёскі Бярозаўка Слуцкага раёна (а дакладней, на краі балота, паміж вёскамі Аступішча і Таліца, ва ўрочышчы, названым Корзаўшычына—Саляншчына) мясцовыя жыхары спрабавалі падымаць неаднойчы. На працягу многіх гадоў лічылася, што тут загінуў

знішчальнік — і адзін чалавек з экіпажа. Пра гэта ў 50-х гадах мінулага стагоддзя пісала апавяданне Алена Васілевіч. Журналісткае расследаванне веў таксама мой зямляк Міхась Тычына. Спрабавалі навесці архіўныя даведкі былы старшыня калгаса імя Тэльмана Віктар Магілявец, старшыня Паўстынскага сельсавета Святлана Жук і многія, многія іншыя. Таму, калі я звярнулася са сваёй просьбай аб дапамозе ў расследаванні гэтай гісторыі, ні адзін чалавек з бліжэйшых вёсак не застаўся ўбаку. Прышло і старэйшае, і маладое пакаленне. Падключылася Урэцкае лясніцтва. Старшыні Урэцкага выканкама і Казловіцкага сельвыканкама. Музей г. Любань, адміністрацыя г. Слуцка і нават палкоўнік у адстаўцы з Масквы, урадзенец гэтых мясцінаў Барыс Няронскі. І я чарговы раз зразумела, што гэтая генетычная памяць, нягледзячы на ўсе навагоднія перапісванні гісторыі, навечна і трывала будзе працягваць у нас жыць.

СТАР. 5

«ЗАЛАТЫЯ» ВЁСЛЫ ЗАСЛАЎЯ

Нашы спартсмены выйгралі 14 узнагарод
на дамашнім юнацкім і маладзёжным
чэмпіянаце свету па веславанні

Гэтым разам найбуйнейшы сусветны спартыўны турнір прымала не сталіца, а невялікі гарадок непадалёк ад Мінска — Заслаўе.

У Беларусі сабралася рэкордная колькасць удзельнікаў — больш за трыста спартсменаў з 62 краін. Сярод іх такія экзатычныя, як Эквадор, Філіпіны і Макаа, і такія далёкія, як, напрыклад, Канада і Бразілія. Нягледзячы на нядаўнія балючыя пытанні і неразуменне з боку Міжнароднай федэрацыі веславання, якія закранулі нашу краіну, арганізацыя гэтага чэмпіянату з боку краіны-гаспадыні зноў была на найвышэйшым узроўні.

СТАР. 3

ФОТ. БЕЛТА

ПОЎНЫЯ РАШУЧАСЦІ СУПРАЦОЎНІЧАЦЬ

Беларусь гатова працаваць з кампаніяй **Stadler Rail Group** і рэалізоўваць прапановы яе кіраўніцтва

Александр Лукашэнка ўчора сустрэўся з генеральным дырэктарам і ўладальнікам гэтай кампаніі Петэрам Шпулерам, паведаміў карэспандэнт БЕЛТА.

«Вы ў нас стварылі амаль 500 вельмі высокапрадукцыйных рабочых месцаў, вы займаецеся інавацыямі — гэта, як модна сёння гаварыць, у трэндзе. Гэта нашы задачы, якія мы будзем вырашаць у будучую пяцігодку. І ў гэтым плане вы павінны быць упэўнены, што мы гатовы працаваць з вамі і рэалізоўваць усе вашы прапановы», — сказаў Александр Лукашэнка.

Прэзідэнт дадаў, што кампанія за гады работы ў Беларусі паспела зрабіць шмат. «Зразумела, калі працуеш, з'яўляюцца новыя пытанні, магчыма, новыя інтарэсы, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. Ён таксама сказаў, што знаёмы з прапановамі накіонт пашырэння вытворчасці ў Беларусі.

Генеральны дырэктар і ўладальнік кампаніі **Stadler Rail Group** Петэр Шпулер у сваю чаргу паведаміў, што завод «Штадлер Мінск» выканае заказ дзяржаўнай чыгункі Нарвегіі. «Мы праявілі ўласную ініцыятыву і некаторыя заказы, якія планаваліся для заходнеўрапейскіх дзяржаў, перанеслі

сюды, у Беларусь. Гэты заказ датычыцца дзяржаўнай чыгункі Нарвегіі, — сказаў Петэр Шпулер. — Акрамя таго, у Фаніпалі будзе поўнацю выконвацца заказ на зборыцы трамваяў для гарадскіх ліній Санкт-Пецярбурга».

На сустрэчы абмяркоўвалася і разглядалася магчымасць вытворчасці заводам «Штадлер Мінск» паяздоў для трэцяй лініі сталічнага метрапалітэна.

Генеральны дырэктар таксама заўважыў, што ў 2015 годзе кампанія сутыкнулася з пэўнымі цяжкасцямі: «Аэраэкспрэс» адмовіўся ад часткі свайго заказу з-за няздольнасці яго аплаціць. «Мы былі вымушаны расцягнуць тыя вытворчыя працэсы, якія ішлі, для таго каб знайсці іншае фінансаванне. Сёння праблема амаль вырашана», — звярнуў увагу ён.

Петэр Шпулер дадаў, што яго кампанія поўная рашучасці працаваць у Беларусі. Завод прадоўжыць супрацоўнічаць з «Белкамуншам», закупаючы там кампаненты для вытворчасці, і, магчыма, будзе развіваць партнёрства і з іншымі беларускімі прадпрыемствамі. «Уся прадукцыя, якая збіраецца ў Мінску, гэта абсалютна беларуская прадукцыя», — падкрэсліў ўладальнік кампаніі.

■ Выбары-2016

ХТО НЕ ПАСПЕЎ, ТОЙ СПАЗНІЎСЯ

Учора завяршылася вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты

Па апошніх звестках, вылучылася 359 чалавек. Адпаведная інфармацыя размешчана на сайце Цэнтральнай камісіі. Больш за ўсё прэтэндэнтаў на месца ў парламенце ў Мінску — 80 чалавек.

Нагадаем, грамадзяне маюць права вылучацца шляхам збору подпісаў ад палітычных партый і ад працоўных калектываў, выкарыстоўваючы як адзін з гэтых спосабаў, так і два ці тры адначасова. Так, на 359 чалавек у выбаркаме краіны паступіла 452 камплекты дакументаў ад патэнцыйных кандыдатаў.

Згодна з абнародаванай Цэнтрвыбаркамам інфармацыяй, усяго кожным суб'ектам вылучана кандыдатаў: грамадзянамі шляхам збору подпісаў — 124; працоўнымі калектывамі — 98; палітычнымі партыямі — 230. У тым ліку Беларуска партыя «Зялёныя» вылучыла аднаго кандыдата, Беларуска партыя левых «Справядлівы свет» — 30, Беларуска патрыятычная партыя — 9, Беларуска сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада) — 6, Камуністычная партыя Беларусі — 43, Ліберальна-дэмакратычная партыя — 74, Аб'яднаная грамадзянская партыя — 23, партыя БНФ — 24, Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці — 20. Сярод вылучаных кандыдатаў 94 жанчыны (гэта прыкладна 26% ад агульнай колькасці прэтэндэнтаў на дэпутатаў ка крэсла), 35 грамадзян ва ўзросце да 30 гадоў, 20 вылучаных ужо з'яўляюцца дэпутатамі Палаты прадстаўнікоў дзеючага склікання і 38 — дэпутатамі мясцовых Саветаў дэпутатаў.

Калі паглядзець на статыстыку па сферах дзейнасці, то больш за ўсё вылучыла-

ся людзей ад адукацыі, культуры, навукі, аховы здароўя — 73 кандыдаты. 20 чалавек вылучылася са сферы гандлю і бытавога абслугоўвання насельніцтва, 38 — з дзяржаўных органаў, 5 — ад праваахоўных органаў і ваеннай службы. Сярод кандыдатаў — 21 прадпрымальнік, 66 прадстаўнікоў галіны прамысловасці, транспарту і будаўніцтва, 8 прадстаўнікоў сельскагаспадарчай сферы, 85 належаць іншым сферам дзейнасці, 19 кандыдатаў нідзе не працуюць, 24 — пенсіянеры.

Учора выбарчыя камісіі працавалі па ўстаноўленым графіку — да 19 гадзін. Колькі ўсё ж такі вылучылася чалавек для барацьбы за 110 дэпутацкіх мандатаў, даведаемя трохі пазней, ну а рэгістрацыя кандыдатаў завершыцца 11 жніўня. З гэтага дня і па 10 верасня ўключна пройдзе самы насычаны этап выбарчай кампаніі — перадвыбарная агітацыя. Што да чаканняў накіонт парламенцкай кампаніі, то **старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА** ў інтэрв'ю праграме «Галоўны эфір» заявіла: «Спадзяюся, што гэтая выбарчая кампанія будзе больш актыўнай і жывой, чым тая, якая была чатыры гады назад. Тады яшчэ ўсё толькі пачыналася: і выбарчыя фонды, і магчымасць вядзення тэледабатаў... Я спадзяюся, што сёлета ў нас пераважная колькасць кандыдатаў у дэпутаты створаць свае выбарчыя фонды і пачнуць весці перадвыбарную агітацыйную кампанію не толькі за кошт сродкаў дзяржавы, як гэта робіцца цяпер, але і за кошт дадаткова прыцягнутых крыніц».

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@vziazda.by

■ 3 нагоды

«СМІ — гэта «вочы» грамадства, якія павінны быць уважлівымі і аб'ектыўнымі»

Такое меркаванне ў гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» выказаў начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гродзенскага аблвыканкама Александр ВЯРСОЦКІ напярэдадні рэспубліканскага семінара «Аб рабоце СМІ па рэалізацыі задач дзяржаўнай інфармацыйнай палітыкі».

— **Александр Людвігавіч, што ўяўляе сабой сёння «палітра» друкаваных СМІ Гродзенскай вобласці?**

— На Гродзеншчыне зарэгістравана 95 сродкаў масавай інфармацыі, у тым ліку 46 газет і 15 часопісаў, з якіх 34 — дзяржаўныя. Падлісны тыраж дзяржаўных выданняў цяпер складае больш за 100 тысяч экзэмпляраў, а агульны разавы перавышае 120 тысяч экзэмпляраў. Па выніках XII Нацыянальнага конкурсу друкаваных сродкаў масавай інфармацыі пяць раённых газет сталі лаўрэатамі, у тым ліку атрымалі тры «Залаты Літары». «Астравецкая праўда» перамагла ў намінацыі «Лепшы творчы праект» («Неабмежаваныя магчымасці»). Лаўрэатам у гэтай жа намінацыі стала шчучынская «Дзянніца» (праект «Яго вялікасць беларускае слова»). Газета «Перспектива» (Гродзенскі раён) удастоена «Залатою Літарой» за «Лепшыя матэрыялы сацыяльнай тэматыкі» і дыплама лаўрэата ў намінацыі «Лепшы інтэрнэт-праект». Навагрудская газета «Новае жыццё» адзначана за «Лепшыя матэрыялы культурнай і гісторыка-краязнаўчай тэматыкі». Дыплама лаўрэата удастоена «Свіслацкая газета». Абласная газета «Гродзенская праўда» стала дыпламантам у намінацыі «Лепшыя матэрыялы грамадска-палітычнай тэматыкі».

— **Як развіваюцца рэгіянальныя электронныя СМІ?**

— Сярод іх — тэлерадыёкампанія «Гродна», Лідскае тэлерадыёаб'яднанне, гарадскі тэлерадыёвяшчальны канал «Гродна Плюс», 6 студый мясцовага тэлебачання, 19 радыёпраграм, а таксама 24 суб'екты гаспадарання, якія аказваюць паслугі ў сферы кабельнага тэлебачання. У XI Нацыянальным конкурсе «Тэлеваршыня» лідчанае удастоены дыплама I ступені за лепшы праект рэгіянальнага тэлебачання і дыплама III ступені за лепшую праграму для дзяцей і юнацтва. Падчас рэспубліканскага семінару плануем прэзентацыю HD-фармату, на які першым сярод рэгіянальных тэлерадыёкампаній нядаўна перайшоў канал «Гродна Плюс». Сэнс гэтай тэхналогіі ў тым, што значна палепшылася якасць карцінкі на тэлеэкране. Нгледзячы на цяжкасці фінансаванага плана, усё ж накіравалі сродкі на тое, каб гарадскі тэлеканал падняўся на новы ўзровень і быў прывабным для глядачоў.

Дарэчы, зараз аблвыканкам сумесна з раённымі ўладамі працуе над стварэннем тэлебачання ў Астраўцы. Плануем, што з наступнага года

гэты праект (безумоўна, важны для рэгіёна, які дынамічна развіваецца) пачне ажыццяўляцца — мажліва, з удзелам дырэкцыі Беларускай АЭС.

— **Як лічыце, наколькі прафесіянальна рэгіянальныя СМІ вырашаюць задачы дзяржаўнай інфармацыйнай палітыкі?**

— Сродкі масавай інфармацыі — быццам «вочы» грамадства, якія павінны быць уважлівымі і аб'ектыўнымі. І нашы рэгіянальныя СМІ імкнуча адпавядаць гэтым патрабаванням. Каб, з аднаго боку, даваць жыхарам вобласці поўную інфармацыю пра падзеі, што адбываюцца ў рэгіёне, планы яго развіцця (рэалізацыю тых ці іншых праграм, адкрыццё новых вытворчасцяў, аб'ектаў сацыяльнай сферы і г.д.), а з другога — не замоўчваць існуючыя праблемы і садзейнічаць іх вырашэнню. Напрыклад, на тыя ж суботнія «прамыя лініі» тэлефануюць, бывае, з падзякамі органам улады за вырашэнне таго ці іншага пытання, але ў асноўным людзі звяртаюцца са сваімі праблемамі, сваім болам. Усё гэта знаходзіць месца на старонках абласной і раённых газет, прычым не проста з канстатацыяй гэтай праблемы, а з інфармаваннем, як яна вырашана альбо будзе вырашацца ў перспектыве.

— **Наколькі цікаваць матэрыялы рэгіянальнай прэсы чытачоў?**

— Каб не быць галаслоўным, спашлюся на такую лічбу. За другі квартал бягучага года ў параўнанні з першым на сайтах толькі раённых газет вобласці колькасць наведвальнікаў павялічылася на 205 тысяч. Ёсць і такі паказчык, як індэкс цытавання СМІ ў інтэрнэце. За апошні час ён у дачыненні да нашых рэгіянальных выданняў таксама значна павялічыўся. Думаю, гэта звязана з тым, што газеты стараюцца не абыходзіць тэмы, якія цікавяць чытачоў, падрабязна асвятляюць тое, што адбываецца ў рэгіёне, даюць анонсы спартыўных, культурных і іншых падзей.

Разам з тым ад журналістаў патрабуецца больш актыўнасці, каб данесці ўсё важнае і цікавае да шырокага кола чытачоў і глядачоў. Вялікае значэнне тут мае і форма падачы матэрыялаў, і яго назва, каб зачпіла вока патэнцыйнага чытача. Аб гэтым, дарэчы, вялася гаворка на навучальных семінары ў рамках медыйнага кластара друкаваных СМІ, які створаны на Гродзеншчыне з удзелам аблвыканкама, Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, рэдакцый абласной і раённых газет.

Дарэчы, каб стымуляваць творчую працу, ужо традыцыйна праводзім спарбніцтва сярод рэдакцый абласных, раённых газет, тэлебачання і радыё, прафесійных журналістаў з уручэннем лаўрэатам прызоў і дыпламаў.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prapochik@vziazda.by

■ Жніво

Намалацілі больш за 3 млн тон!

Уборачная кампанія ў краіне ўвайшла ў сваю актыўную фазу, і аграры паспелі намалаціць больш за 3 млн тон збожжа.

Так, па аперацыйнай інфармацыі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, на 1 жніўня лідарам па зборы ўраджаю стала Мінская вобласць

з вынікам у 821,7 тыс. т. На другім месцы — гаспадаркі Гомельскай вобласці, дзе ўжо ўбралі з палёў 676,4 тыс. т. Замыкае топ-тры Брэсцкая вобласць з вынікам у 622,9 тыс. т. Далей ідуць Гродзенская і Магілёўская вобласці, дзе сабралі 411,2 і 381 тыс. т адпаведна. Менш за ўсіх пакуль сабрана ў Віцебскай вобласці — 171,5 тыс. т.

Збожжавы і зернебабовы ў Беларусі сабраныя з 895,5 тыс. га, што складае 40,5% плошчаў. Ураджайнасць збожжа дасягае 34,4 ц/га. Гаспадаркі паставілі ў лік дзяржаўнага 192,7 тыс. т збожжа — 18% ад плана.

Ілья КРЫЖЭВІЧ. Kryzhevich@vziazda.by

Палепшылі пазіцыі ў рэйтынгу

У Міністэрстве гандлю падвялі вынікі работы рэгіёнаў у галіне гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання насельніцтва за першае паўгоддзе.

У студзені-чэрвені ў параўнанні са студзенем-маем размеркаванне месцаў у рэйтынгу некалькі змянілася, паведамілі ў прэс-службе міністэрства. У тройцы лідараў Магілёўская вобласць апырэдзіла Мінск, падняўшыся на трэцюю пазіцыю. Лепшай пры гэтым засталася Гомельская вобласць, на другой пазіцыі па-ранейшама — Брэсцкая.

Нагадаем, вынікі работы падводзяцца шляхам складання рэйтынгу рэгіёнаў на падставе 14 ключавых паказчыкаў развіцця названых відаў дзейнасці: рознічны і аптovy тавараабарот, чысты прыбытак і рэнтабельнасць продажаў, доля тавараў айчынай вытворчасці ў рознічным тавараабароце і ўдзельная вага безнаўных разлікаў, рост цэн, стан запазычанасці перад пастаўшчыкамі тавараў, выкананне сацыяльных стандартаў у сферы гандлю і грамадскага харчавання і г.д.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@vziazda.by

Айчынная навінка — на хлебным полі

Збожжаўборачныя камбайны на гусенічным хаду вытворчасці Гомсельмаш упершыню будуць працаваць на палях Віцебскай вобласці на гэтым жніве.

Неабходнасць такой тэхнікі абумоўлена тым, што палі рэгіёна перанасычаны вільгацю. Для звычайных камбайнаў праца ў такіх умовах — праблема, а для «абутых у гусеніцы» гэта звычайная справа. Трэба адзначыць, што раней на хлебнай ніве рэгіёна працавалі кам-

байны на гусенічным хаду расійскай вытворчасці. Цяпер такую ўборачную сельгастэхніку высокай праходнасці выпускае беларускі «Гомсельмаш» і пераважна пастаўляе яе ў Расію. На айчынных палях гусенічных камбайнаў практычна няма.

«Сёння ў рэгіён паступіў першы гомельскі камбайн на гусенічным хаду, у бліжэйшыя дні чакаем яшчэ некалькі машын. Мяркуюцца, што тэхніка будзе працаваць на жніве ў Браслаўскім раёне», — паведаміла БЕЛТА ў камітэце па сельскай гаспадарцы і харчаванню аблвыканкама.

■ Ідзіце і глядзіце!

ВЫКЛЮЧНА ПРАЗ СЭРЦА...

У Беларускаму дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны адкрылася выстава карцін Міхаіла Савіцкага

Народнага мастака СССР і Беларусі няма ўжо больш як пяць гадоў, але памяць аб Міхаіле Андрэвічы жыве дагэтуль. Людзі помняць калі не самога майстра, дык яго імя, карціны. Найбольш вядомыя і, напэўна, самыя кранальныя работы Героя Беларусі складаюць серыю «Лічбы на сэрцы».

Гэтыя 16 твораў — асаблівы этап у творчасці мастака. Карціны, якія раскрываюць жудаснае аблічча фашызму і адначасова сцвярджаюць бессмяротнасць няскоранага чалавека, напісаны майстрам не на аснове дакументальных крыніц і аповедаў удзельнікаў тых падзей. Увесь жах вайны і бесчалавечнасць тых, хто ў 1941-м прыйшоў на нашу зямлю са зброяй, Міхаіл Савіцкі згадаў на сабе.

Калі пачалася Вялікая Айчынная вайна, ён, уладжэнец Талачынскага раёна, што на Віцебшчыне, якраз служыў у Чырвонай Арміі. У радах легендарных абаронцаў Севастополя змагаўся з ворагам да ліпеня 1942 года. Затым трапіў у палон. Прайшоў усе колы пекла ў канцлагерах Дзюсельдорфа, Бухенвальда і Дахау. Здавалася, выжыць пасля такога было немагчыма. Тым больш, за няўдалыя спробы ўцэкаў яго неаднойчы хацелі расстраляць... Але жыццё дало яму шанц. І не адзі! Напэўна, для таго, каб як мага больш людзей даведліся аб тых злачынствах,

Фота: Сяргей Нікалювіч

якія чынілі над нашым народам фашысты.

Працаваць над знакамітай серыяй Міхаіл Савіцкі пачаў у 1974 годзе. За пяць гадоў з-пад пэндзля майстра выйшла 13 карцін. Яшчэ тры з'явіліся ў 1987 годзе. Выставы ладзіліся і пры жыцці мастака. Ён быў частым наведвальнікам старога будынка музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, асобная зала нават насіла яго імя.

Як адзначыў падчас адкрыцця выставы **намеснік міністра культуры Васіль ЧЭРНИК**, Беларусі вельмі шанцавала, што тут нарадзіўся гэты мастак. «На працягу некалькіх месяцаў у жытцёвым Мінска, гасцей сталіцы і краіны зноў з'явіцца магчымасць сустрэцца з гэтым вялікім чалавекам дзякуючы яго цудоўным палотнам», — падкрэсліў намеснік міністра.

— Серыя карцін «Лічбы на сэрцы» Міхаіла Савіцкага заўжды актуальная, незалеж-

на ад пэўных дат і абставін, — пераканана **куратар выставы, загадчыца аддзела пісьмовых і выяўленчых крыніц Белдзяржмузея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Галіна ПАУЛОУСКАЯ**. — Карціны з серыі «Лічбы на сэрцы» пакадаюць вялікае ўражанне. Ад работ сыходзіць моцная энергетыка. Нягледзячы на трагізм, укладзены ў іх, у большасці карцін праглядаецца надзея на жыццё і свабоду.

Вось што сам Міхаіл Савіцкі казаў пра тое, чаму вырашыў узяцца за такую, вельмі балючую для яго і многіх беларусаў, тэму: «Я не мог не напісаць гэтую серыю. Па-першае, дзеля моладзі, якая нарадзілася пасля вайны. Жывапіс, на мой погляд, можа раскрыць найглыбейшы трагізм вайны, уздзейнічаючы на чалавека выключна праз сэрца, эмоцыі і душэўнае сузіранне».

Вераніка КАНЮТА, kanyuta@zviazda.by

■ Весткі з Кітая

Міждзяржаўныя беларуска-кітайскія ўзаемаадносінны ўжо даўно выйшлі на ўзровень стратэгічнага партнёрства. Новы імпульс для далейшага актыўнага і плённага супрацоўніцтва павінен надаць візіт Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі ў Паднябесную, які, як мяркуецца, адбудзецца зусім хутка — у верасні. Аб гэтым «Звяздзе» паведаміў намеснік дырэктара ўпраўлення міжнароднага аддзела Цэнтральнага камітэта Камуністычнай партыі Кітая Цянь Найчэн.

«Сёлета спаўняецца чвэрць стагоддзя з дня ўстанаўлення дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Кітайскай На-

роднай Рэспублікай, — адзначыў Цянь Найчэн. — Узаемадзейнае вельмі плённае — за гэты час нашы краіны дасягнулі заўважных поспехаў у шэрагу кірункаў сацыяльна-эканамічнага развіцця. Мы вельмі цэнім і даражым нашай дружбаю з Беларуссю. Вельмі важна, што супрацоўніцтва развіваецца на ўсіх узроўнях. А ўзаемамаму і насамрэч партнёрскія ўзаемаадносінны паміж кіраўнікамі нашых дзяржаў Сі Цзіньпінем і Аляксандрам Лукашэнкам адыграюць надзвычайную ролю ў канструктыўным развіцці стратэгічнага партнёрства».

Мікалай ЛІТВИНАЎ, litvinov@zviazda.by

■ Трэці ўзрост

У Чэрыкаўскім раёне прайшоў турслёт для падапечных Цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва.

— Мы ўпэўніліся, што рэгулярныя заняткі фізічнымі практыкаваннямі і спортам толькі на карысць у сталым узросце. Здаровы лад жыцця спрыяе павышэнню працаздольнасці і даўгалеццю; а ўдзел у такіх мерапрыемствах дапамагае знаходзіць сяброў і аднадумцаў, — выказала галоўную канцэпцыю мерапрыемства **Алена САМАЛЁТАВА, загадчыца аддзела дзённага знаходжання для грамадзян сталага веку Чэрыкаўскага Цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва**.

У праграме турслёту адбыліся спаборніцтвы на пераадоленне паласы пераходнага, умённе арыентавацца і мастацтва арганізацыі бівака. Удзельнікі павінны былі таксама прадэманстраваць сваю візітоўку, зрабіць у пачатковых умовах газеты, ар-

ЧЭРЫКАЎСКИ ПРІВАЛ

ганізаваць абед на свежым паветры, праспяваць песню на ваенна-патрыятычную тэматыку.

У нялёгкай, але справядлівай барацьбе за прызавое месца перамагла каманда «SuperStar» з Горак, на другім месцы апынуліся чэрыкаўскія «Экстрэмалкі», на трэцім — каманда з гуллівай назвай «Залатая моладзь» з Магілёва (Кастрычніцкі раён). За актыўны ўдзел і волю да перамогі адзначылі крычаў-

скую «Усмешку» і кіраўскую «Кіраўчанку».

Ініцыятарамі і арганізатарамі захапляльнага мерапрыемства сталі Камітэт па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Магілёўскага аблвыканкама, раённы Цэнтр сацабслугоўвання насельніцтва і Цэнтр дзіцячага і юнацкага турызму, краязнаўства і экскурсій.

Нэлі ЗІГУЛЯ, zigulya@zviazda.by

«ЗАЛАТЫЯ» ВЁСЛЫ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Да найбуйнейшага спартыўнага форуму ў Заслаўі быў пабудаваны новы мост, які злучае тэрыторыю вяслярнага канала з трасай, арганізавана паркоўка для аўтамабіляў, а таксама трыбуна, якая ўмяшчае каля 800 гледачоў. Акрамя таго, з'явіліся кропкі выязнага гандлю, дзе можна было як набыць суверэнную прадукцыю, так і пакаштаваць стравы нацыянальнай кухні. Адным словам, створаны ўсе ўмовы і для беларускіх бальельшчыкаў, і для гасцей.

— **Першыня прайшоў на высокім узроўні. Дзякуй арганізатарам за іх працу ў паспяхова падрыхтоўцы чэмпіянату. Я думаю, у кожнага застануцца добрыя ўражанні і цёплыя ўспаміны пра турнір і пра Беларусь**, — сказаў на цырымоніі закрыцця **першы віцэ-прэзідэнт Міжнароднай федэрацыі каноэ Іштван ВАШКУЦІ**.

Акрамя таго, быў адзначаны і высокі ўзровень самога вяслярнага канала, гэта пацвердзіў **старшыня тэхнічнай камісіі чэмпіянату Енс КАЛЬ**:

— **Канал у Заслаўі адпавядае ўсім крытэрыям для правядзення такіх маштабных спаборніцтваў, беларусы выдатна справіліся з арганізацыяй.**

дыстанцыі. Пераважная большасць аматараў спорту, якія наведвалі канал у выхадныя, вядома, — беларусы, але сустрэліся і цэлыя групы гасцей з суседніх краін, у асноўным гэта бальельшчыкі з Расіі і Казахстана.

Не падвялі і галоўныя дзеючыя асобы чэмпіянату — спартсмены. На дыстанцыі разгарнулася па-сапраўднаму захапляльная барацьба, і гледачы, і спецыялісты яшчэ ў першы дзень турніру адзначылі высокае спаборніцкае напружанне і выдатныя вынікі, якія паказваюць вясляры нават у кваліфікацыйных заездах.

Першыя медалі ў капілку нашай зборнай прынеслі кананісты Алена Ноздрава і Надзея Макаранка, якія перамаглі на дыстанцыі 500 м. Пазней дзючаты сталі рэкардсменкамі па колькасці залатых узнагарод. На іх рахунку цэлыя чатыры медалі вышэйшай пробы.

— **Удалы для нас з Надзей сезон, шмат перамаглі і тут, і на іншых міжнародных стар-**

тах. Правялі добрую работу з імі ў вясной, таму так усё выдатна атрымалася, — адзначыла Алена Ноздрава.

Чэмпіёнамі свету таксама сталі Дарына Пікулева і Каміла Бобр (каноз-двойка на 200 м сярод дзючат да 23 гадоў), Мікіта Санько, Уладзіслаў Суханосаў, Станіслаў Дайнека, Ілья Федарэнка (байдарка-чацвёрка на 1000 м сярод юніёраў), Аляксей Місочэнка, Георгій Анікін, Кірыл Нікіцін, Максім Зайцаў (байдарка-чацвёрка на 1000 м сярод моладзі да 23 гадоў). Акрамя таго, у актыўныя беларускай каманды і пяць сярэбраных узнагарод.

Такі вынік беларускай моладзі кажа пра тое, што ў айчыннага вяславання ёсць будучыня, а за спінамі нашых славуць чэмпіёнаў — братоў Багдановічаў і Кацярыны Карстан — вырасла выдатная змена.

На турніры прысутнічалі і нашы першыя героі, **першыя алімпійскія чэмпіёны Беларусі, вядомыя вясляры Сяргей МАКАРАНКА і Леанід ГЕЙШТАР**.

— **Атмасфера, як заўсёды, вельмі цёплая**, — кажа Сяргей Лаўрэнцэвіч, — **прыехала вельмі шмат гасцей, з якімі спаборнічалі на дыстанцыі яшчэ мы ў свой час. Арганізацыя чэмпіянату на найвышэйшым узроўні, але гэта ўжо нават нікога і не здзіўляе, бо беларускаму народу характэрная такая рыса, як гасціннасць. Прыемна, што традыцыі айчыннага вяславання, якія ўзялі свой пачатак яшчэ недзе ў 50-х, існуюць і па сённяшні дзень. Вынікі гэтага чэмпіянату паказалі, што ў нашых алімпійскіх чэмпіёнаў ёсць змена, а сакрэт гэтага, перш за ўсё, у тым, што не сышлі старыя трэнеры.**

Размовы аб маючых адбыцца Алімпійскіх гульнях — гэта адна з асноўных тэм, якія абмяркоўваліся на чэмпіянаце ў Заслаўі. Менш чым за тыдзень да старту Гульняў па-ранейшаму застаюцца пытанні па складзе ўдзельнікаў спаборніцтваў па вяславанні.

— **Я асабіста папрасіў нашых дзючат адпомсціць за мужчынскую каманду, — кажа Сяргей МАКАРАНКА. — Бо тое, як абышліся з нашымі спартсменамі — гэта сапраўднае бязладдзе, абуральна несправядлівае.**

У заканчэнні адзначым, што па выніках чэмпіянату ў Заслаўі лепшай камандай у агульным медальным заліку прызнана Венгрыя, лепшай камандай у жаночым каноз — Беларусь, у мужчынскім каноз — Расія, лепшыя каманды ў мужчынскай і жаночай байдарцы — Венгрыя.

Дар'я ЛАБАЗЕВІЧ, lobazhevich@zviazda.by

■ Надвор'е

Спёка ненадоўга возьме паўзу

У пачатку жніўня надвор'е чакаецца няўстойлівым. Калі на пачатку тыдня баль будзе правіць халаднаватае паветра з ападкамі, то бліжэй да выхадных уладу ў нябеснай канцылярыі захопіць цеплыня з Міжземнага мора. Пра гэта паведамілі ў Белгідраметцэнтры.

Сёння кароткачасовыя дажджы пройдуць толькі па ўсходзе. Месцамі прагрымяць навальніцы. Ртутны слупок пакажа ад плюс 21 да плюс 27 градусаў. У сераду пахаладае на два-тры градусы, а зона непрацяглых ападкаў распаўсюдзіцца на ўсю тэрыторыю краіны.

Пачынаючы з чацвярга, за акном зноў стане цяплей. Невялікія дажджы пройдуць толькі месцамі, а тэмпература паветра падымецца да плюс 21-28 градусаў. Такое ж надвор'е чакаецца і ў пятніцу, але па поўдні краіны зноў прагназуецца +30-32.

Валяр'ян ШКЛЕННИК, schklennik@zviazda.by

**Уважаемые акционеры
ОАО «Слущкий сахарорафинадный комбинат»!**

**Во Дворце культуры сахарорафинадного комбината по адресу: г. Слущк, ул. Головащенко, 6,
12 августа 2016 года в 16.00
СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ
открытого акционерного общества
«Слущкий сахарорафинадный комбинат»**

ПОВЕСТКА ДНЯ:

«Об утверждении новой редакции устава ОАО «Слущкий сахарорафинадный комбинат».
«О приобретении акций ОАО «Слущкий сахарорафинадный комбинат» на баланс Общества.»

Список лиц, имеющих право на участие в собрании, составляется на 01.08.2016 года.

Регистрация акционеров и их представителей будет осуществляться в день проведения собрания с 15.00 до 16.00 по месту его проведения.

Представителям акционеров при регистрации иметь паспорт, доверенность, оформленную в установленном порядке, акционерам — паспорт.

Информацию (материалы) по вопросам повестки дня можно получить:

- в рабочие дни — с 8.00 до 17.00 по месту нахождения Общества (ул. Головащенко, 6), начиная с 5 по 11 августа 2016 года (тел. 8017-95-4-53-28);
- в день проведения собрания — по месту его проведения.

**Дирекция, Наблюдательный Совет
ОАО «Слущкий сахарорафинадный комбинат».**

УНН 600075003

■ Тры пытанні да ўлады

«Тэхналогія, вопыт і жаданне працаваць»

Старшыня Хоцімскага райвыканкама падзяліўся са «Звяздой» сакрэтамі поспеху.

— У нас унікальная прырода, чыстае паветра і вельмі працавітыя людзі, — адразу характарызуе раён старшыня Хоцімскага райвыканкама Сяргей ДЗЕ-МІДЗЕНКА. І дэманструе Дыплом I ступені, які раён атрымаў падчас ушанавання перадавікоў АПК Магілёўскай вобласці на купальскім свяце ў Александрый. Губернатар вобласці Уладзімір Даманеўскі ўручыў узнагароду кіраўніку Хоцімскага раёна за дасягненні лепшых паказчыкаў за мінулы год у вытворчасці лёну-даўгунцу. Сёлета чакаецца, што ўраджай будзе не горшы.

— **У чым сакрэт поспеху?** — прашу падзяліцца старшыню райвыканкама.

— У нас працуе вельмі вопытны спецыяліст — Мікалай Курзьянкоў, які 30 гадоў узначальвае Хоцімскі льнозавод. Гэта ён вывеў прадпрыемства на якасцяную работу і зарабіў дыплом. Ён добра ведае справу, жыве ёй і хварэе за яе. Гэта прафесіянал, які ўсё цераз сябе прапускае. Яго ў кабінце не заспееш, шмат часу праводзіць з трактарыстамі ў полі. Тэхналогія, вопыт і жаданне працаваць — менавіта ў гэтым сакрэт любога поспеху. Калі б яшчэ нам дазволілі больш прадаваць ільну на экспарт, мы б змаглі на ім надрэна зарабіць. Сёння мы маем права прадаць за межы краіны толькі 50 тон ільну, а маглі б у 6 разоў больш. У тую ж Расію, да якой ад нас усяго некалькі кіламетраў.

— **Дарэчы, Хоцімскі раён самы блізкі сусед Расіі. Як сябруецца?**

— У нас з трых бакоў да Расіі прыкладна па 12 кіламетраў, рэчку, як той казаў, перайшоў, і ты ўжо там. Расія — добры сусед, мы ганарымся стасункамі з брацкім народам, злучаны з ім мноствам роднасных сувязяў. Расіяне пастаянна прыязджаюць да нас у госці, а мы да іх. Раней на наш міжрэгіянальны дзіцячы фестываль «Зоркі над Беседзю» прыязджалі беларускія калектывы, а сёлета вырашылі запрасіць удзельнікаў з суседніх Бранскай і Смаленскай абласцей. Аматыры старадаўняй абрадавай песні прыязджаюць да нас на фестываль фальклорнай песні «3 крыніцы жыватворных», які праводзіцца паміж Тройцай і Купаллем. Актыўна супрацоўнічаем у галіне культуры і адукацыі, праводзім сумесныя мерапрыемствы, алімпіяды. Кожны год 12 чэрвеня ўдзельнічаем у мерапрыемствах ва ўрочышчы Чагадай на Браншчыне. У 43-м годзе ў гэтым месцы былі акружаны партызанскія атрады, якія панеслі цяжкія страты.

А за некалькі соцень метраў ад Расіі, каля вёскі Горня, знаходзіцца помнік палітруку 112-га горнакавалерыйскага палка Івану Гарабцу, які геройскі загінуў у баях за апошняю пядзю беларускай зямлі. У 41-м годзе ён на чале эскадрона стрымліваў нямецкую танкавую армаду, каб даць магчымасць савецкім байцам адысці за раку Іпучь. Аўтар адзінага на ўсю Беларусь помніка верхніку вядомы сёння скульптар Галіна Гаравая. Гэта быў яе дыпломны праект. На магілу прыязджаюць дзеці і ўнукі палітрука, і кожны раз дзякуюць за тое, што пахаванне знаходзіцца пад наглядом. Толькі як жока быць інакш, калі мы не дзелім людзей на сваіх і чужых. З Расіяй сувязі толькі мацнеюць. Зараз рыхтуем пагадненне на 5 гадоў з Клятынскім раёнам аб супрацоўніцтве ў розных відах дзейнасці, будзем абмяняцца вопытам. Па такой жа схеме мы ўжо два гады як працуем з Суражскім раёнам. Прыемна і тое, што апошнім часам з боку расіян назіраецца зацікаўленасць у больш цесным сяброўстве.

— **Сёння шмат увагі ўдзяляецца ўязному турызму. Чым можа прывабіць гасцей Хоцімскі раён?**

— У Ветцы на базе школы робім умовы для адпачынку. У жніўні для дзяцей з Расіі тут будзе размяшчацца палатачны лагер. Мясіцы прыгожыя, на 30 кіламетраў вакол лес. Мы называем гэта месца «Хоцімскай Індыяй», бо вёска знаходзіцца далёка ад райцэнтра.

На Хоцімшчыне 9 прыгожых вялікіх азёр, вада ў іх вельмі чыстая. Нядаўна на адным з вадаёмаў злавлілі 5-кілаграмавага карася. Так што прашаем да сябе ў госці заядлых рыбакоў. Абяцаем накарміць смачнай юшкай. Наогул Хоцімшчына адзін з чыстых раёнаў Беларусі. У нас няма ні радыяцыі, ні шкодных рэчываў. Затое шмат зелена.

А яшчэ наш горад славіцца тым, што ў нас добрыя гульнявыя атракцыёны. Кола агляду, напрыклад, няма нават у Магілёве. Да нас расіяне прыязджаюць катацца. Спрыяльна ўмовы для турыстаў ствараюць і нашы прадпрыемальнікі. Фермер Шаміль Сулейманаў, які спецыялізуецца на авечагадоўлі, адкрыў кафэ, дзе можна пакаштаваць шашлык з бараніны ў нацыянальным выкананні. Вельмі экзатычная і смачная страва, такога шашлыку нідзе больш не пакаштуецца. Яшчэ адзін прадпрыемальнік Арыф Аліеў зрабіў возера, жывёлу разводзіць. Таксама заўсёды рады гасцям. Так што прыязджайце, сумна не будзе.

Запісала Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@zviazda.by

«ВЕЛАСІПЕДНАЕ» ПАРТНЁРСТВА

Суседзям з беларуска-літоўскага памежжа недастаткова ўжо традыцыйнага міжнароднага веламарафону дружбы «Гродна—Друскінінкай», яны плануюць новыя сумесныя праекты ў сферы экалагічнага транспарту і турызму.

Веламаршрут паміж суседнімі гарадамі (з указальнікамі, пунктамі адпачынку) у рамках сумеснага трансгранічнага праекта ўжо створаны. І ёсць узаемная зацікаўленасць у тым, каб зрабіць веладарожку з асфальтавым пакрыццём і асвятленнем. Гэтая ідэя можа ажыццявіцца, калі адпаведны праект атрымае падтрымку на конкурсе новай праграмы трансгранічнага супрацоўніцтва «Латвія—Літва—Беларусь» на 2016—2020 гады.

Згодна з інфармацыяй начальніка ўпраўлення спорту і турызму Гродзенскага аблвыканкама Алега АНДРЭЙЧЫКА, з літоўскімі партнёрамі зараз абмяркоўваюцца і іншыя сумесныя праекты. Тым больш што прыкладу карыснага для абодзвух бакоў партнёрства няма. У сферы турызму і спорту (будаўніцтва веладарожак, развіццё турыстычнай інфраструктуры, рэканструкцыя і будаўніцтва новых спартыўных аб'ектаў) ужо рэалізавалі 15 трансгранічных праектаў з інвестыцыямі на агульную суму больш за 10 мільёнаў еўра.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prakopchik@zviazda.by

■ Сітуацыя

МІНУЛАЕ
ТАРМОЗІЦЬ
БУДУЧЫНЮ,

або 50 мільярдаў рублёў на непрыдатнае абсталяванне

Рыбакамбінат «Любань», што на Міншчыне, яшчэ некалькі гадоў таму быў паспяховым, працаваў з рэнтабельнасцю ў 14%. Але з цягам часу вытворчыя паказчыкі зніжались, і сёння прадпрыемства ў даўгах як у шаўках...

Гаспадарка ўяўляе сабой 49 сажалак, якія раскінуліся на плошчы больш як 2 тыс. гектараў. Тут у асноўным вырошчваюцца карп (72%). Акрамя таго, ёсць сом, белы амур і таўсталобік. У 2010 годзе на заводзе адкрылі цэх па перапрацоўцы, дзе вырабляецца філе свежай рыбы ў вакуумнай упакоўцы, а таксама вэнджаная і вяленая рыба, наборы для юшкі, шашлык у пластыкавых выдзерцах, зерсервы. Сёння гэтая вытворчасць загрузана толькі на траціну, а працуюць тут у асноўным з замарожанай марской рыбай, якую закупляюць у беларускіх пастаўшчыкоў. За першае паўгоддзе перапрацавана 346 тон рыбы, у тым ліку толькі 46 тон сваёй. У цэлым аб'ём вырошчвання і адлову рыбы знізіўся на 60%. Летась ён быў на ўзроўні 550 тон, а страты склалі 14,9 млрд рублёў, за паўгоддзе сёлета — 3,9 млрд рублёў.

Тры месяцы таму дырэктарам камбіната прызначаны Валеры Гормаш. Дзесяць гадоў ён узначальваў рыбгас «Свіслач», што ў Асіповіцкім раёне. Вопыту ў Валеры Іванавіча дастаткова. Але не кожны б на яго месцы згадзіўся ўзваліць на свае плечы спадчыну, якая дасталася пасля мінулага кіраўніцтва. Толькі па крэдытах трэба штомесяц выплачваць па 380 млн рублёў, 2 млрд рублёў пратэрмінаванай запазычанасці перад Банкам развіцця Беларусі, 12,4 перад Белагпрамбанкам (сумы да дэнамінацыі). Ды Валеры Іванавіч, як сам прызнаўся, не прывык пасаваць перад цяжкасцямі, і ўзяўся за справу па-гаспадарску. Пачаў з зарыблення. Да 100 тон пасадачнага матэрыялу, што меўся, дакупіў яшчэ 80 тон. Правёў ачыстку ўсіх сажалак, задзейнічаў такія нетрадыцыйныя віды кармлення, як адходы крухмальнай і спіртавай прамысловасці: завезена 800 тон брагі і 900 тон бульбяной мязгі. Акрамя таго, у вадаёмы ўнесена 3 тыс. тон арганічных угнаенняў. Усё гэта дазволіла развіць натуральную кармавую базу. Заставалася невырашальным пытанне з камбікармамі і збожжам.

— Здабывалі іх рознымі шляхамі, дзесьці за бюджэтныя сродкі, а недзе і ў доўг, — расказаў Валеры Гормаш. — На сённяшні дзень маем 1 500 тон збожжа, ужо скармілі 300 тон камбікорму. Заключаны дагаворы на пастаўку яшчэ 400 тон камбікорму і 600 тон збожжа. Павод-

ле бізнес-плана, гаспадарка павінна вылавіць 550 тон рыбы, але я планую выйсці на 900 тон рыбы.

Рэалізацыя праекта пачалася ў лістападзе 2012 года.

На будаўніцтва памяшкання і абсталяванне Банк развіцця Беларусі выдзеліў крэдыт у памеры 49 млрд рублёў (да дэнамінацыі).

Аднак да гэтага часу новая вытворчасць так і не наладжана.

Звярнуў увагу новы дырэктар і на тое, што шмат рыбы і кармоў для яе раскрадаецца. Кожную ноч браканьеры не толькі з Любанскага, але і з Салігорскага, Слуцкага, Бабруйскага раёнаў выцягвалі з вадаёмаў сеткамі тоны рыбы. І ўсё ім сыходзіла з рук. Валеры Іванавіч наладзіў ахову базы і сажалак. Дванаццаць чалавек, забяспечаныя транспартам, нясуць кругласутачную варту. Наладзілі і ўзаемадзеянне з міліцыяй, па першым званку супрацоўнікі прыбываюць на месца праз 4-5 хвілін.

Старт узяты, але праблем яшчэ, як кажуць, воз і маленькая цяляжка. Штомесячная выручка ад рэалізацыі прадукцыі ў мільярд рублёў ідзе на выплату зарплаты, разлік па даўгах. Пра тое, што трэба памяняць зношаны амаль на 80% аўтапарк, устанавіць агароджу, адрамантаваць падсобныя памяшканні, размова пакуль не ідзе. Але асноўны галаўны боль — давесці да ладу цэх па вытворчасці рыбных кансерваў праектнай магутнасцю 20 тыс. бляшанак за змену. Рэалізацыя праекта пачалася ў лістападзе 2012 года. На будаўніцтва памяшкання і абсталяванне Банк развіцця Беларусі выдзеліў крэдыт у памеры 49 млрд рублёў (да дэнамінацыі). Аднак да гэтага часу новая вытворчасць так і не наладжана.

Кіраўнік цэнтральнага рэгіёна Сямён Шапіра даў даручэнне старшніце камітэта па архітэктуры і будаўніцтве Мінаблвыканкама Сяргею Трусаву разабрацца з будаўнічай часткай.

— Мая задача выявіць недаробкі, што пакінуў пасля сябе падрядчык. Дарэчы, прадпрыемства з Магілёўскай вобласці, якое вяло тут работы, абанкруцілася. У асноўным недахопы ліквідаваны, засталася толькі выправіць 60 квадратных метраў падлогі, бо тут збіраецца вада, і пакласці каля 250 метраў плінтуса. З падрядчыкаў мы знялі 35 млн недэнамінаваных рублёў. За гэтыя грошы знойдзем іншую арганізацыю, якая давядзе ўсё да ладу, — канстатуе Сяргей Трусаў.

Але галоўная праблема ўсё ж заключаецца ў тым, што абсталя-

ванне для вытворчасці кансерваў не стыкуецца паміж сабой. Калі асобна агрэгаты працуюць, то запусціць у цэлым сістэму практычна немагчыма. Напрыклад, з ёмістасці рыба павінна аўтаматычна паступаць на разборку. Але тут трэба ставіць чалавека, які б яе загрузаў уручную. На другой машыне можна перапрацоўваць толькі рыбу неабходнага памеру. Карпа вагою 400-600 грамаў нажы будучы пераразаць напалову, і 30% прыдатнай тушкі пойдзе ў адходы. Для прамыўкі рыбы неабходна затрачаць 16 кубаметраў вады ў гадзіну, у змену — паўтары чыгуначныя цыстэрны. Для паўнацэннага цыклу неабходна будаваць асобны водазабор, што эканамічна нявыгадна. Больш за тое, абсталяванне прыдатнае для перапрацоўкі вялікай колькасці рыбы на марскіх плаўбазах, прадпрыемствах, што размяшчаюцца на берагавой лініі. Хутэй за ўсё, яно было спісана з нейкага караля ў Калінінградзе, пафарбавана і пастаўлена ў Любань.

Памылка дапушчана яшчэ на першачарговым этапе: запраектавана адно абсталяванне, але без узгаднення з праектным інстытутам пастаўлена іншае. Прычым пастаўшчык «Ойлпрамзабеспячэнне» закупіў яго ў чатырох розных арганізацыях. Лінію ўстанавілі людзі, якія не мелі для гэтага пэўных навыкаў і ліцэнзіі.

— У нас нават няма схемы размяшчэння гэтага абсталявання, — кажа дырэктар. — Як мне казалі, гады тры назад прыязджалі спецыялісты з Калінінграда і прапаноўвалі ўладкаваць яго. Аднак ад іх прапановы адмовіліся, не ведаю з якіх прычын. І яны забралі з сабой схему. У праектным заданні дакладна прапісана, што ў кошт абсталявання ўваходзяць яго мантаж і наладка. Але пастаўшчык сёння ад гэтага катэгарычна адмаўляецца.

На прадпрыемстве вядуць перамовы з калінінградскім «Рыбтэх-цэнтрам». Ён згодны прыслаць сваіх спецыялістаў, якія расставяць і запусцяць абсталяванне праз месяц у выпадку 50-працэнтнага папярэдняга аплаты. А ў цэлым для гэтага патрэбна 160 млн недэнамінаваных беларускіх рублёў. Яшчэ 500 млн рублёў, па папярэдніх падліках, пойдзе на пераабсталяванне цэха па пярвічнай апрацоўцы рыбы. І то толькі для таго, каб арганізаваць там ручную працу. На аўтаматызацыю працэсу спатрэбіцца каля мільярда рублёў.

Дырэктар спрабуе знайсці грошы і на працягу года стабілізаваць сітуацыю. Тым больш, як ён сцвярджае, попыт на кансервы з карпа з дабаўленнем алею, у тамаце існуе на рынку Расійскай Федэрацыі. Краіна-суседка гатова купляць іх у Беларусі.

Як адзін з варыянтаў, на прадпрыемстве хацелі аддаць абсталяванне назад у Калінінград. Там згодны, што сапраўды для цэха яно не падыходзіць, але забраць адмовіліся. Беларусам жа абяцалі пасадынейнічаць у продажы яго іншаму вытворцу.

— Па добрану, гэты аб'ект можна было б пабудавать за год і за меншыя грошы. Асноўная праблема ў тым, што тут не было кантролю, — лічыць Сяргей Трусаў. — Няхай Мінсельгасхарч разбіраецца з камбінатам, які яму падпарадкоўваецца, і з тымі, хто давёў яго да такога стану. Крокі над «і» расставіць Дзяржкантроль Мінскай вобласці. Праверку мяркуецца закончыць у жніўні.

Тацяна ЛАЗОУСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

ФОТА БЕЛТА

ЭКІПАЖ АДЛЯТАЕ Ў ВЕЧНАСЦЬ...

УВАРВАННЕ

Заходняя Асобая ваенная акруга апынулася на напрамку галоўнага ўдару нямецкай арміі. Тут былі канцэнтраваны асноўныя сілы Германіі... На помніку ў лесе паблізу вёскі Бярозаўка пазначана дата — 26 чэрвеня 1941 года. І вось перада мною ляжыць дакумент аб баявых вылетах 140-га БАП (бамбардзіровачнага авіяцыйнага палка), якія прыпадаюць на тыя даты. Менавіта ў гэтых паэкіпажных спісах і значацца імёны лётчыкаў, якія загінулі паблізу вёскі Бярозаўка Слуцкага раёна. У адпаведнасці з «Журналам баявых дзеянняў», прадстаўленым мне пошукавікам Д. Брыштэнам, вылеты ў гэтыя дні былі наступныя.

26 чэрвеня — напрамак Картуз — Бяроза. Раніцай полк у складзе трох эскадрільяў вылецеў на баявое заданне. Гэты вылет увайшоў у гісторыю як адзін з прыкладу удалых дзеянняў авіяцыі ў першы перыяд Вялікай Айчыннай вайны. У выніку было затрымана наступленне нямецкіх матарызаваных часцей у раёне населенага пункта Картуз — Бяроза, на захад ад Мінска.

вышыню, спікіраваў «носам уніз», зваліўшыся ва ўрочышча Корзаўшчына — Саляншчына, у балотца. Другі савецкі самалёт быў таксама падбіты і ўвесь у дыме паляцеў праз Варшаўскую шашу («Варшаўку») у бок вёскі Новы Гуткоў. (Пра тое, што з іншага боку Варшаўскай шашы, каля вёскі Селішча, таксама ўпаў наш, савецкі, самалёт, мы з пошукавікамі ўжо ведалі. — Аўт.)

Уладзімір Арсеневіч Зіма, 1952 г. н., ураджэнец вёскі Ліпнікі: «Па расказах маіх бацькоў, савецкіх самалётаў было тры. Адзін збілі тут — ва ўрочышчы Корзаўшчына — Саляншчына, і там жа, на ўскрайку, астанкі лётчыкаў пахавалі. Будучы дзецьмі, мы корпаліся ў гэтай варонцы ад самалёта і аднойчы знайшлі там частку дэталі з нумарам. Перадалі яе свайму земляку — карэспандэнту газеты «Мінская праўда» Міхасю Адамавічу Тычыну».

Анатоль Фёдаравіч Масюк з вёскі Боркі: «М. Тычына па прыездзе з Мінска часта заходзіў да майго бацькі — Фёдара Кірзевіча Масюка, які ў канцы 60-х працаваў лесніком. Аднойчы, разгаварыўшыся, мой бацька расказаў яму пра тое, што на

хадзіў туды па павестцы. Але ў ваенкамаце ўжо нікога не было. І Масакоўскі вяртаўся назад. Ён баяўся падыходзіць да самалёта, які дыміў — думаў, што немцы прыедуць. Але ніхто не прыязджаў. Яшчэ людзі казалі, што быццам адзін стары з Аступішчаў знаходзіў планшэт з імем **Аляксея НОВІК**, і там было ўказана месца ваеннай прапіскі, падобнае на нашы Селішчы».

Калі я звярнулася са сваёй просьбай аб дапамозе ў раследаванні гэтай гісторыі, ні адзін чалавек з бліжэйшых вёсак не застаўся ўбаку.

Менавіта 140-ы бамбардзіровачны авіяполк базіраваўся ў ваенным гарадку *Сешча (Бранская вобл.)*. Перад вайной Сешчынскі авіягарнізон уваходзіў у склад Арлоўскай ваеннай акругі. У паэкіпажных спісах 140-га СБАП ёсць лётчык з падобным прозвішчам — **Аляксей Мікалаевіч НАВУК**, 1919 г. н., Украінская ССР, Адэская чыгунка, ст. Варанкова, мал. сяржант, прапаў без вестак прыблізна 25 чэрвеня. Ці быў тут менавіта гэты лётчык або мясцовыя знайшлі іншы напаўабгарэлы планшэт — пакуль застаецца загадкай.

А далей раптам высветлілася, што ў раёне гэтых вёсак падаў не адзін самалёт...

БОЙ НАД УРЭЧЧАМ

Чалавек, які браў Берлін, Мікалай Міхайлавіч Жук, 1925 г. н., вёска Паўстынь: «У канцы вайны, у 1944 годзе, з боку вёскі Мерашыно (якая бліжэй да Любанскага раёна) ляцеў наш самалёт — нізка, над хатамі. Яго праследвалі два нямецкія знішчальнікі. Падбілі яго, калі пераляцеў чыгунку каля станцыі Урэчча. І ён, зрумяючы, што падае, стаў скідаць бомбы. А сам накіраваўся ў бок урочышча Камітэт і там упаў. Гэта было прыкладна каля паўдню. Праз некалькі хвілін я ўбачыў ужо наш савецкі танк, затым — пяхоту».

Мікалай Данілавіч Стасюк, 1939 г. н., вёска Паўстынь: «Апроч таго, што я хадзіў на месца падзення самалёта на ўрочышча Корзаўшчына — Саляншчына і таксама бачыў варонку са шматлікімі абломкамі, памятаю, як у канцы вайны, у 1944 годзе, каля пасёлка Урэчча нямецкія знішчальнікі пераследавалі савецкі бамбардзіроўшчык, які збілі ў ўрочышчы Камітэт. Лёс лётчыкаў невядомы».

Імёны пілотаў, якія загінулі ў паветраным баі над пасёлкам Урэчча і якія ўпалі разам з самалётам у суседнім лесе, празваныя ў народзе

Фота помніка каля месца падзення невядомага самалёта (урочышча Корзаўшчына — Саляншчына).

Камітэтам, я знайшла з дапамогай дырэктара музея г. Любань — Наталлі Сіняк. Гэта Іван Фёдаравіч Родзін — стралок з Іванаўскай вобласці, г. Южа, і сяржант Сяргей Канстанцінавіч Сальнікаў — стралок са Смаленскай вобласці, Казельскага раёна, сяло Бярды. Здарылася гэта 29 ліпеня 1944 года. Пахаваныя лётчыкі ў брацкай магіле пасёлка Уручча. Так, пачаўшы пошукі аднаго экіпажа, які загінуў каля Бярозаўкі ў Слуцкім раёне, мы знайшлі і аднавілі іншыя значныя для гісторыі падзеі.

КАЛЯ ВЁСКІ СЕЛІШЧА

Адзін з самалётаў, па сведчаных відавочцаў, быў збіты каля вёскі Селішча Старадарожскага раёна. Пошукам і падняццем яго астанкаў займаліся энтузіясты-адзінчкі. Па расказах мясцовых жыхароў вядома, што адзін з членаў экіпажа тады, у 1941 годзе, выжыў, і яго хаваў мясцовы жыхар. Ураджэнка вёскі Селішча Вера Аляксандраўна Здаравец, таксама пошукавік-энтузіяст, расказвала, што мясцовыя, пахаваўшы аднаго з загінуўшых лётчыкаў, знайшлі пры ім дакументы на прозвішча альбо Вадагрэй, альбо Вадагрэцкі. І што адзін з лётчыкаў быў украінец. Сама таго не ведаючы, Вера Аляксандраўна фактычна «падказала» прозвішчы лётчыкаў з экіпажа 99-га БАП, збітага 28 чэрвеня 1941 года. А менавіта гэта былі: старшы бамбардзір, лейтэнант Міхаіл Пятровіч Вадагрэцкі, 1913 г. н., ураджэнец Арджанікіздаўскага краю, які прапаў без вестак 28 чэрвеня 1941 года пры атацы танкавай калоны праціўніка на шашы Старыя Дарогі — Бабруйска; пілот, малодшы лейтэнант Аляксандр Іванавіч Неўтрынс, які патрапіў у палон 28 чэрвеня 1941 года, затым у перасылны лагер для ваеннапалонных у г. Полацк, пасля ў Германію і памёр там ад туберкулёзу 4 красавіка 1943 года. І нарэшце стралок-радыст, Анатоль Іванавіч Мусянка, 1920 г. н., — украінец. Менавіта ён выжыў пры падзенні самалёта ў вёсцы Селішча 28 чэрвеня 1941 года. Пасля зноў патрапіў на фронт, загінуў 7 жніўня 1942 года на самалёце У-2 у раёне Майкопа.

Так раскрылася яшчэ адна тайна невядомага экіпажа, які загінуў каля вёскі Селішча.

Доказам гэтых архіўных звестак, вядома ж, павінны паслужыць раскопкі і знаходжанне нумарных знакаў самалёта. Работы па пошуку яшчэ шмат. Патрэбна добрая вялікая экс-

педыцыя па месцах баёў на Брэсцкім напрамку, дзе нашы маладыя хлопцы цаной свайго жыцця спрабавалі спыніць уварванне нямецка-фашысцкіх полчышчаў.

***

Але вернемся да невядомага экіпажа, які загінуў каля вёскі Бярозаўка на Слуцчыне. Савецкіх самалётаў было тры. Адзін з іх упаў недалёка ад Бярозаўкі — у балота. Другі, таксама падбіты, паляцеў цераз Варшаўскую шашу на Новы Гуткоў. А трэці — спусціўся нізка, і амаль дакранаючыся да верхавін сосен, здолеў сысці. За ім у пагоню кінуўся нямецкі знішчальнік... Мне ўдалося знайсці месца падзення другога савецкага самалёта. Паводле расказа мясцовай жыхаркі Наталлі Кукліцкай, сведкам падзення быў яе бацька, Уладзімір Казіміравіч Кукліцкі: «Падпалены самалёт прыляцеў з-за шашы. Мой бацька казаў, што ён плавіўся, калі ляцеў. Упаў недалёка за вёскай. І ўсе дзеці, у тым ліку і мой бацька, туды пабеглі. Лётчыкаў было двое, яны згарэлі за жыва... Там іх і пахавалі».

Зыходзячы з успамінаў сведкаў і матэрыялаў архіва, экіпаж, які загінуў паблізу Бярозаўкі, па ўсіх наяўных звестках быў збіты 27 чэрвеня 1941 года. Гэта адзін з таго самага звяна 140-га БАП, якое вылецела на баявое заданне ў 8.30 раніцы ў напрамку станцыі Цімкавічы — Піліпавічы і з задання не вярнулася. У адпаведнасці з архіўнымі дакументамі, экіпаж складаліся з лётчыкаў: штурмана Віктара Васільевіча Іванова, лейтэнанта, 1914 г. н., ураджэнца Курскай вобласці, г. Львоў; стралка-радыста Міхаіла Мікалаевіча Чыжова, старшага сяржанта, 1913 г. н., ур. Ленінградскай вобласці, г. Колпіна; сяржанта Леаніда Леанідавіча Лакшына, 1921 г. н., ур. Данецкай вобласці, г. Крывы Рог, па першасных дакументах «загінуўшага паблізу в. Бярозаўка, г. Слуцк». Але, як высветлілася пазней, Лакшын тады выжыў! Моцна папакутаваўшы пры выкананні баявога задання 27 ліпеня 1941 года пры налёце на чыгунку Мінск — Смаленск (мяркую, што ў даце існуе апіска — на самай справе гэта 27 чэрвеня) атрымаў цяжкае раненне кісцей рук, абедзвюх ног і асколкам разрыўнога аснарада — галавы. Быў накіраваны ў эвакуацыйны г. Саратава. За ўдзел у баях з нямецкімі акупантамі быў узнагароджаны медалём «За адвагу». А ў 1985 годзе — ордэнам Айчыннай вайны I ступені.

Іншыя дакументаў на прыналежнасць якіх-небудзь яшчэ асоб да гэтага экіпажа няма. Доказы, якія пацвярджаюць гібель экіпажа, мы спадзяёмся атрымаць у выніку раскопак, становаўчае расшэненне аб якіх прыняла адміністрацыя Слуцкага раёна. Праводзіць раскопкі рэшткаў самалёта будзе прадстаўнікі гісторыка-культурнага комплексу «Лінія Сталіна», якія валодаюць гэтым правам. Але, на жаль, у «Лінію Сталіна» няма тэхнікі для пад'ёму. Таму дапамогу і забеспячэнне тэхнікай для раскопак прапанаваў мясцовы прадпрыемальнік, дырэктар прадпрыемства «ВсяеяАўта» Уладзімір Уладзіміравіч Бойка. Вялікую ўдзячнасць у пошуку архіўных матэрыялаў выказаў таксама Ганне Глазавай, жыхарцы сяла Вонгуда Анежскага раёна Архангельскай вобласці.

Нашы пошукі працягваюцца.

Ларыса КАРАСІНА,
чэрвень 2016 г.

Фота сведкаў — на месцы падзення самалёта: У. Зіма (в. Ліпнікі); А. Шабур (в. Рабак) і А. Масюк (в. Боркі).

27 чэрвеня — самалёты ўсё таго ж 140-га БАП прыкладна ў 9.00 раніцы вылецелі ў напрамку станцыі Цімкавічы — Піліпавічы. І цэлае звяно (3 самалёты) з бою не вярнулася.

28 чэрвеня — дождж. Палёты абмежаваныя. Але баявыя вылеты зроблены для атакі мехкалоны ваеннай тэхнікі, якая затрымалася на лініі ад Сінякі (Слуцкі раён) да Бабруйска.

30 чэрвеня — вядомае паветранае пабішча над Бабруйскам, пра якое не далажылі Сталіну...

Праехаўшы па ўсіх населеных пунктах (размешчаных побач з вёскай Бярозаўка, паблізу якой згарэў у кабіне самалёта экіпаж з 140 БАП) у суправаджэнні добраахвотных памочнікаў — Мікалая Жука з вёскі Паўстынь і яго жонкі, былой старшыні Паўстынскага сельсавета, Святланы Жук, — мы сустрэліся з відавочцамі тых падзей, з першых рук атрымалі бяспэжныя гістарычныя матэрыялы.

ЖЫВАЯ ГІСТОРЫЯ

Віктар Васільевіч Магілявец, 1927 г. н., — ураджэнец вёскі Паўстынь, партызан-ардэнаносец, былы старшыня калгаса імя Тэльмана, успамінае: «Я бачыў, як днём у бок Слуцка праляцела невялікае звяно нашых самалётаў. І амаль тут жа іх сталі праследаваць нямецкія, з крыжамі. У выніку бою наш самалёт быў падбіты і, страціўшы

яго тэрыторыі ляжаць рэшткі збітага савецкага самалёта. Пасля чаго Тычына пачаў сваё журналісцкае раследаванне і напісаў пра гэта артыкул. Менавіта Міхась Тычына разам з маім бацькам Фёдарам Кірзевічам за свой кошт заказалі першы проты цэментны помнік — загінуўшаму экіпажу...»

Успамінае Канстанцін Рэут, 1929 г. н., вёска Аступішча: «На пачатку вайны 1941 года над нашай вёскай праляцелі два самалёты. На фоне неба ў кабіне савецкага самалёта я бачыў двух чалавек. Адзін вёў самалёт, другі страчыў з кулямёта. Ляцелі яны вельмі нізка, амаль над дрэвамі... Праляцеўшы над нашай вёскай, самалёт упаў на пакосе, недалёка ад лесу, ва ўрочышчы Корзаўшчына. Хадзіў я глядзець гэта месца падзення назаўтра. Вакол ямы валялася пакарабачанае жалеза, ляжала кола. Я ўзяў палку і паварушыў попел у варонцы — адтуль выскачылі іскры. Нос самалёта яшчэ тлеў».

Пацвярджае гэты ж факт аб гібелі экіпажа з некалькіх чалавек Мікалай Аляксандравіч Забродскі, 1930 г. н., вёска Аступішча, які цяпер жыве ў г. Слуцку. «У першы тыдзень вайны мне было 11 гадоў. Я знаходзіўся на вуліцы з аднагодкамі і бачыў, як падбілі савецкі самалёт. А дарослыя расказвалі, што адкапалі розныя часткі целаў трох лётчыкаў. Іх астанкі пахавалі побач з месцам падзення, на краі лесу. Пра перапахаванне ніхто ніколі не казаў».

Ураджэнец вёскі Рабак Міхаіл Ільіч Міхневіч, 1934 г. н.: «Калі самалёт упаў, якраз са Слуцка вяртаўся наш каваль, Павел Масакоўскі. Ён

Збор у Паўстыні. Людзі, якія дапамагалі ў пошуках. У цэнтры першага рада Мікалай Жук — чалавек, які браў Берлін.

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

■ Падрабязнасці

«БАЛЯВЫЯ КРОПКИ»

ПРАВАПАРАДКУ

Узмацненне адказнасці за незаконны абарот наркотычных сродкаў адбываецца на дынаміцы гэтага віду злачынстваў, іх колькасць пачынае паступова зніжацца. Аб гэтым пракурор Гродзенскай вобласці Віктар МАРОЗАЎ паведаміў на выязным пасяджэнні калегіі абласной пракуратуры ў Астраўцы.

Істотна скарацілася колькасць непаўналетніх, якія стаяць на наркалагічным ўліку праз ужыванне наркотыкаў. Работа па раскрыцці злачынстваў у гэтай сферы вядзецца паспяхова, у тым ліку з выкарыстаннем інтэрнэт-тэхналогій. Агульнымі намаганнямі правахоўнікаў, работнікаў органаў адукацыі, камісій і інспекцый па справах непаўналетніх сярэд падлеткаў удалося дабіцца значнага скарачэння злачыннасці (амаль на 40%).

У той жа час пытанні прафілактыкі п'янства сярод моладзі застаюцца нявырашанымі. У параўнанні з тым жа перыядам мінулага года з 732 да 807 узрасла колькасць людзей ва ўзросце да 18 гадоў, якія знаходзяцца на ўліку ў нарколага ў сувязі з ужываннем спіртных напояў, з 2 да 5 — падлеткаў з хранічным алкагалізмам. Прычым з гэтым чэсна звязана і праблема бяспекі непаўналетніх, трагічных здарэнняў. У Воранаўскім раёне ад пераахладжэння арганізма загінуў навучэнец каледжа К. Як устаноўлена праверкай, незадоўга да смерці падлетак ужываў спіртное.

Увогуле ад знешніх прычын у вобласці сёлета за першае паўгоддзе загінулі 11 дзяцей. А 9 чалавек сталі ахвярамі няшчасных выпадкаў на вытворчасці. У Гродне вытворчы траўматызм павялічыўся ўдвая — з 8 да 16 здарэнняў. У аснове прычын — нізкая дысцыпліна працы, адсутнасць належнага кантролю за выкананнем работнікамі правілаў тэхнікі бяспекі.

У гэтай сувязі пракуратура прааналізавала стан прамысловай бяспекі на прадпрыемстве «Гродна Азот», дзе нядаўна падчас рамонтна ў адным з цэхаў загінулі двое рабочых. Адпаведныя высновы разгледзелі на выязным пасяджэнні камісіі па надзвычайных сітуацыях пры абласным выканаўчым камітэце. Адзначана, што прадпрыемства недастаткова інфармуе жыхароў абласнога цэнтры і прылеглых населеных пунктаў аб стане экалагічнай і санітарнай бяспекі на «Гродна Азоце». Праявілі пасіўнасць службовыя асобы абласнога ўпраўлення Дэпартаменту дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, якія на працягу ўжо пяці гадоў не праводзілі на прадпрыемстве планавыя і запланаваныя правэркі выканання заканадаўства аб ахове працы. Камісія прыняла рашэнне ўзмацніць кантроль за станам прамысловай бяспекі, прыняць дадатковыя меры па ахове працы на прадпрыемстве «Гродна Азот». Своечасоваць выканання ўсяго, што павінны рабіць у гэтым кірунку, будзе пад пільным кантролем.

Вялікі грамадскі рэзананс сёлета атрымала праблема забруджвання паветра ў горадзе Бярозаўка Лідскага раёна з-за таго, што з парушэннямі прынялі ў эксплуатацыю цэх па вытворчасці шклаваты на шклозаводзе «Нёман». У органы пракуратуры, аховы прыродных рэсурсаў і навакольнага асяроддзя, гігіены і эпідэміялогіі ад мясцовых жыхароў паступаюць шматлікія скаргі на выкіды забруджвальных рэчываў у атмасфернае паветра і наяўнасць непрыемнага паху ў населеным пункце. Паводле лабараторных даследаванняў Лідскага занальнага цэнтры гігіены і эпідэміялогіі, у 80% замераў выявілі перавышэнне гранічна дапушчальных канцэнтрацый фармальдэгіду і аміяку — як на тэрыторыі прадпрыемства, так і ў жылой зоне. А неабходнае абсталяванне для ўлоўвання шкодных выкідаў на шклозаводзе дагэтуль не ўстаноўлена.

Пракуратура Гродзенскай вобласці накіравала прадстаўленне ў камісію па надзвычайных сітуацыях аблвыканкама, якое разгледзелі з выездам на шклозавод «Нёман». Вызначаны меры па зніжэнні шкодных выкідаў у атмасферу.

Яшчэ адно надзённае пытанне — бяспека састарэлых грамадзян. У студзені-лютым пракурорскія работнікі наведвалі іх па месцы жыхарства і выявілі шматлікія парушэнні правілаў пажарнай бяспекі, іншыя факты небяспечных умоў пражывання пажылых людзей, якія патрабуюць неадкладнага рэагавання з боку мясцовых органаў улады. Па выніках разгляду прадстаўленняў, якія пракуратура накіравала ў раённыя і абласныя выканаўчыя камітэты, 48 службовых асоб прыцягнулі да дысцыплінарнай адказнасці, у тым ліку траіх вызвалілі ад пасадак.

Будзь у курсе

Факты прадстаўлення кіраўнікамі суб'ектаў гаспадарання ў органы статыстыкі несапраўдных звестак аб адсутнасці запазычанасці па заробковай плаце могуць абярнуцца сур'ёзнымі непрыемнасцямі. За скажэнне такой справядчаснасці сёлета асуджаны кіраўнік аднаго з праектных інстытутаў абласнога цэнтры.

Барыс ПРАКОПЧЫК. *prakopchik@zviazda.by*

■ Жніво-2016

ХЛЕБАРобы ў пагонах

Вайскоўцы дапамагаюць сельгаспрадпрыемствам збіраць ураджай

Жніво ў самым разгары. Зранку да вечара ў палях гудуць камбайны, снуюць туды-сюды вялікагрузныя машыны, быццам тья мурашкі, корпаюцца на палетках людзі. Каб унесці свой уклад у агульны каравай, на некаторы час хлебарабамі сталі і вайскоўцы.

Ужо каторы год падчас жніва Узброеныя Сілы дапамагаюць сельскагаспадарчым арганізацыям ва ўборцы. Сёлета, напрыклад, на палетках краіны задзейнічана каля ста адзінак ваеннай тэхнікі. Зводныя аўтамабільныя ўзводы працуюць на сельгасугаддзях Мінскай, Магілёўскай, Гомельскай і Віцебскай абласцей.

У пасёлак Бальшавік, дзе знаходзіцца 1-я Мінская птушкафабрыка, мы прыехалі раніцай. Праўда, не на самым золку. Пакуль не сыдзе ранішняя раса, камбайнеры ў поле не выязджаюць. Каб зберагчы як мага больш ураджая, з прыродай вымушаны лічыцца.

Намеснік камандзіра аўтамабільнага ўзвода 227-га агульнавайскавага палігона Аляксей ДЗІКОВІЧ ганарыцца, што спрычыніўся да такой важнай справы, як уборка ўраджая.

та ўраджайнасць будзе крыху меншай у параўнанні з мінулым годам.

Дапамогу ва ўборцы ўраджая 1-й Мінскай птушкафабрыцы аказваюць 7 вялікагрузных аўтамабіляў, прадстаўленых Міністэрствам абароны. Разам са сваёй тэхнікай з воінскіх часцей

— Вайскоўцы — увогуле дысцыплінаваныя людзі, — перакананы **намеснік генеральнага дырэктара 1-й Мінскай птушкафабрыкі Аляксандр ЛІТВІНСКІ**. — Сёлета да нас прыехалі прыстойныя хлопцы, прафесіяналы. Над імі не трэба стаяць наглядчыкамі. Яны ведаюць сваю тэхніку, самі яе абслугоўваюць. Нягледзячы на тое, што ў нашай гаспадарцы дастаткова тэхнікі і хапае людзей, прафесіяналаў сваёй справы, мы ўдзячныя Міністэрству абароны за дапамогу. Выдзелены аўтамабілі будзем выкарыстоўваць пад перавозку не толькі збожжа, а і саломы, кармавых культур. Наша агульная задача — захаваць тое, што ўраджыла.

Старшыня Аляксей Дзіковіч, намеснік камандзіра аўтамабіль-

нага ўзвода 227-га агульнавайскавага палігона, удзельнічае ва ўборцы ўраджая ўпершыню. Асабіста перавёз ужо больш як 100 тон збожжа. Пры спрыяльных умовах за дзень даводзіцца рабіць па 6—7 рэйсаў. Як расказаў вайсковец, у гаспадарцы для іх створаны належныя жыллёвыя ўмовы, наладжана трохразовае харчаванне. Абедаюць вайскоўцы, як і хлебарабы, нярэдка на полі — каб не марнаваць каштоўнага часу.

— Я на асабістым прыкладзе зразумеў, якой цаной даецца нам хлеб, — кажа Аляксей Дзіковіч. — Уборка ўраджая — гэта вялікая праца мноства людзей. Ганаруся, што спрычыніўся да гэтай важнай справы.

Ужо не першы год Міністэрства абароны дапамагае 1-й Мінскай птушкафабрыцы, як і многім сельскагаспадарчым прадпрыемствам краіны, збіраць ураджай. І, як запэўніваюць хлебарабы са стажам, дапамога гэта вельмі сур'ёзная. Напрыклад, сельгасугаддзі 1-й Мінскай птушкафабрыкі распасціраюцца на тэрыторыі Мінскага і Лагойскага раёнаў. Усяго — 12,5 тысячы гектараў. Дзякуючы вайскоўцам, ёсць усе шанцы завяршыць уборачную кампанію ў тэрмін. Такім чынам, і ў людзей у пагонах з'явіцца свой — абсалютна заслужаны — кавалак у агульным каравая 2016 года выпуску.

Вераніка КАНЮТА, *kanyuta@zviazda.by*

Мінскі раён

— Надвор'е цяпер нам спрыяе, — гаворыць **начальнік участка, аграном прадпрыемства Пётр СУДНІК**. — Вядома, чэрвеньская спёка сказалася на ўраджайнасці: шмат яравых падгарэла. Не прынеслі вялікай карысці і ліпеньскія дажджы. На шчасце, нашы палеткі абмінула бура, якая нарабіла праблем у суседніх раёнах. Прагназуецца, што з-за ўмоў надвор'я сёле-

прыбылі вайскоўцы і асобы грамадзянскага персаналу. Так званыя зводны аўтамабільны ўзвод складаецца з прадстаўнікоў розных падраздзяленняў беларускага войска. Кіраваць ваеннай тэхнікай даверылі не толькі ваеннаслужачым кантрактнай службы і цывільным асобам, якія прадстаўляюць тую ці іншую воінскую часць, а і салдатам тэрміновай службы.

Фота Надзеі БУЖАК.

■ Чулі?!

МЯРКУЕЦА, што ў іх былі пахаваны асобы, якія маюць высокае значэнне для манастыра і якія маглі пакінуць след у гісторыі краіны. Цяпер праводзіцца экспертыза з мэтай атрымання больш дакладных звестак.

Археалагічныя раскопкі гэтага сезона завяршыліся ў кляштары на мінулым тыдні. Лаўрышаўская археалагічная экспедыцыя па просьбе ігумена манастыра Яўсевія праводзіла, у прыватнасці, расчыстку падземнага збудавання ў кляштарным Свята-Успенскім храме ў вёсцы Лаўрышава, што ў Шчорсаўскім сельсавеце. Працу ўзначальваў памочнік кіраўніка экспедыцыі гісторык Тэльман Маслюкоў.

Па словах членаў археалагічнай экспедыцыі, у падвальным памяшканні былі знойдзеныя два цагляныя саркафагі, у якіх знаходзіліся касцяныя астаткі людзей і культурныя прадметы. Расчышчаны таксама спуск у крыпту, які вёў непасрэдна з памяшкання храма. Вызначана, што крыпта была засыпана ў сярэдзіне XIX стагоддзя, верагодна, пры закрыцці манастыра ў 1836 годзе.

Зараз праводзіцца вывучэнне атрыманых пры раскопках матэрыялаў у аддзеле антрапалогіі Інстытута гісторыі Нацыянальнай

ТАЯМНІЦЫ МАНАСТЫРСКАЙ КРЫШТЫ

У Свята-Елісееўскім Лаўрышаўскім мужчынскім манастыры падчас археалагічных даследаванняў знойдзены два невядомыя раней саркафагі

акадэміі навук і цэнтральнай лабараторыі дзяржаўнага ўнітарнага прадпрыемства «Навукова-вытворчы цэнтр па геалогіі».

Храм у Лаўрышаве быў пабудаваны ў 1768 годзе, але, як мяркуюць даследчыкі, пахаванні могуць адносіцца і да больш ранняга часу. Лаўрышаўскі манастыр заснаваў у сярэдзіне XIII стагоддзя Войшалк, сын Міндоўга (вялікі князь Вялікага Княства Літоўскага ў 1264-1267 гадах) і прападобны ігумен Елісей. Манастыр быў звязаны з вялікакняжацкім домам ВКЛ і на працягу некалькіх стагоддзяў з'яўляўся адным з найважнейшых духоўных цэнтраў Беларусі. Дзейнасць манастыра была адноўлена ў 2007 годзе.

Археалагічныя даследаванні ў Лаўрышаве вядуцца шосты год пад кіраўніцтвам прафесара гісторыі Сяргея Расадзіна з блаславення мітрапаліта Паўла, Патрыяршага экзарха ўсяе Беларусі. У праваслаўным археалагічным лагеры, які быў арганізаваны падчас экспедыцыі, удзельнічалі валанцёры-студэнты і навучэнцы з розных абласцей краіны.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ, *slaneuski@zviazda.by*

Навагрудскі раён

■ Акцэнт на здароўе

ДЗІЦЯЧЫЯ ХІРУРГІ ПРЫМАЮЦЬ ВЫКЛІК

Яны выконваюць усе неабходныя віды ўмяшання і нават распрацоўваюць свае матэрыялы і тэхналогіі для правядзення сучасных аперацый

Смяротнасць пасля хірургічнага лячэння немаўлят з прыроджанымі парокмі сэрца пастаянна зніжаецца. Праўда, колькасць выяўленых парокмаў стабільна расце. Больш за тое, усё часцей выяўляюцца пацыенты з многымі парокмамі развіцця.

— Калі гадоў трыццаць таму з'явіліся першыя ультрагукавыя апараты, мы загаварылі аб магчымасці выяўляць прыроджаныя парокі развіцця і, адпаведна, аб іх павелічэнні, — тлумачыць дырэктар РНПЦ дзіцячай хірургіі Канстанцін ДРАЗДОУСКІ. — З іншага боку, развіваліся дапаможныя рэпрадукцыйныя тэхналогіі, пашырыліся магчымасці захавання цяжарнасці, выходжвання неданашаных і малавагавых дзяцей, што стала свайго роду выклікам дзіцячай хірургіі, якой трэба было дапамагачь выхаджаным далей — шляхам правядзення розных відаў аперацыйных умяшанняў. Па факце мы маем большую колькасць дзяцей з многымі парокмамі развіцця і большую колькасць аперацый, якія выконваюць брыгады розных спецыяльнасцяў, але наўрад ці можна напрамую гаварыць пра рост дзіцячай захваральнасці. Раней такія пацыенты проста не выжывалі, а сёння дзіця, якое нараджаецца з некалькімі парокмамі развіцця, што здараецца не так і рэдка, атрымлівае хірургічную дапамогу ў самы ранні тэрмін, у поўным аб'ёме і на самым высокім узроўні...

Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр дзіцячай хірургіі забірае самых цяжкіх пацыентаў з усіх абласцей, у тым ліку тых, што патрабуюць паўторных хірургічных умяшанняў. У сярэднім па сталіцы ў прыёмным пакоі цэнтры аказваецца каля 32 тысяч пацыентаў, і многія з іх маюць патрэбу ў аперацыях з прычыны парокі развіцця сэрца, кішэчніка, унутраных органаў, а яшчэ артапедычных і нейрахірургічных умяшанняў. Ёсць пацыенты, якім патрабуецца 8-10 аперацый для таго, каб бліжэй да 2-3 гадоў стаць здаровымі.

Фота БЕЛТА.

Такая медыцынская дапамога яшчэ больш складаная за тую, што аказваюць дарослым: дастаткова ўявіць памер органаў і сасудаў дзіцяці вагой 1,5-2 кг.

— У апошнія два гады колькасць аперацый, звязаных з парокмамі сэрца, перавышае ўжо колькасць аперацый адкрытых, з траўматычнымі парэзамі, — кажа Канстанцін Драздоўскі. — Лапараскапія нованароджаных актыўна развіваецца — фактычна любы ўмяшанні можна выконваць такім чынам. Дасягаецца міні-інвазіўнасць з выкарыстаннем новага абсталявання і новага інструментарыя. Летас мы ўпершыню без правядзення адкрытай аперацыі імплантавалі ў стрававод дзіцяці стэнт — своеасаблівы каркасік размяшчаецца ў месцы звужэння, што час звужэнне знікае, а стэнт рассмоктваецца, так што ніякага іншароднага цела ў арганізме не застаецца. Як і сусветная супольнасць, мы спрабуем асвойваць імпланта-

цыю клапанаў сэрца без адкрытай аперацыі...

Неінвазіўным метадам аперыруецца сёння і дыяфрагмальнае грыжа — вельмі цяжкая паталогія, з якой раней дзеці ў 50 працэнтах выпадкаў не выжывалі. Сёння такога пацыента выходжаюць і рыхтуюць да аперацыі ў РНПЦ «Маці і дзіця». Калі гэта атрымліваецца, немаўля перавозыць у цэнтр дзіцячай хірургіі, дзе і выконваецца пластыка дыяфрагмы. Паспяховаць такіх умяшанняў проста неверагодная: пасля аперацыйнай лятальнасць роўная... нулю.

— Самыя цяжкія выпадкі — гэта спалучэнні парокмаў страўнікава-кішачнага тракту, нервовай трубкі і сэрца, — дадае загадчык аддзела РНПЦ дзіцячай хірургіі Аляксандр СВІРСКІ. — Неабходна выканаць паэтапную карэкцыю, але якое ўмяшанне правесці першым? Ці можна штосьці спалучыць? Наогул сёння трэба імкнуцца да аднаэтапнасці, аднаго наркозу. Не так даўно лічылася,

што аперыраваць нованароджанага больш за гадзіну, значыць, павялічваць рызыку яго гібелі на 50 працэнтаў. А сёння размова можа ісці пра 6-8-гадзіннае знаходжанне немаўлят на аперацыйным сталі — настолькі

высокім стаў узровень анестэзіялогіі і рэанімацыі.

У апошнія 5 гадоў дзеці з парокмамі сэрца і іншай хірургічнай паталогіяй за мяжу не адпраўляюцца. Усе метадыкі, якія выконваюцца ў свеце, выконваюць і айчыныя спецыялісты. У цэнтры працуюць над дзясяткамі навуковых праектаў у галіне сучаснай дзіцячай хірургіі, кардыяхірургіі, рэанімацыі і анестэзіялогіі. Распрацоўваюць нават новыя матэрыялы. Выпрабавалі, напрыклад, чалавечы алаперыкард — выдатны пластычны матэрыял для розных відаў карэкцыі (пластыкі сасудаў, закрыцця дэфектаў унутры сэрца, пры ўмяшаннях на грудной клетцы і брушной поласці).

Працягваюцца спробы аб'яднаць намаганні гінеколагаў, эндакрынолагаў і ўласна дзіцячых хірургаў для правядзення ўнутривантробных умяшанняў. Ужо ў наступныя год-два плануецца ўкараніць хірургію плода і праводзіць падобныя ўмяшанні там, дзе гэта магчыма.

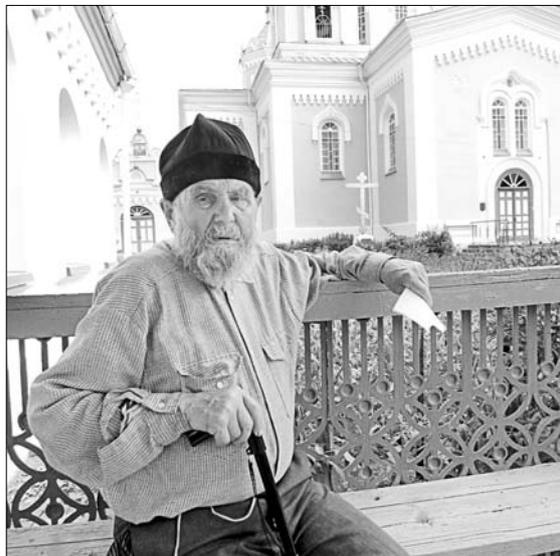
Штогод у РНПЦ дзіцячай хірургіі аказваюць дапамогу 50-ці пацыентам з іншых краін. Гэта выпадкі не экстраннай, а паэтапнай карэкцыі, а таму ніхто не адмяняе права выбару ўстановаў і краін, дзе яна можа быць праведзена. Кошт аперацыі на сэрцы ў такой сітуацыі (разам з наступным размяшчэннем у стацыянары) — каля 10 тысяч еўра.

Святлана БАРЫСЕНКА

...І няма манеткі

Калі вы гадуеце дзіця да 5 гадоў, звярніце ўвагу на любыя прадметы, тэарэтычна здольныя трапіць у страўнікава-кішачны тракт. Прыбярэце іх як мага далей.

Агледзьце наваколле на ўзроўні вачэй — хоць манеткі, хоць сродкі для прыборкі — дзеці любяць пакаштаваць. Хірургі сцвярджаюць, што недзе 4-5 пацыентаў штодня трапляюць у стацыянары кожнай вобласці з іншародным целам у страўнікава-кішачным тракце. Менавіта хірургічнае ўмяшанне патрабуецца, калі прадмет затрымаўся ў страваводзе. А ступень траўматызацыі страўнікава-кішачнага тракту залежыць ад памеру таго, што дзіця праглынула, колькі часу прадмет знаходзіўся ў страваводзе або страўніку. Самыя цяжкія пашкодванні пакадаюць пасля сябе батарэйкі, здольныя прапаліць не толькі сценкі стрававода, але і трахею, якую пакуль немагчыма замяніць. Звычайна трое з пяці такіх пацыентаў гінуць, астатнія застаюцца інвалідамі. Нельга забываць, што яшчэ больш сур'ёзнай пагрозай жыццю становіцца *удыханне* дробных прадметаў.

Бацюшка на фоне Свята-Троіцкага храма, на аднаўленне якога ён усё жыццё збіраў грошы.

Падчас чарговай камандзіроўкі ў Хоцімск не стрымалася, перш за ўсё забегла наведваць аднаго з самых шанаваных на Магілёўшчыне свяшчэннікаў — айца Кірыла (Бадзіча). А заадно і падарунак перадаць. Як-ніяк настояцель тутэйшага Свята-Троіцкага храма нядаўна адзначыў свой 90-ты дзень нараджэння. Акрамя цукерак

■ З любоўю ў сэрцы

і гарбаты прыхапіла і «звядоўскі» кубачак. Чула, як ён шкадаваў, калі памочніца разбіла той, што я падарыла раней. Яна купіла яму ўзамен другі, але ён не прыняў яго, сказаў, што разбіты быў лепшы. Гэта быў не нейкі там капрыз, а звычайная павага да старэйшай газеты краіны, якая, дарэчы, неаднаразова пра яго пісала. Вунь які цудоўны храм абудоваў, цяпер клапоціцца, каб ён быў прыгожым не толькі звонку, а і ўнутры. Расказвае, што прывёз з Расіі шмат новых ікон, якія каштуюць вялікіх грошай. Добра, што ёсць шчодрыя прыхаджане, якія не шкадуць сродкаў на добрую справу.

Парадавала, што бацюшка, які вясной перанёс цяжкую аперацыю, зноў на нагах. Напэўна, няма ў раёне чалавека, які б не маліўся за яго. Незалежна ад таго, веруючы ён або не. І Бог пачуў. Бо бацюшка сапраўды быў на мяжы жыцця і смерці. Медыкі стварылі сапраўдны чуд, і ён зноў з намі. Старшыня райвыканкама Сяргей Дземідзенка лічыць, што айцец Кірыл — жывы прыклад для пераймання.

БАЦЮШКА

Мы, як правіла, думаем толькі за сябе. Страшна ўявіць, колькі людскога гора ён прапусціў цераз сябе за сваё жыццё. Звычайна да Бога звяртаюцца, калі ўсё дрэнна і няма надзеі на лепшае. У кагосьці смяротная хвароба, нехта не паладзіў з роднымі, п'е, ужывае наркатыкі, пакутуе ад нянавісці да ўсяго чалавецтва. Бацюшка Кірыл за ўсіх моліцца без выключэння, бо не дзеліць людзей на добрых і дрэнных. Для яго ўсе роўныя, для кожнага просіць у Бога ласкі. Вось і я, ведаючы, на колькі моцная малітва бацюшкі, папрасіла, каб ён памаліўся за адну вельмі добрую маю знаёмую. Ён паабяцаў, і я спакойная. Бо гэта той чалавек, які слоў на вецер не кідае.

Хочацца, каб Бог падараваў яму больш сіл і здароўя. Бо ён не шкадуе іх для нас. Вось і цяпер згадаў пра нейкага юнака з Крычава, які селета скончыў школу і збіраецца стаць іканапісцам. Кажы, што хлопеч гэты з вельмі прыстойнай сям'і, наведвае храм і з дзяцінства піша іконы. Ён збіраецца ехаць вучыцца ў Смаленск і папрасіць бацюшку напісаць для яго рэкамендацыйны ліст.

Так склалася жыццё, што ў бацюшкі няма родных. Ёсць духоўныя дзеці, але і ў іх не

атрымліваецца часта наведваць яго. А ўзрост такі, што вось менавіта гэтай увагі і не хапае. Ён спрабуе злавацца, але ў яго гэта дрэнна атрымліваецца. Хочацца ўзяць у свае далоні яго, слабыя і маршчыністыя, пагладзіць, супакоіць. Бо старасць — гэта заўсёды цяжка, нават калі табе дапамагае Бог.

На тэрыторыі храма ніколі не змаўкаюць дзіцячыя галасы. Бацюшка сабраў для падлеткаў добрую бібліятэку, ёсць умовы займацца творчасцю, спортам і спевамі. У нядзельныя дні ў храме спявае дзіцячы хор.

Мы сядзім на верандзе, вачол якой процьма кветак. Грэюцца на сонейку некалькі кошкаў, да якіх у бацюшкі асабліва любоў, весела стракочуць конікі, пырхаюць легкакрылыя матылькі. Паветра напоўнена цудоўным водарам, і няма гэтага ўсюды пранікальнага гарадскога шуму. На душы лёгка і спакойна. Шкада, што час так хутка ляціць і трэба бегчы. Бывай, бацюшка. Не крыўдуй на нас, няўдзячных тваіх паслушнікаў. Мы не заўсёды самі сабе належым. Але ў думках ніхто не перашкодзіць нам быць разам і ў жыцці, і ў Вечнасці.

Нэлі ЗІГУЛЯ

СКАЧОК «КЕЛЬЦКАГА ТЫГРА»

Як Ірландыі ўдалося стаць сусветным лідарам эканамічнага росту?

Валавы ўнутраны прадукт Ірландыі вырас летась на 26,3 працэнта, паведамляе Цэнтральнае ўпраўленне статыстыкі гэтай краіны. Па абноўленых звестках ведамства, у 2015-м аб'ём ВУП склаў 243,9 млрд супраць €193,1 млрд годам раней. Паводле папярэдніх звестак лічылася, што летась эканоміка Ірландыі вырасла толькі на 7,8 працэнта, што таксама было найлепшым паказчыкам сярод краін ЕС. Прырост ВУП краін еўразоны, напрыклад, склаў толькі 1,6 працэнта. Прырост валавога ўнутранага прадукту Ірландыі аказаўся самым высокім з зафіксаваных у 2015 годзе ва ўсім свеце. Па інфармацыі Міжнароднага валютнага фонду, больш чым 10-працэнтны прырост эканомікі ў мінулым годзе паказала толькі Эфіопія (+ 10,2%), а ВУП Палау і Папуа Новай Гвінеі выраслі на 9,4% і 9% адпаведна. Пры гэтым валавы ўнутраны прадукт ЗША летась вырас на 2,4%, Германіі — на 1,5%, Вялікабрытаніі — на 2,2%, Японіі — на 0,5%, Кітая — на 6,9%. Як жа «кельцкаму тыгру» ўдалося абагнаць усіх?

Варыянт для Эйрэ

Спачатку колькі ключавых фактаў з найноўшай гісторыі. У снежні 1921 года быў падпісаны мірны дагавор паміж Вялікабрытаніяй і Ірландыяй. «Ізумрудны востраў» атрымаў статус дамініёна (так званая Ірландская Свабодная дзяржава), праўда, за выключэннем шасці найбольш развітых у прамысловым плане паўночна-ўсходніх графстваў (Паўночная Ірландыя) пераважна пратэстанцкіх, якія заставаліся ў складзе Злучанага Каралеўства. Аднак Вялікабрытанія захоўвала на тэрыторыі Ірландыі ваенныя базы, права на атрыманне «выкупных» плацяжоў за колішнія ўладанні англійскіх лендлордаў. У 1937 годзе краіна прыняла афіцыйную назву «Эйрэ».

У 1949 годзе Ірландыя абвешчана незалежнай рэспублікай. Было заяўлена аб яе выхадзе з Брытанскай Садружнасці. На той час гэта была адна з найбяднейшых краін Старога Свету з насельніцтвам 2,8 мільёна чалавек. Прычым колькасць жыхароў заўважна змянялася — адсюль з'язджалі людзі ў пошуках лепшай долі. Толькі ў 1960-х спынілася эміграцыя з Ірландыі і тут быў адзначаны прырост насельніцтва. У 1973 годзе краіна стала членам Еўрапейскай эканамічнай супольнасці. У 1990-х гадах Ірландыя ўступіла ў перыяд хуткага эканамічнага росту, які доўжыўся да 2007-га. Для апісання эканомікі Ірландыі ўжываўся тэрмін «Кельцкі тыгр». З 1996 па 2007 год ВУП краіны павялічваўся ў сярэднім на 7,1% у год, што пераўвясіла не толькі сярэднія сусветныя паказчыкі (3,2%), але і дасягненні хуткарослых азіяцкіх краін (4,3%).

Аднак сітуацыя змянілася. Цяпер ужо ўсе неяк забыліся, што яшчэ некалькі гадоў таму Ірландыя разам з Грэцыяй і Партугаліяй лічылася «паршывай авечкай» Старога Свету. Да поўнамаштабнага крызісу на «Ізумрудным востраве» прывяла фінансавая «бурбалка», якая лопнула на рынку нерухомаасці. З надыходам сусветнага фінансавога крызісу 2008 года эканоміка Ірландыі адчувала рэзкі спад, звязаны з памяншэннем экспарту, праблемамі ў будаўнічай галіне і банкаўскім сектары. Паводле звестак МВФ, у 2008 годзе эканоміка краіны ўпала на 3,5%, у 2009-м — на 7,6%,

што стала максімальным «мінусам» за ўсю гісторыю краіны. Восенню 2010 года ад наступстваў сусветнага фінансавога крызісу моцна пацярпелі банкаўскі сектар, рынак нерухомаасці і бюджэт краіны. Урад быў вымушаны скараціць некалькі тысяч працоўных месцаў, знізіць зарплату, увесці новыя падаткі, а таксама звярнуцца па дапамогу да Еўрасаюза і МВФ.

Пяць гадоў таму Ірландыя была адным з атрымальнікаў фінансавай дапамогі так званай «тройкі» крэдытараў, якая складаецца з ЕС, ЕЦБ

(Еўрапейскага цэнтрабанка) і МВФ. Тады для выратавання буйных банкаў, большая частка якіх з-за крызісу збанкрутавала, спатрэбілася больш за 64 млрд еўра. За паўдзсяцігоддзе ірландцам у адрозненне ад калег па няшчасці не толькі ўдалося вылезці, але зноў выйшлі ў еўрапейскія і нават сусветныя лідары па эканамічным росце.

Цудадзейныя актывы

Найбольш істотны ўклад у рэкордны рост ВУП — за прамысловасцю і будаўнічай сферай. Аб'ём іх вытворчасці вырас на 87,3% — €46,5 млрд да €87,1 млрд. Астатнія галіны таксама дэманстравалі рост. Паводле звестак упраўлення статыстыкі, ён вагаўся ад 5,7 да 10,4%.

«Мы вельмі маленькая эканоміка, і вось што здараецца, ка-

лі атрымліваем вялікае павелічэнне актываў», — растлумачыў Bloomberg прадстаўнік ЦУС Майкл Коналі. У паведамленні ірландскага Мінфіна адзначаецца, што новыя звесткі аб росце ВУП палепшаць і іншыя макраэканамічныя паказчыкі Ірландыі. У прыватнасці, дэфіцыт бюджэту скараціцца да 1,9% ВУП, а ўзровень дзярждоўгу — да 79% ВУП.

Эксперты звязваюць рэзкі рост ВУП Ірландыі з пераносам у гэтую краіну штаб-кватэр буйных міжна-

крэдытаў і ёй зараз не трэба даказваць уласную фінансавую стабільнасць. Нунэн, у прыватнасці, адзначае, што знешні доўг Ірландыі цяпер складае 80% ВУП супраць 88% у папярэднім прагнозе.

Ірландыю часта называюць падатковым раем, хоць улады краіны сцвярджаюць, што гэта не так. Тут прагрэсіўная падатковая шкала, аднак верхняя планка карпаратыўнага падатку складае толькі 12,5%, у той жа час у ЗША кампаніі плацяць значна больш — 35%. Прывабныя ўмовы для развіцця бізнесу сталі прычынай таго, што амерыканскія кампаніі пачалі паступова сыходзіць у Ірландыю. Напрыклад, амерыканская фармацэўтычная кампанія Pfizer абвясціла аб эліці з ірландскай Allergan, пазначыўшы свае планы перанесці штаб-кватэру ў Ірландыю, адзначае выданне Los Angeles Times. Гэта дапаможа Pfizer пазбегнуць выплаты падаткаў на суму \$148 млрд, паводле звестак арганізацыі Americans for Tax Fairness. Яшчэ адна амерыканская карпарацыя, звязаная з Ірландыяй, — гэта Apple, якая зарэгістравала звыш \$180 млрд афшорнага прыбытку праз свае міжнародныя філіялы, што дапамагло кампаніі пазбегнуць выплаты падаткаў у ЗША на суму \$59,2 млрд паводле справядзачы арганізацыі Citizens for Tax Justice. І яны не адны: больш за чвэрць кампаній са спіса Fortune-500 маюць філіялы ў Ірландыі.

IT плюс

сельская гаспадарка

Да пачатку XXI стагоддзя ключавымі галінамі эканомікі Ірландыі сталі фармацэўтыка, вытворчасць медыцынскага абсталявання, інфармацыйныя і мультымедычныя тэхналогіі, машынабудаванне, харчовая прамысловасць. Электронная прамысловасць у Ірландыі надзвычай развітая. Яна складаецца з наступных сектараў — камплектуючыя, камп'ютары, паўправаднікі, распрацоўка і вытворчасць праграмаў забеспячэння, тэлекамунікацыі і інфармацыйныя камунікацыі. Па агульным аб'ёме вытворчасці ў гэтых сектарах Ірландыя ў топ-20 у свеце.

Як заўважаюць спецыялісты, краіна мае перавагу перад сваімі еўрапейскімі суседзямі дзякуючы значным інвестыцыям з ЗША, нізкім выдаткам вытворчай і гандлёвай дзейнасці, вялікай гнуткасці рабочай сілы, высокаму ўзроўню прадукцыйнасці і існаванню цесных сувязяў паміж навучальнымі ўстановамі і прамысловымі прадпрыемствамі. У Ірландыі знаходзіцца даччыныя прадпрыемствы шасці найбуйнейшых сусветных вытворцаў у IT-сферы — IBM, Intel, Hewlett Packard, Dell, Oracle, Microsoft, а таксама яшчэ каля 300 буйных мясцовых кампаній, якія разам даюць каля трэці ўсяго экспарту краіны. Таксама ў Ірландыі размешчана мноства буйных вытворцаў фармацэўтычнай прадукцыі — Liptor, Zocor, Weyth, Schering-Plough, Merck & Co., Pfizer, Novartis, Allergan, GlaxoSmithKline. А таксама некалькі кампаній па вырабе медыцынскага абсталявання — Boston Scientific,

Becton Dickinson, Bausch & Lomb, Abbott, Johnson & Johnson і Striker. Большая частка фармацэўтычных заводаў знаходзіцца ў паўднёвай частцы Ірландыі. Прыкладна трэць са 150 кампаній, якія выпускаюць фармпрадукцыю, — невялікія мясцовыя фірмы. Яны вырабляюць, у асноўным, джынерыкі, вітаміны і біялагічна актыўныя дабаўкі, а таксама выконваюць заказы замежных вытворцаў.

У сферы машынабудавання найбольш развіта галіна па вытворчасці сельскагаспадарчага абсталявання. Некалькі ірландскіх кампаній з'яўляюцца сусветнымі лідарамі ў гэтым сектары, іх прадукцыя выкарыстоўваецца ў жывёлагадоўлі, малочнай прамысловасці, раслінаводстве. Лёгкая прамысловасць у Ірландыі прадстаўлена ў асноўным малым і сярэднім бізнесам, а экспарт індустрыі ў цэлым складае 1 млрд еўра ў год. Традыцыйна на высокім узроўні развіццё сельскай гаспадаркі.

Турызм у Ірландыі з'яўляецца адным з важных сектараў эканомікі, бо краіну штогод наведвае больш чым 6,2 млн чалавек, што прыкладна ў 1,4 раза больш, чым колькасць уласнага насельніцтва Ірландыі. У турыстычнай галіне краіна занята больш за 200 тысяч чалавек, а штогадовы прыбытак ад турызму складае каля €5 млрд. У 2011 годзе чытачы Lonely Planet прызналі Ірландыю «лепшым месцам для адпачынку ў свеце», горад Корк — адным з дзясці найлепшых гарадоў свету, а ірландскі сайт DiscoverIreland.com быў названы найлепшым турыстычным сайтам у свеце. Большасць турыстаў, якія наведваюць Ірландыю, прыязджаюць з Вялікабрытаніі, ЗША, Германіі і Францыі.

Дзякуючы росту ВУП Ірландыя цяпер атрымала доступ да танных крэдытаў і ёй зараз не трэба даказваць уласную фінансавую стабільнасць.

На думку аналітыкаў, сярод фактараў, якія забяспечылі «кельцкі эканамічны суд» — уступленне ў Еўрапейскі саюз, інвеставанне ў інфармацыйныя тэхналогіі, тэлекамунікацыі, ахову здароўя і фармацэўтыку, міжнародныя і фінансавыя паслугі, вытворчасць праграмаў прадуктаў, электронная камерцыя, інвестыцыі ў адукацыю, рэфарма рынку працы і падатковай сістэмы, інвестыцыі з ЗША (у тым ліку ад амерыканцаў ірландскага паходжання), нізкія ўваходныя бар'еры, уключаючы моўны.

Вядома, цяперашнія тэмпы эканамічнага росту ў Ірландыі астатняй Еўропе не сняцца нават у самых ружовых снах. Зрэшты, асцярожныя галовы перасцерагаюць Дублін ад празмернага аптымізму. У падобных выпадках часта існуе небяспека «перагрэву» эканомікі. Ёсць яна, вядома, і ў выпадку з Ірландыяй. Праўда, адзначаюць эканамісты, рызыка перагрэву невялікая. Цэны на нерухомаасць, крызіс на рынку якой і стаў галоўнай прычынай наймацнейшага крызісу ў 2008 годзе, зараз хутка растуць, асабліва ў вялікіх гарадах і сталіцы, але яны ўсё роўна яшчэ на 30% ніжэйшыя за тых, што былі ў 2007 годзе, напярэдадні крызісу.

Ірландскія ўлады з аптымізмам глядзяць у будучыню. Падставы для гэтага маюцца. Беспрацоўе, перавысіўшы ў пачатку 2012 года 15%, знізілася да адзнакі 8,9%, а тэмпы эканамічнага росту дэманструюць рэкорды. Многія цяпер жартам кажуць, што «кельцкага тыгра» варта перайменаваць у «кельцкага фенікса» з-за ўмення Ірландыі з гонарам выкарасквацца з самых складаных эканамічных сітуацый.

Захар БУРАК.
burak@vziazda.by

СТО ПРЫСТАСАВАННЯЎ ДЛЯ АДНАГО СТАНКА, або Чаму ў Бярозе ўмеюць «ткаць урэдка»?

Чым больш цікавінак спецыялісты даведаюцца ў сталых людзей, тым больш разумеюць, як многа яшчэ трэба шукаць. Прызабытыя рамёствы трэба адраджаць і адначасова прыдумваць, як адаптаваць у сучасным жыцці. І справа не толькі ў тым, што на такія вырабы знойдзеца попыт. Рамёствы могуць багата расказаць пра нашых продкаў. Напрыклад, у іх усё было шматфункцыянальным. Так, каб сагнуць летам галінку для вырабу кашоў, яны памяшчалі яе ў вандлярню. Былі нашы дзяды і вельмі назіральнымі. Калі рабілі ткацкі станок, у канструкцыі ўлічвалі нават тое, што ў левай і правай рукі розная сіла ўдару...

Ажурнае

ды падвойнае ткацтва

— Існуе шмат розных нюансаў, пра якія мы нават не здагадаліся, пакуль не селі за ткацкі станок. Так, выкарыстоўваем тое, што ішло з ім у камплекце, і як прымяняць розныя запчасткі, разумеюць у час работы. Кажуць, што да станка ідзе каля сто дадатковых прыстасаванняў. Калі пачынаеш ткаць, думаеш, што іх магло быць і болей,— расказвае дырэктар Бярозаўскага цэнтра рамёстваў Наталля КАВАЛЕВІЧ.

На жаль, многія таямніцы продкаў ужо страчаны. Часам нават жанчыны, якія ткалі, сумняваюцца, ці змогуць успомніць старое рамяство. Але варта іх пасадзіць за станок — зразумела, што рукі памятаюць. Паступова работнікі Цэнтра збіраюць каштоўную інфармацыю, у іх ёсць аўдыя- і відэазапісы, дзе бабулькі знаёмяць са старадаўнімі сакрэтамі. Ды і самі яны спасцігаюць гэтае майстэрства за станкамі (якім, магчыма, больш за сотню гадоў), што прывезены з вёсак.

Хіба сумачкі, што зроблены падвойным ткацтвам, не зацікавяць сучасных модніц? Вы толькі шапніце ім, што па такой жа тэхніцы ствараліся слухцкія паясы.

Як вынік адроджана некалькі старажытных тэхнік. А пачыналі супрацоўніцы цэнтра з дыванкоў на падлогу: трэба, каб ткачыя найперш прызвычаліся да станка. Тым больш што ўсе тры старадаўнія станкі ў цэнтры не аднолькавыя, таму і ткаць на іх можна па-рознаму.

Тут аднавілі ажурнае ткацтва, пра яго бабулі кажуць «ткаць урэдка». Людзі недасведчаныя прымаюць рэчы, зробленыя ў такой тэхніцы, за мярэжку і вельмі здзіўляюцца, што яны вытканыя на станку. Але такое рамяство не было шырокадасупным. Калі мож-

на спачатку зрабіць ручнік, далей — палатно, дык пад ажурнае ткацтва станок трэба рыхтаваць асобна. Акрамя таго на яго патрэбны быў час і іншыя ніткі. Таму, відаць, «урэдка» ткалі толькі ў заможных вёсках. Так, на Бярозаўшчыне такія вырабы сустракаліся ў Борткаўскім і Междулескім сельсаветах. У першым з іх, напрыклад, жыхары раней займаліся бондарствам і валяннем воўны, адпаведна мелі пэўныя прыбыткі. Свае работы цэнтр прадстаўляў у Польшчы, тамтэйшыя ткачыя падыходзілі і казалі, што падобныя рысы ёсць у іх музэі, але самі яны так рабіць не ўмеюць.

Яшчэ адна адроджаная тэхніка — падвойнае ткацтва: адразу ствараюцца верхні і ніжні слаі, швоў пры гэтым на вырабе няма. Чаўнок закідаецца па коле. Такі прыём выкарыстоўваўся пры ткацкіх паясоў. Вынаходлівымі былі нашы продкі. Турэцкія паясы (накшталт якіх і ствараліся гэтыя вырабы) былі аднаслойнымі. А беларусы вырашылі, чаму б не зрабіць такое дарагое задавальненне больш універсальным. Пояс стаў двайным (напрыклад, верхні слой сярэбраны, а ніжні — залаты). А яго яшчэ можна зрабіць чатырохколерным і выкарыстоўваць шмат разоў. Трэба толькі згарнуць, каб кожны раз быў новы колер.

Раней у тэхніцы ажурнага ткацтва рабілі фіранкі, абрусы, накідкі на падушкі. А сёння гэта можна выкарыстаць для розных упрыгажэнняў. Хіба сумачкі, што зроблены падвойным ткацтвам, не зацікавяць сучасных модніц? Вы толькі шапніце ім, што па такой жа тэхніцы ствараліся слухцкія паясы.

Папярэчына, шылінка, ніўлінка

Гэта ўсё спадніцы, якія насілі жанчыны на Бярозаўшчыне. У кожнай з

іх ёсць асаблівасці, яны і візуальна адрозніваюцца і вырабляюцца па сваіх правілах. Вядома, ж тут быў і андарак. Між іншым, ён горш за ўсё захоўваўся, бо зроблены з воўны — і моль шкодзіць, і ад святла псуецца.

У Цэнтры рамёстваў можна даведацца, што насілі раней мясцовыя жанчыны, тут адноўлены строі, прычым у маленькай выставачай зале вы ўбачыце як звычайную вопратку, так і лялечную. Але ўсё саткана, зроблена па старых узорах.

— Даўно, калі я яшчэ вучылася, пайшла мода на «шатландку», — расказвае Наталля Іванаўна. — Я адхапіла сабе шыкоўную сіную спадніцу ў клетку, прыехала да бацькоў і хвалюся. Маці неяк спакойна адрагавала, а бацька, не задумваючыся, кінуў: «Адзела некую шылінку, яшчэ і задаецца. У нас такія былі ў клетачку, сіняя, гэта ж самыя бедныя насілі».

Шылін — гэта вёска, і такую ж назву атрымала спадніца. Яна традыцыйная, але кардынальна адрозніваецца ад усіх астатніх касцюмаў Бярозаўскага раёна. У гэтай вёсцы і асаблівая манера гаварыць, выконваць песні. Мяркуюцца, што тут жылі перасяленцы.

— А ці не было на Беларусі, каб па палосках на спадніцах меркавалі, з якога роду жанчына, як у тых жа замежніках?

— У кожным раёне свае асаблівасці строяў і колеравай гамы. Раней, кажуць, па спадніцах маглі пазнаваць, з якой жанчына вёска. З першага погляду яны падаюцца падобнымі, а калі прыгледзецца, палосы ўстаўлены па-свойму, розныя іх колькасць і спалучэнне. Зараз мы збіраем фотаздымкі ды андаракі з розных вёсак і будзем параўноўваць. Магчыма, таксама зможам гэту асаблівасць падаваць як уласную «фішку».

Новы стары сімвал

За тры пяць гадоў, што існуе мясцовы Цэнтр рамёстваў, тут адраділася і шчэпавае птушка-абярэг. Пашанцавала, што заспелі майстроў, якія рабілі такую птушку, і запісалі гэта на відэа. Сёлета дзякуючы на-

маганнем спецыялістаў з Бярозы яна ўнесена ў спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі.

А раней шчэпавае птушка лётала (калі прывязаная, падаецца, што яна качаецца пад столлю) па ўсёй Беларусі, яе пазнаюць і ў Польшчы, і ў Літве, пра яе ведаюць нават у Амерыцы. Фатаграфіі такой птушка сустракаюцца ў этнаграфічных выданнях розных краін.

Хутка забывацца на гэтых птушак пачалі, таму што яны не захоўваліся. Была традыцыя спальваць іх у печы — выпускаць у вырай. Так нібыта сыходзіла дрэнная энергетыка, што на іх збіралася. Гэтак жа спальваюць старыя вербныя галінкі. Вясковыя гаспадыні могуць параіць ставіць у печ пачастункі, наконт якіх ёсць сумненне, ці не прынеслі іх вам з дрэннымі намерамі.

Трэба толькі адкрыць комін і праз яго сыдзе ўсё блгое.

Шчэпавае птушка, а звалі яе «голуб», была такім жа абярэгам, як і саламяны павук, яны нават часта выкарыстоўваліся разам. Бярозаўскія майстры паспрабавалі іх спалучыць — сапраўды абодва старадаўнія абярэгі выдатна глядзяцца разам. Быў голуб і абярэг для дзяцей, напэўна, меў і іншае выкарыстанне. Птушкі ж часта згадваюцца ў песнях і абрадах...

І зноў жа чым шчэпавае птушка — не адзін з брэндаў Беларусі? Можна па-рознаму гуляць з матэрыялам, рабіць не толькі галубоў, але і буслоў. Выдатны атрымаецца сувенір турыстам з «замлі пад белымі крыламі».

— Для таго, каб людзі ведалі пра тое, што адноўлена, неабходна адаптаваць рамёствы і рабіць сувеніры, — упэўнена дырэктар цэнтра. — Нас падтрымліваюць рэгіянальнай праграмай па захаванні рамёстваў і развіцці сувенірнай прадукцыі. Але вельмі добра і тое, што да нас пацягнуліся дзеці. Мы іх садзім за станок, яны спрабуюць на ім працаваць. Што цікава, некаторыя дзеці не трэба вучыць, яны быццам ведаюць, як ткаць. Што гэта? Генетычная памяць?

Для малых у цэнтры праходзяць майстар-класы, у тым ліку звязаныя з цацкамі. Тут ёсць розныя свістулькі. У адну з іх — падобную на маленькі гармонік нават не трэба дзьмуць. Складзіце гэты гармонік — і ён загуцьчыць. Ёсць тут і драўляныя... завадныя цацкі. І нават такія пацешныя жукі і мухі, якія будуць перабіраць лапкамі, калі іх торгаць за матузкі. А калі дзяўчынкам паказваюць, як зрабіць ляльку з трох хусцінак, тая часам бянтэжацца. Гэтая простая цацка сапраўды нагадвае маленькую безбаронную істоту, пра якую хочацца паклапаціцца...

— Такая лялька — не Барбі. Ад яе ідзе станоўчая энергетыка, яна сапраўдная. Менавіта такімі цацкамі раней продкі прабуджалі ў дзяўчат-ка мацярынскія інстынкты. А Барбі вельмі шкодная для маленькіх дзяўчынак, — кажа Наталля Іванаўна. — Чаму многія з тых дзяўчат, што выраслі на сучасных цацках, сёння да сваіх дзяцей ставяцца, як да Барбі — пагуляў і заўтра кінуў. Сёння наш цэнтр спрабуе выконваць функцыі дзядоў і бацькоў. Раней дарослыя вучылі дзяцей рабіць трыяж свістулькі, стваралі для іх цацкі, вучылі гуляць. Сёння гэта робім мы.

А можа, сапраўды рамёствы трэба вяртаць і для таго, каб не перарывалася сувязь часоў і пакаленняў, каб бацькі і дзеці былі бліжэй адзін аднаму?

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ

■ Апладысменты

ЯНА БЫЛА АКТРЫСАЮ...

Каб выйсці да людзей і крануць іх душы, трэба нешта мець і за ўласнай

Бяздушных актёраў не бывае. Інакш дарога да тэатра даўно б зарасла быллягом. Адчуваць, што ты патрэбны, што можаш уздзейнічаць на чалавека, пабуджаць яго на добрыя ўчынкі, на спагаду і ахвярнасьць, прымушаць любіць бліжняга, заўважаць прыгожае — ці ж не заветная мэта кожнага мастака? Да яе ён ідзе праз усё жыццё. Як зрабіць, каб глядач не заўважаў, што ты іграеш, а цалкам аддаваўся дзейству, успрымаў, быццам усё напраўду адбываецца? Не разбіраў тваю ігру, твае заганы і памылкі, знаходкі і эфектныя выхадкі, а проста верыў, забыўшыся, што перад ім сцэна, а на ёй артысты? Толькі працай, неймаверна цяжкай і ўпартай, і, вядома ж, талентам, убачаным рэжысёрам і раскрытым актёрам, можна дасягнуць такога кантакту з тымі, хто прыйшоў у тэатр, хто чакае відовішча.

Тэатр заўсёды прыцягваў

Людміла Іванаўна Пісарова, заслужаная артыстка Беларусі, актрыса Дзяржаўнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа, амаль за чатыры дзесяцігоддзі, можна сказаць, «вывучыла» глядача. Вядома, не таго, што выпадкова зойдзе ў тэатр, а таго, сталага, хто прыходзіць сюды, як на свята. Яна ніколі яго не падманвала. Ніколі не падманваў яе і ён: апладысменты — заўсёдная ўзнагарода за праўду.

...Тэатр для Людмілы быў прыцягальны з юнацтва. Выступленні на самадзейнай сцэне, у народным тэатры, рэакцыя публікі давалі падставу спадзявацца на прафесіянальную работу. Яе запрашаў на вучобу ў тэатральна-мастацкі інстытут сам Канстанцін Саннікаў — пасля таго, як убачыў на рэспубліканскім аглядзе мастацкай самадзейнасці ў ролі Агаты Пустарэвіч у «Паўлінцы». Пабаялася, што жыццё будзе галоднае, бо дапамогі чакаць не

ны рух настаўнікаў. Вучылася апантана і з задавальненнем. З нецярпеннем і хваляваннем чакала той хвіліны, калі выйдзе на сцэну. А ў тэатры чаравалі народныя Аляксандр Ільінскі, Цімох Сяргейчык, Алена Радзюлоўская, Яніна Глебаўская, Іосіф Матусевіч, Анатоль Шэлег, Анатоль Трус, Мікалай Звездачотаў, Алена Лагоўская! Студыйцаў займалі ў масоўках. Бывала, у «Лявонісе» Аляксандр Ільінскі (Пан) сцэбане бізуюм па нагах — балюча і... прыемна: заўважыў! А як цудоўна спявала Зінаіда Канпелька...

Першы раз выйшла ў сапраўднай ролі ў «Тані» Арбузава. Гаварыла некалькі слоў, адбівала далонямі нейкую мелодыю. Колькі было хвалявання! Потым у «Жыве на свеце жанчына» Аграноўскага іграла сакратара парткама. Па сцэнарый ляжала на канапе з Лізаветай Парфёнаўнай Мацісавай і ела яблык. Калі кусала яго, увесь час думала, каб хоць не папярхнуцца, каб не сапсаваць

Пісарова ў ролі Іветы Пацье са спектакля «Матухна Кураж і яе дзеці» па п'есе Б. Брэхта.

таклі мы сустрэліся з ёй якраз пасля трагічных хвілін: толькі што пад коламі трактара загінуў Сцёпка, якога, неадаядачы, недасыпаючы, яна гадала, спадзявалася, што ў старасці ён яе не пакіне. І вось цяпер адна-адзінотка. Сцэна ў судзе асабліва ўразіла. Маці выступае супраць загінуўшага сына, жорстка і справядліва асуджаючы п'янства, прыняўшы бок забойцы свайго дзіцяці. Шчыра і бясхітрасна Пісарова «пражывае» жыццё Ульяны на сцэне. Гэта ж шчыра і проста іграе яна Юрскую ў фільме «Нядзельная ноч», знятым В. Туравым. З такой амаль дакументальнай праўдзівасцю раскрывае актрыса вобраз гераіні, што прафесіянальны тэатральны крытык, галоўны рэдактар часопіса «Іскусство кино» Я. Суркоў усклікае: «Якое гэта высокае мастацтва, і якая гэта высокая прастата!» А былы галоўны рэжысёр Коласаўскага тэатра Ю. Шчарбакоў «адпускае» камплімент: «Гэта айсберг, дзе толькі 1/3 часткі наверх, а 2/3 — пад вадой», даўшы зразумець, што талент актрысы не цалкам раскрыты.

Дарагія сэрцу ролі? Яны ўсе былі для Пісаровай выпакутаваныя. Івета Пацье са спектакля па п'есе Б. Брэхта «Матухна Кураж і яе дзеці», Фіса з «Пунсовай ветачкі» паводле Аксакава, Разалія з «Філумены Мартураны» Эдуарда дэ Філіпа, Кісельнікава з «Багны» А. Астроўскага, Нета з «Маскоўскага хору» Л. Петрушэўскай, Варвара Іванаўна Далгова з «Касаткі» А. Талстога, Зося з «Салгалі Богу, салгалі» А. Ждана... Ды і ці пералічыш усё! Нельга не ўспомніць ролю Маці са спектакля А. Дударова «Парог», дзе Людміла Іванаўна (каторы раз!) перажывала трагедыю разам са сваёй гераіняй.

Радавалася Людміла, калі была работа. Але калі гадамі чакаеш з'яўлення свайго прозвішча ў загадзе аб прызначэнні на ролю, пакутуеш ад думкі: а ці патрэбна я тэатру? Былі такія перыяды і ў Пісаровай. Як казала сама актрыса: творчыя пакуты прыносяць плён, а пакуты ад беспрацоўя, незатрабаванасці — забіваюць, калечыць. Простым смяротным часам хочацца ўільнуць ад работы, а для натурны творчай беспрацоўе — быццам жыццё без паветра.

— Думаецца, што артыст працуе за грошы? — даводзіла яна. — Самавыказанне — даражэй за грошы, калі ўсю сябе, без астатку аддаеш ролі, іграеш самазабыўна, зліваешся са сваім героем у адно цэлае, калі глядач табе паверыў і прыняў — вышэйшая ўзнагарода. А зрабіць яе можна толькі калектывам, адзін, колькі ні ўпайрацца, спектакль не зробіш. Поўнае ўзаемаразуменне, добразычлівасць, давер, спагада і падтрымка, як у нармальнай, здаровай сям'і, — палова поспеху.

За беззапаветную любоў да тэатральнага мастацтва, адданае служэнне глядачу Людміла Пісарова ў 2002 годзе была ўдастоена дзяржаўнай узнагароды — ордэна Францыска Скарыны.

Як ёй хацелася сыграць Васу Жалязнову! Яна «выспела» для гэтай ролі і вельмі чакала свайго рэжысёра. Не дачакалася... Пасля доўгай і цяжкай хваробы Людміла Іванаўна Пісарова пакінула свае нясыграныя ролі сённяшняму пакаленню артыстаў, якія, будзем верыць, дастойна праявяць сябе на славу тэатра Коласаўскай сцэне.

Таццяна КУЗЬМІЧ.

г. Віцебск

Мальвіна (Л. Пісарова) і Настачка (Н. Аладка) у знакамітым спектаклі коласаўцаў «Несцерка» В. Вольскага.

было адкуль: мама не мела ўжо здароўя. (І не дзіва! Гады няволі ў фашысцкім канцлагеры адналі яго. Побач з Надзеяй Васільеўнай усе пакуты вынесла і маленькая Людмілка). Трэба было зарабляць.

З яшчэ большай апантанасцю іграла ў народным тэатры, якім кіраваў у той час галоўны рэжысёр Коласаўскага тэатра Барыс Міхайлавіч Браганцаў. Майстар не мог не заўважыць будучую актрысу. Сустрэча з ім — першая прыступка на прафесійную сцэну. Менавіта ён прапанаваў Людміле пайсці вучыцца ў тэатральную студыю. Заняткі праводзіліся вечарам, таму можна было і працаваць. Але на той час у сям'і Пісаравых быў ужо гадавалы сыноч, і Браганцаву давялося прасіць дазвол на вучобу Людмілы ў яе мужа. Валера, хоць і хацеў, каб жонка была настаўніцай ці ўрачом, згадзіўся. Проста не мог па-іншаму, бо бачыў, што без тэатра жыццё каханай будзе няпоўным.

Вучоба ў студыі — яшчэ адна прыступка да прафесіяналізму. Ці стала б яна актрысай, калі б не цудоўны педагогі, незабыўныя майстры, што не толькі прынеслі славу Коласаўскаму тэатру сваім мастацтвам, але і выхавалі цэлую плеяду таленавітых паслядоўнікаў? Напэўна, не. Атмасфера добраазычлівасці, разумення, агульнай радасці за нейкія знаходкі, суперажыванне, калі нешта не атрымлівалася, гатоўнасць тут жа дапамагчы панавалі ў студыі. Здольная вучаніца ўбіраў яе як губка, кожнае слова, кож-

сцэну. Вельмі баялася Лізаветы Парфёнаўны. Канапа хадзіла хадуюм ад дрыжыкаў маладзенькай актрысы.

Усё было: і поспехі, і няўдачы. Да сваёй асноўнай ролі, наступнай прыступкі, пасля якой адчула сябе сапраўднай актрысай, заваявала трывалое месца на сцэне, ішла яна амаль сем гадоў, выконваючы другародныя, нічым не адметныя ролі, набіраючыся майстэрства. Адчувала, што здольная на большае.

Хто даверыць галоўную ролю?

Знайшоўся рызык чалавек, разумны рэжысёр, педагог, які заўважыў у сарамлівай маладзенькай жанчыне вулкан таленту. Барыс Уладзіміравіч Эрын заўсёды прыносіў у тэатр струмень абнаўлення. У 1971 годзе адбылася прэм'ера пастаўленага ім спектакля «Улада цемры» Л. Талстога з Янінай Казіміраўнай Глебаўскай у ролі Матруны. Цудоўны спектакль, найскладанейшая, цікавая роля! Людміла іграла ў ім суседку, сваціцу. Прысутнічала на рэпетыцыях, чула ўсё, чаму вучыў, чаго хацеў ад Глебаўскай рэжысёр.

Тэатр у той год ад'язджаў на гастролі ў Мінск. Ужо быў сфарміраваны рэпертуар, надрукаваны афішы. І заставалася да ад'езду 8 дзён. Раптам Яніна Казіміраўна моцна захварэла. Што рабіць? Барыс Уладзіміравіч не разгубіўся: тэрмінова ўвесці Людмілу Пісараву!

Рызыка? Вядома! Ды яшчэ якая! Для Людмілы і радасць, і гора: такая адказнасць! І часу не застаецца. 22 лісты тэксту, даўжэзныя маналогі... Дома — маленькая дачушка. Апанаваная адчай, слёзы — ракой. Валера запатрабаваў: кідай, хопіць псаваць здароўе! Не згадзілася. Тады ён сказаў: «Спрабуй!» Калі ўжо не атрымаецца, то, напэўна, не суджана стаць актрысай. А актрысай быць вой як хацелася!

І вось Мінск. Незнаёмая для глядача Пісарова на сцэне. (Чакалі ж народную Глебаўскую!) Божухна, як арганічна яна ўплылася ў спектакль! Ходзіць, перавальваючыся з боку на бок, быццам качка, саладжавым голасам разносіць заразу, мышынымі вочкамі шнырыць па закутках душ — вяршыць падман і злачыства. Грубая, хітрая і самаўпэўненая, Матруна губіць людскія душы, побач з ёй ніхто не ўратуецца ад цемры.

Ад слёз —

да станоўчых рэцэнзій

Шквал апладысmentaў сцвярджаў: гэта перамога! А актрыса, не вытрымаўшы напружанна апошніх дзён, зачыніўшыся ў грывёрцы, проста плакала. Назаўтра пахвальныя рэцэнзіі ў прэсе, а далей — прэмія Беларускага тэатральнага аб'яднання.

У яе быццам крылы выраслі за спінай! Новы этап творчасці — Ульяна Юрская ў спектаклі «Трывога» А. Петрашэвіча. Як прызнаваўся потым аўтар, ролю гэту пісаў спецыяльна для Людмілы, паглядзеўшы яе Матруну. Вясковая жанчына, у якой муж памёр ад гарэлкі, спіўся і загінуў сын, не ведала шчасця ў жыцці. У спек-

Бенефіс заслужаных артыстак Беларусі Валянціны Петрачкавай (злева) і Людмілы Пісаровай, якіх віншуе народны артыст СССР Фёдар Шмакаў.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўнення ў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб гарантыях па сацыяльнай абароне дзяцей-сірот, дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў»

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 28 чэрвеня 2016 года
Ухвалены Саветам Рэспублікі 30 чэрвеня 2016 года

Артыкул 1. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 21 снежня 2005 года «Аб гарантыях па сацыяльнай абароне дзяцей-сірот, дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асоб з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў» (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 2, 2/1170; 2007 г. № 305, 2/1402; 2008, № 14, 2/1412; 2010, № 287, 2/1744; 2012 г., № 10, 2/1903; Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 2014/01/11, 2/2104) наступныя змяненні і дапаўненне:

1. Пункт 3 артыкула 9 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«3. Выдаткі па плаце за карыстанне жылымі памяшканнямі, тэхнічнае абслугоўванне, тэхнічнае абслугоўванне ліфта, санітарнае ўтрыманне дапаможных памяшканняў жылога дома, плаце за камунальныя паслугі (гарачае і халоднае водазабеспячэнне, водадвядзенне (каналізацыя), газа-, электра- і цеплазабеспячэнне, абыходжанне з цвёрдымі камунальнымі адходамі, забеспячэнне звадкаваным вуглевадародным газам ад індыўідуальных балонных або рэзервуарных устаноў), за пакрыццё арганізацыям, якія ажыццяўляюць эксплуатацыю жыллёвага фонду і (або) аказваюць жыллёва-камунальныя паслугі, выдаткаў на электраэнергію (далей — пакрыццё выдаткаў на электраэнергію), якая спажываецца на асвятленне дапаможных памяшканняў і работу абсталявання, у тым ліку ліфтаў, на аплату паліва (тым, хто пражывае ў дамах без цэнтральнага ацяплення), звязаныя з утрыманнем дзяцей-сірот, дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, якія знаходзяцца ў дзіцячых дамах сямейнага тыпу (размешчаных у жылых памяшкан-

нях, якія належаць грамадзянам на праве ўласнасці або займаюцца імі па дагаворы найму жыллага памяшкання дзяржаўнага жыллёвага фонду, па дагаворы найму жыллага памяшкання прыватнага жыллёвага фонду юрыдычных асоб), апякунскіх сем'ях і прыёмных сем'ях, падлягаюць кампенсцыі грамадзянам, на выхаванні якіх яны знаходзяцца, за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў.

Гэтыя выдаткі вызначаюцца зыходзячы з устаноўленых заканадаўствам платы за карыстанне жылымі памяшканнямі, тэхнічнае абслугоўванне, тэхнічнае абслугоўванне ліфта, санітарнае ўтрыманне дапаможных памяшканняў жылога дома, пакрыццё выдаткаў на электраэнергію, спажытую на асвятленне дапаможных памяшканняў і работу абсталявання, у тым ліку ліфтаў, тарыфаў (цэн) на камунальныя паслугі, а таксама з фактычнага спажывання ўказанымі дзецьмі гэтых паслуг, якое вылічваецца на падставе ўстаноўленых мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі нормаў (нарматываў) іх спажывання або паказанняў індыўідуальных ці групавых прыбораў ўліку, але не вышэй за названыя нормы (нарматывы), а ў дачыненні да паліва — зыходзячы з яго фактычнага спажывання ўказанымі дзецьмі, якое вылічваецца на падставе нормаў, устаноўленых заканадаўствам для продажу насельніцтву. Пры гэтым кампенсцыя сум, выплачаных за карыстанне жылым памяшканнем, тэхнічнае абслугоўванне, тэхнічнае абслугоўванне ліфта, санітарнае ўтрыманне дапаможных памяшканняў жылога дома, пакрыццё выдаткаў на электраэнергію, спажытую на асвятленне дапаможных памяшканняў і работу абсталявання, за выключэннем ліфтаў, а таксама за спажытую цеплавую энергію, ажыццяўляецца ў межах 20 квадратных метраў агульнай плошчы жыл-

га памяшкання на адно дзіця, якое знаходзіцца ў дзіцячым доме сямейнага тыпу (размешчаным у жылым памяшканні, якое належыць грамадзянам на праве ўласнасці або якое яны займаюць па дагаворы найму жыллага памяшкання дзяржаўнага жыллёвага фонду, па дагаворы найму жыллага памяшкання прыватнага жыллёвага фонду юрыдычных асоб), апякунскай сям'і або прыёмнай сям'і. Кампенсцыя сум, выплачаных за пакрыццё выдаткаў на электраэнергію, спажытую на работу ліфтаў, ажыццяўляецца зыходзячы з колькасці дзяцей, якія знаходзяцца ў дзіцячым доме сямейнага тыпу, апякунскай сям'і або прыёмнай сям'і.

Выдаткі на плату за карыстанне кватэрным тэлефонам (акрамя міжнародных і міжнародных размоў), бытавымі паслугамі (паслугі пральняў, цырульняў, па рамонце абутку), звязаныя з утрыманнем дзяцей-сірот, дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, якія знаходзяцца ў дзіцячых дамах сямейнага тыпу, апякунскіх сем'ях і прыёмных сем'ях, падлягаюць кампенсцыі грамадзянам, на выхаванні якіх яны знаходзяцца, за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў зыходзячы з нормаў, вызначаных Урадам Рэспублікі Беларусь.»

2. Пункт 5 артыкула 10 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«5. Дзецям-сіротам, дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў, а таксама асобам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, адлічаным з адпаведных устаноў адукацыі ў сувязі з атрыманнем адукацыі або па іншых прычынах, пры прадастаўленні даведкі аб працаўладкаванні (рэгістрацыі ў камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта, упраўлення (аддзела) па працы, занятасці і сацыяльнай абароне гарадскога, раённага выканаўчага камітэта) альбо аб устанавленні групы інваліднасці

і супрацьпаказаннях да працы на працягу дванаццаці месяцаў пасля адлічэння выдаецца камплект адзення, абутку, мяккага інвентару і абсталявання, а таксама выплачваецца грашовая дапамога па вызначаных нормах.

За асобамі, якія атрымліваюць у дзяржаўных установах адукацыі Рэспублікі Беларусь прафесійна-тэхнічную, сярэдняю спецыяльную або вышэйшую адукацыю ў дзённай форме атрымання адукацыі і страцілі ў перыяд атрымання адукацыі статус асобы з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, у сувязі з дасягненнем узросту 23 гадоў, пры адлічэнні з адпаведных устаноў адукацыі ў сувязі з атрыманнем адукацыі або па іншых прычынах і пры выкананні ўмоў, пералічаных у частцы першай гэтага пункта, захоўваецца права на атрыманне камплекта адзення, абутку, мяккага інвентару і абсталявання, а таксама грашовай дапамогі па вызначаных нормах.

Па жаданні асоб, указаных у частках першай і другой гэтага пункта, узамен камплекта адзення, абутку, мяккага інвентару і абсталявання выплачваецца грашовая кампенсцыя па вызначаных нормах.»

3. У артыкуле 12:

у пункце 1:
частку другую выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Дзецям-сіротам і дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў, у дачыненні да якіх прынята рашэнне аб эмансцыяцыі або якія ўступілі ў шлюб, а таксама асобам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, жылля памяшканні сацыяльнага карыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду прадастаўляюцца на працягу пяці гадоў з даты прыняцця рашэння аб эмансцыяцыі або ўступлення ў шлюб, пасля дасягнення імі паўналецця альбо па іх жаданні на працягу ад-

наго года пасля заканчэння ўстаноў вышэйшай адукацыі.»;

пасля часткі другой дапоўніць пункт часткай наступнага зместу:

«Да рэалізацыі праў, вызначаных часткай першай гэтага пункта, дзецям-сіротам і дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў, у дачыненні да якіх прынята рашэнне аб эмансцыяцыі або якія ўступілі ў шлюб, а таксама асобам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, прадастаўляюцца жылля памяшканні ў інтэрнатах у парадку, вызначаным заканадаўствам.»;

часткі трэцюю і чацвёртую лічыць адпаведна часткамі чацвёртай і пятай;

у частцы чацвёртай словы «часткай першай» і «прадастаўлення ім першага працоўнага месца» замяніць адпаведна словамі «часткамі першай і трэцяй» і «працы (службы), прадастаўленым па размеркаванні, накіраванні на працу ў адпаведнасці з дагаворам аб мэтавай падрыхтоўцы спецыяліста (рабочага, служачага)»;

у пункце 2:

у частцы першай словы «з якога яны выбылі» замяніць словамі «замацаваным за імі ў парадку, вызначаным заканадаўствам»;

частку трэцюю выключыць.

Артыкул 2. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у трохмесячны тэрмін:

забяспечыць прывядзенне актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым Законам;

прыняць іншыя захады па рэалізацыі палажэнняў гэтага Закона.

Артыкул 3. Гэты Закон уваходзіць у сілу пасля яго афіцыйнага апублікавання.

Прэзідэнт
Рэспублікі Беларусь
А. ЛУКАШЭНКА

18 ліпеня 2016 года,
г. Мінск.
№ 411-3

■ На тэму дня

СУПРАЦЬ СТЫХІІ — ТАЛАКОЙ

Калі ў дзверы суседа пагрукалася бяда, яму не толькі спачуваюць, але прыходзяць на дапамогу ўсёй талакой. Гэтая даўняя традыцыя ўзаемавыручкі перадаецца ў беларусаў з пакалення ў пакаленне. Пра што сведчыць надаўні разгул стыхіі на Міншчыне.

«Дружна і зладжана папрацавалі ўсе службы і органы ўлады па ліквідацыі наступстваў урагану, які абрынуўся на цэнтральны рэгіён 13 ліпеня, — адзначыў падчас сустрэчы з журналістамі рэспубліканскіх і рэгіянальных сродкаў масавай інфармацыі ў Маладзечне старшыня Мінаблвыканкама Сямён ШАПІРА. — Найбольш стыхія прайшла па Смалявіцкім, Бярэзінскім, Дзяржынскім, Мінскім і Чэрвеньскім раёнах. Старшыні трох райвыканкамаў у гэты час знаходзіліся ў адпачынку, некаторыя нават па-за межамі вобласці. Але, нягледзячы на гэта, вярнуліся на свае рабочыя месцы. У Мінаблвыканкаме адразу ж прыступілі да сваіх абавязкаў штаб па ліквідацыі наступстваў урагану. Практычна за суткі была адноўлена падача электраэнергіі ў населеныя пункты.

Па меркаванні старшыні аблвыканкама, аператыўна спрацаваць дапамог вопыт,

атрыманы падчас папярэдніх снежных цыклонаў «Хаўер» і «Даніэла».

У выніку разгулу стыхіі на Міншчыне павалены лес на плошчы 8,5 гектара. У некаторых месцах шматгадовыя дрэвы вырваны з каранямі, у іншых — зрэзаныя нібы лязом. На жаль, пацярпелі людзі: 11 чалавек атрымалі раны, удары і парэзы. Шмат дамоў і гаспадарчых пабудов засталіся без даху, у некаторых з іх часткова разбураны сцены. Што тычыцца аднаўлення будынкаў, то яно пачалося без прамаруджвання. «Будаўнічыя матэрыялы бралі на цэментных заводах, з рэзерваў Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, у магазінах без папярэдняй аплаты па даверанасці. Разлікі за іх ужо вядуцца», — канстатаваў Сямён Шапіра. Кіраўнік цэнтральнага рэгіёна абверг інфармацыю ў інтэрнэце, што нібыта людзі будуць плаціць за будаўнічыя матэрыялы. «Яны не вінаватыя ў тым, што здарылася. За гэта заплаціць дзяржава. У любой цывілізаванай краіне для ліквідацыі наступстваў стыхійных бедстваў ёсць фонды».

Для таго, каб ацаніць маштабы нанесеных страт, былі задзейнічаны ў тым ліку і беспілотныя лятальныя апараты. «Пакуль размова ідзе аб 6 млн рублёў. Каля 1 млн на аднаўленне гаспадарчых аб'ектаў, жылля і інфраструктуры выдзеліць «Белдзяржстрах», астатняе возьмуць на сябе рэспуб-

ліканскі і абласны бюджэты», — падкрэсліў Сямён Шапіра.

Мінаблвыканкам па ліквідацыю вынікаў стыхіі па максімуме задзейнічаў не толькі матэрыяльныя рэсурсы, але і людскія, былі арганізаваны суботнікі з удзелам мабільных брыгад з суседніх раёнаў, работнікаў Мінаблвыканкама, прадрпрыемстваў і арганізацый сталіцы, райцэнтраў.

Стыхія нанесла шкоду на 10 тыс. гектарах поля — палеглі пасевы. «Аднак гэта не крытычна, — лічыць Сямён Шапіра. — Мінская вобласць сёлета разлічвае атрымаць больш як 2 млн тон збожжа, не менш, чым летась. Да гэтага ёсць усе падставы».

Старшыня Мінаблвыканкама нагадаў, што трэба імкнуцца, каб валавы збор збожжа быў на ўзроўні 3 млн тон. Яго можна павялічыць за кошт кукурузы. З улікам гэтай культуры ўжо сёлета можна сабраць 2,5 млн тон збожжа. «Але я арыентую старшыню райвыканкамаў на тое, каб нарыхтоўвалі больш травяных кармоў для грамадскага статка. Калі мы сёння закладзем кукурузу ў сянажныя ямы, то гэта будзе найбольш карысная сумесь збожжа і расліннай масы для жывёлы. А праблемы са збожжам у краіне няма. Застаўся леташні запас, які пяройдзе на гэты год», — лічыць Сямён Шапіра.

Тацяна ЛАЗОЎСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

ПА ГАЛОЎНАЙ ВУЛІЦЫ З ГАРМОНІКАМ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Рэгіянальны фестываль «Грай, гармонік» праходзіў дзевяты раз і сабраў сёлета каля 300 выканаўцаў. Многія з іх ужо ведалі дарогу ў Ельск, але некаторыя прыехалі ўпершыню і вельмі здзівіліся. Ансамбль «Сярпанак» з Жытомірскай вобласці Украіны выступаў не толькі ў райцэнтры, але і ў аграгарадка раёна. Яго кіраўнік **Наталля АГАПАВА** проста ў захапленні ад таго, што ўбачыла ў Беларусі:

— Ой, у вас жа тут усё проста ідэальна! Такія рознакаляровасць паўсюль.

Лаўрэат «Славянскага базару» Віктар ВАЛОХА прыехаў з Клінцоў, што на Браншчыне. У глыбінку Палесся трапіў упершыню. І таксама робіць акцэнт на тое, якія добрыя ўмовы створаны для творцаў менавіта на сяле:

— Мы ў аграгарадку Старое Высокае давалі канцэрт. Нас прымалі вельмі добра. Спадабаліся вашы мясцовыя дамы культуры. Бачна, што яны задзейнічаны.

Журы, якое ацэньвала конкурсную праграму свята, узначалі **баяніст-віртуоз Ігар ШЫПКОЎ**, які прыехаў ажно з Санкт-Пецярбурга. Кажа, што ў яго сэрца радуецца, калі чуе, што гармонік дагэтуль гучыць у Беларусі:

— Мы рады сустрэчы. У сэрцы шмат эмоцый, і прыемна, што гучыць гармонік. Шоу «Грай, гармонік» можна стварыць у кожным раёне краіны. І нават зрабіць яго тэлеверсію. Было б вельмі цікава.

Першыя гарманісты на вёсцы выехалі вітаць публіку на матаблоках. Пажартавалі з публікай, якая, здаецца, вельмі чакала свята апошнія два гады. Такое меркаванне і ў **яльчанкі Ірыны ДУБА-ДЗЕЛ**:

— Людзям жа трэба не толькі працаваць, але і адпачываць. Гармонік вельмі любю люба слухаць. Мая ўнучка пабывала на ўсіх атракцёнах. Танцавала пад народныя песні і радавалася не менш, чым я.

Увесь Ельск выйшаў, здавалася, на розныя пляцоўкі горада, каб падтрымаць аматараў-гарманістаў, частушчнікаў і іншых творцаў. Ну, а яны ўжо імкнуліся здзівіць публіку. Хтосьці толькі іграў, хтосьці і спяваў, а **Мікалай ШВЕЦ з Эстоніі** паэму Твардоўскага «Васіль Цёркін» пад гармонік выконваў:

— Я сам украінец, размаўляю па-руску, а жыву ў Эстоніі ўжо вельмі даўно. З дзяцінства асвоіў многія народныя інструменты, у тым ліку гармонік. Вельмі прыемна мне гасціннасць беларусаў. Узровень — космас. Проста вышэйшая хвала. І арганізацыя, і гарманісты — адзін лепей за другога.

Ядвіга СУБОТКА ўзначальвае Капаткевіцкі дом культуры ў Петрыкаўскім раёне. Яна, разам з кіраўніком ансамбля «Лявоніха» Анатолем Грынько, прымала ўдзел у конкурснай праграме не толькі з гармонікам:

— У нас і балалайка, і кантрабас, і турэцкі барабан, і трашчоткі. Мы прывезлі сюды свае сэрца і душу і рады вельмі стасункам з усімі.

Кіраўнік ансамбля народнай музыкі «Суседзі» з Любанскага раёна Мінскай вобласці Тамара Піскун другі раз на свяце. Кажа, усіх павінна здзівіць тое, што ў іх фальклорным калектыве шэсць мужыкоў і адна жанчына. Якая, дарэчы, іграе на вялікім барабане. З гэтага ж раёна цэнтр народнай творчасці прывёз у горад майстроў адметную калекцыю паясоў. **Ірына ЯСКЕВІЧ, народны майстар Беларусі**, з любоўю расказвае пра свае вырабы:

Арыгінальную кераміку прывёз з Магілёва ганчар Павел Вялічка.

— У нашым Доме культуры ёсць клуб дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва. Мы шукаем цікавыя ўзоры і імкнёмся іх адраджаць. Вось, глядзіце, якія вясёлыя ходнічкі. Зроблены яны з лапікаў — астаткаў непатрэбнай тканіны. А вось лялькі абярэгавыя. Гэта — «валачобніца». Яе бяруць з сабой, каб нехта не сурочыў.

— *Ой у лузе пры дарозе сідзіць дзеўка на бярозе, хто захочыць цалаваць, хай папробуе дастаць.*

Гэта ўжо творчасць музыкаў і спевакоў з Лельчыцкага раёна. Між тым частушкі на свяце спявалі многія, у тым ліку і калектыв «Суседушкі» Усохабудскага сельскага дома культуры Добраўскага раёна. Яго кіраўнік **Ала ХУЗЕЕВА** гаворыць, што народную творчасць трэба пастаянна папулярызаваць:

— Гармонік зайграе — весела на душы становіцца. У нашы гурткі і на нашы канцэрты ходзяць не толькі дарослыя, але і моладзь, і дзеці.

Яскравы прыклад таму — 21-гадовы **самавучка з Жыткавіч Анатоля ІСАЕНКА**. Кухар па адукацыі, ён толькі гадоў пяць як пачаў вучыцца іграць:

— Прафесійна не вучыўся, але пачаў іграць на баяне, потым асвоіваў паступова гармонік, акардыён, піяніна... Гены, відаць, спрацавалі. Дзед іграў на скрыпцы, тата на гармоніку, дзядзька іграе на баяне.

На Ельскім фестывалі «Грай, гармонік» утульна сябе адчувалі не толькі музыканты, але гандляры і народныя майстры. Тут можна было набыць аўтарскія рэчы, вырабленыя ў адзінкавых экзэмплярах. Напрыклад, арыгінальную кераміку ад ганчара з Магілёва **Паўла Вялічкі**:

— Часта важу на святы свае вырабы. Больш за ўсё падабаецца прывозіць кераміку на Гомельшчыну і на Брэстчыну. Тут разумеюць гэтае мастацтва і лепш купляюць.

Сваю аграсядзібу «Мядовы рай» прадстаўляе **Любоў УЛАСЕНКА з Ельшчыны**. Жанчына разам з мужам больш за 30 гадоў займаецца пчалярствам:

— Выйшла за пчаляра замуж і сама стала пчалярар. Сёлета наша аграсядзіба прызнана найлепшай на Гомельшчыне і я, канешне, задаволеная. Цяпер мы перадаём унакам тое, што ведаем самі.

Былая даярка Ніна ГУЛАКОВА спявае ўсё жыццё. У момант, калі мы з ёй пазнаеміліся, жанчына адпачывала ў шатры, створаным Нараўлянскім цэнтрам рамястваў. Дарэчы, на вялікіх драўляных арэлях. А тым часам у парку ішла канцэртная праграма, якая сабрала людзей, здаецца, не толькі з Ельска, але і з блізкіх Мазыра і Калінкавіч. На летняй эстрадзе таленты дэманстравалі і музыкі, і танцоры, і глядачы. Яны не толькі ўважліва слухалі, але і самі пускіліся танцаваць і падпяваць.

Арганізатары ельскага фестывалю кажуць, што такая творчая сустрэча — добрая магчымасць абмеркаваць прафесійныя пытанні і абмяняцца вопытам. **Начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Ельскага райвыканкама Валерый ГЕЙХМАН** гаворыць, што ёсць меркаванне пачаць падрыхтоўку да таго, каб рэгіянальны фестываль набыў статус міжнароднага:

— Штогод наш фестываль набірае абароты. І мы атрымліваем вялікае задавальненне ад гэтых сустрэч. Прыемна, што да нас многія прыехалі з замежжа. Ельск пасля праведзеных тут

Урачыстае шэсце фестывалю «Грай, гармонік» у Ельску.

«Дажынак» сапраўды змяніўся і набыў іншы выгляд. Менавіта таму нашы госці здзіўляюцца, што ў глыбінцы Палесся могуць быць такія прыгожыя гарады. Мы, канешне, задаволеныя.

Музыканты кажуць, што на гармоніку можна перадаць любы настрой: прымусяцца ці плакаць. У Ельску сёлета пад папулярны народны інструмент толькі весяліліся. А яшчэ рабілі сэлфі на фоне канцэртных пляцовак, падворкаў і мастацкіх выстаў. Як 16-гадовая **Вікторыя ЦІМОШЧАНКА з вёскі Дзвіжкі Ельскага раёна**. Дарэчы, дзяўчына і сама займаецца ў народным калектыве «Дзвіжканскія весялушкі». Гаворыць, што добрага настрою павінна хапіць на бліжэйшыя два гады — калі адбудзецца наступны фестываль у Ельску. Можна, і сапраўды, ён з рэгіянальнага стане міжнародным?

У конкурснай праграме ў розных намінацыях Гран-пры атрымалі ансамбль гарманістаў з Нароўлі, народны ансамбль «Сярпанак» з Украіны і саліст-гарманіст Андрэй Фядзій з Гомеля.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. iost@zviazda.by

За тры крокі да тысячагоддзя

Брэст адсвяткаваў Дзень горада

Фота Аляксандра ШУЛЫ ГАЧА

У мінулыя выхадныя самы заходні абласны цэнтр нашай краіны адзначыў свой 997-ты дзень нараджэння. На свята ў Брэст прыехалі дэлегацыі з гарадоў-пабрацімаў Славакіі, Францыі, Расіі, Польшчы, Германіі, Украіны. Урачыстасці пачаліся з ушанавання памяці воінаў-вызваліцеляў. Менавіта да дня вызвалення — 28 ліпеня — штогод прымяркоўваецца святкаванне дня горада.

Думаю, многіх парадаваў гарадскі карнавал. Ён праходзіў другі раз, але

сёлетняе прыгожае шэсце, здаецца, атрымалася больш маштабным, чым леташняе. Ну, вядома, брэсцкі карнавал не бразільскі. Але хто сказаў, што ў нас павінна быць як за акіянам? Па горадзе ішлі дзяўчаты ў яркіх касцюмах, рухаліся неверагодныя машыны — усё так прыгожа, страката і весела. А захапленню дзцяц не было канца пры выхадзе велізарных белых плюшавых мядзвядзяў!

Удаліся і «Горад Святла» на вялярным канале, і прадстаўленне на стадыёне «Брэсцкі», хоць удзельніцаў

Фота БЕЛТА

гэтых мерапрыемстваў перыядычна палохаў дождж. Шмат было музыкі, песень, забаўлянак. Але асабіста мне на такіх святах найбольш імпануюць падарункі, якія застаюцца. Ну вось, напрыклад, у адным з дамоў па вуліцы Савецкай, якую называюць брэсцкім Арбатам, напярэдадні паявілася незвычайнае акно... з галавой жырафы. Акно стварылі мастакі Ілья і Яўген Ду-

даравы проста на сцяне дома. Карціна размясцілася паміж рэальнымі вокнамі, і яе можна палічыць таксама за акно, на падаконніку якога сядзіць дзяўчына з букетам, а з-за фіранкі выглядае галава жырафы. Гэта фантазія мастакоў на тэму вядомага твора мастацтва атрымалася вельмі мілай.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

■ Героі Алімпа

Сцяпан ПАПОЎ:

■ Экспрэс-навіны

«Я здзейсніў МАРУ БАЦЬКІ»

Чэмпіён свету і Еўропы пра тое, як заступіўся за сяброў і аказаўся на валаску ад смерці

Мядзведзь, Самсонаў, Папоў... Гэта невялікі спіс беларускіх спартсменаў, чэмпіёнаў, якіх ведаюць не толькі таму, што яны наймацнейшыя ў сваіх відах спорту, а яшчэ і таму, што даказалі ўсяму свету — нават у бескампраміснай барацьбе заўсёды ёсць месца высакароднасці. За невялікую найноўшую гісторыю нашай краіны толькі гэтае тры атрымлівала ўзнагароду міжнароднай арганізацыі Fair Play (сумленнае барацьба).

Сцяпан Папоў — неаднаразовы прызёр чэмпіянату свету і Еўропы па самба, пераможца гэтых турніраў, але сапраўднае вядомасць прыйшла да самбіста пасля Еўрапейскіх гульняў у Баку. Там ён таксама стаў лепшым, фінальны паядынак Сцяпан выйграў у Аміла Гасімава з Азербайджана. У сутычцы за «золата» сапернік атрымаў сур'ёзную траўму, а пасля заканчэння паядынку ледзь мог стаяць на нагах, беларускі спартсмен узваліў азербайджанца на плечы, і пад захоплены гул трыбун вынес траўмаванага апанента з дывана. Гэты ўчынак нашага суайчынніка «падарваў» інтэрнэт, а пазней Папоў атрымаў прыз Fair Play «За высакародны жэст у спорце».

Сёння Сцяпан раскавае пра сваю сямейную дынастыю, якая «трымае» самба ў родным Лепелі, пераломныя моманты ў кар'еры і ўчынак, які здзейсніў у Баку.

Сын сваіх бацькоў

— Я нарадзіўся ў маленькім горадку, які славіцца сваімі найчымейшымі азёрамі. Сам горад вельмі зялёны і камфортны для жыцця. Уся мая сям'я «хворая» на спорт. Мама прафесійна займалася лыжнымі гонкамі, стала чэмпіёнкай БССР, але з розных прычын не змагла рэалізаваць сябе там, таму перайшла ў велогонкі. Пасля заканчэння Інстытута фізкультуры бацькі вярнуліся з Мінска ў Лепель, тата трэніраваў самбістаў, а мама — лыжнікаў, таму мы з братам займаліся гэтымі відамі спорту па чарзе. У залежнасці ад таго, хто браў нас з сабой на трэніроўку. Потым лыжная база ў Лепелі распалася, і маці сама пачала займацца самба, выканала нарматыў майстра спорту і стала таксама трэніраваць. Старэйшы брат пасля заканчэння інстытута таксама пажадаў працаваць у родным горадзе, таму атрымліваецца, што мая сям'я «трымае» самба ў Лепелі.

Усё, што я раблю сёння, — для бацькоў. Яны мае галоўныя заўзятары, заўсёды перажываюць, падтрымліваюць, указваюць на памылкі і радуецца маім пераможам больш за іншых. У бацькі з самага дзяцінства была мара — стаць чэмпіёнам свету. Ён «з нуля» адкрыў сваю секцыю ў Лепелі, перачытаў велізарную коль-

касць спецыялізаванай літаратуры, уклаў шмат сіл у сваіх вучняў, і я здзейсніў яго мару.

Усё пачыналася

— ... з дзюдо, я выступаў і ў маладзёжнай, і ў дарослай зборных, быў адным з першых нумароў у іх, заняў 5-е месца на маладзёжным чэмпіянаце Еўропы. Потым пачаў паказваць добрыя вынікі ў самба, а ў дзюдо тым часам карэнным чынам змяніліся правілы. Быць першым у абодвух відах стала немагчыма, таму прыйшлося выбіраць штосьці адно.

Вядома, з пункту гледжання алімпійскіх перспектыв, дзюдо было куды больш прывабным (уклучана ў алімпійскую праграму ў адрозненне ад самба), але каб быць чэмпіёнам, мне здаецца, трэба было трэніравацца па новых правілах з самага дзяцінства, а быць 20-30-м мне не хацелася.

Каб быў стымул

— Цяпер, калі я ўжо выйграў чэмпіянаты свету і Еўропы, складана знайсці матывацыю для сябе, каб працягваць

шываецца стомленасць. Пакуль перамагаю, атрымліваю задавальненне — буду выступаць, калі змагацца стане складана, не буду мучыць сябе, адразу скончу са спортам.

Пра знакамiты ўчынак

— Папулярным я стаў не з-за сваіх перамог, таму сёння большасць людзей ведаюць мяне не як самбіста, а як асобу. Першапачаткова я ехаў у Баку і не зацкліваўся на выніку, да гэтага ж заклікаў і ўсю нашу каманду. На Еўрапейскіх гульнях нам далі шанц прадэманстраваць самба

характар. І я рады, што такім чынам змог лішні раз на міжнароднай арэне сказаць пра Беларусь і пра самба.

Балючае...

— Складаных момантаў у кар'еры было некалькі і менавіта тады, калі ты спраўляешся з імі, з'яўляецца вынік.

У жыцці была гісторыя: паехаў адпачываць ва Украіну, гулялі ўвечары, паўстала такая сітуацыя (пачалася бойка), што давалося заступіцца за сяброў. Я, ведаючы, што валодаю пэўнымі (сілавымі) навыкамі, хацеў вырашыць усё спакойна, але хлопцы, таксама спартсмены (баксёры), дасталі нажы. Білі халоднай зброяй у сэрца, але трапілі ў біцэпс, перарэзалі цягліцу напалову. У машыне хуткай дапамогі я зразумеў, што памерці вельмі лёгка, але ў мяне дзяўчына (цяпер ужо жонка), бацькі, брат, як яны будуць жыць далей? У той момант адбылося пераасэнсаванне жыцця і смерці і ў мяне з'явілася неверагодная цяга да жыцця.

Пасля такога здарэння ў спіне засталася дзірачка, рука страціла ўсе свае здольнасці. Я паціху, па адным пальчыку разгінаў, распрацоўваў, назіраў, як яны пачынаюць аднаўляцца. Першы ж турнір, у якім прыняў удзел пасля вяртання, выйграў, хоць ніколі да гэтага не быў там нават прызёрам.

Простае жыццё

— У мяне ёсць некаторыя захапленні, кірункі работы, акрамя спорту, але яны не прыносяць мне столькі задавальнення, як самба. Пасля завяршэння кар'еры, магчыма, хацелася б паспрабаваць сябе ў ролі трэнера: гадаваць, глядзець, клапаціцца.

Сёння ў мяне ёсць невялікая, але моцная сям'я. Дзве дачкі, яны вельмі падобныя адна на адну, і жонка, з ёй мы знаёмыя больш за 10 гадоў.

У Мінску я ўжо прывык працаваць, а вось Лепель застаецца лепшым месцам для адпачынку. Там спакойна, добра, толькі там можна па-сапраўднаму выспацца. Бацькі будуць дачу, участак за 100 метраў ад возера, лазня, рыбалка. Ужо шмат гадоў не хадзіў на рыбу, а вось нядаўна пабыў з дачкой, злавілі шчупака.

Я заўсёды імкнуся ўдасканальвацца і з боку глядзець на сябе. Раней быў вельмі імпульсіўным, запальчывым, а цяпер спрабую кантраляваць свае эмоцыі. Зразумець, адкуль яны бяруцца і куды іх лепш аддаць.

Нашы балельшчыкі едуць у Бразілію

У штотыднёвым спартыўным аглядзе «Звязды» раскаваем пра вынікі чарговага тура чэмпіянату краіны па футболе, поспехі беларускіх хакеістак на кантынентальных спаборніцтвах і пра тое, колькі нашых заўзятараў паедзе на Алімпіяду ў Рыа-дэ-Жанэйра.

1. Завяршыліся матчы 16-га тура чэмпіянату краіны па футболе. Мінскія «Крумкачы» перамаглі бабруйскае «Белшыну» — 2:1. Барысаўскі БАТЭ перайграў брэсцкае «Дынама» — 2:0, «Слуцк» з мінімальным лікам адолеў «Славію» (Мазыр) — 1:0, а «Граніт» (Мікашэвічы) з такімі ж лічбамі прайграў «Нёману» з Гродна — 0:1. «Нафтан» (Наваполацк) не змог справіцца з «Іслаччу» (Мінскі раён) — 0:2. У матчы «Віцебска» і «Мінска» лік так і не быў адкрыты — 0:0, з нічымным вынікам таксама скончылася сустрэча «Шахцэра» (Салігорск) і «Гарадзеі» — 2:2.

Адзначым, што матч «Дынама» (Мінск) — «Тарпеда-БелАЗ» (Жодзіна) перанесены на 8 кастрычніка.

Становішча каманд пасля 16-ці тураў выглядае наступным чынам:

- БАТЭ — 38 ачкоў (16 матчаў; розніца мячоў — 40-16),
- «Шахцёр» — 28 (16; 23-12),
- «Крумкачы» — 27 (16; 18-18).

2. Зборная Беларусі па хакеі на траве сярод дзяўчат да 18 гадоў стала чэмпіёнам Еўропы ў дывізіёне Трофі. У фінальным паядынку нашы спартсменкі ў серыі пенальці адолелі французжанак і атрымалі права ў наступным сезоне згуляць у еўрапейскай эліце.

3. Намеснік міністра спорту і турызму краіны Аляксандр Дубкоўскі абраны старшынёй грамадскага аб'яднання «Беларуская федэрацыя барацьбы». Ён змяніў на гэтай пасадзе Юрыя Чыжа, які знаходзіцца пад следствам і падазраецца ва ўхіленні ад выплаты падаткаў у асабліва буйным памеры.

Нагадаем, што на маючых адбыцца летніх Алімпійскіх гульнях у Рыа-дэ-Жанэйра, якія пройдуць з 5 па 21 жніўня 2016 года, беларускія атлеты будуць змагацца за ўзнагароды ў вольнай і класічнай барацьбе.

4. Беларускія заўзятары купілі 109 квіткаў на Алімпіяду ў Бразілію. Самы дарагі білет, набыты нашымі суайчыннікамі, абышоўся ў 28 661 400 нэдэнамінаваных беларускіх рублёў, самы танны каштаваў 2 040 300.

Значная іх частка — гэта квіткі на цырымоніі адкрыцця і закрыцця Алімпіяды (42 штукі). Таксама беларусы паедуць падтрымаць спартсменаў на спаборніцтвах па лёгкай атлетыцы, боксе, спартыўнай і мастацкай гімнастыцы, водных відах спорту і вялікім тэнісе.

Матэрыялы да паласы падрыхтавала Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Лот №1. Автомобиль Audi A6, регистрационный номер 0002 ВА-2, 2014 года выпуска

Первоначальная стоимость – 46 377, 10 рублей (463 771 000 рублей) без учета НДС

Собственник (владелец) имущества	ООО «Белинвестплаза», УНП 391426767
Местонахождение (адрес) имущества	г. Орша, ул. Белинского, 1а
Информация об обременениях	Без обременений
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Орша, ул. Островского, 36, каб. 1 29 августа 2016 года в 11.00
Справочная информация	Отдел принудительного исполнения Оршанского района и г. Орши 211030, г. Орша, ул. Островского, 36 Главный специалист – Маханькова Анастасия Александровна, тел.: 80216543202, 80336161412. Начальник отдела – Павлюченкова Наталья Евгеньевна, 80216543213. Латанцов Игорь Аркадьевич, хранитель имущества, 80297125483
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет отдела принудительного исполнения Оршанского района и г. Орши №3642903000794 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 647, УНП 30002505, не позднее 10.00 26.08.2016 г. Минимальная величина первого шага – 5% стоимости каждого лота. В соответствии с ч. 3 ст. 401 ХПК Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ООО «Юридическая группа «СОВЕТНИК» – управляющий по делу о банкротстве ИП «ЛеГранд» извещает о проведении первых повторных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего должнику

Торги состоятся 15 августа 2016 года в 12.00 по адресу: г. Минск, пр-т Победителей, д. 101, оф. 1, каб. 1.

Для участия в торгах необходимо подать до 12 августа 2016 года заявку и перечислить на расчетный счет ИП «ЛеГранд», 3012007546015 в ОАО «Приорбанк», г. Минск, код 749, УНП 101120003 сумму задатка в размере 5% от начальной цены имущества. Сумма шага аукциона по каждому лоту составляет 5% от начальной цены предмета аукциона.

С лотами, выставяемыми на торги, можно ознакомиться по предварительному согласованию по телефону 80173880325. Прием заявок и документов на участие в торгах осуществляет организатор торгов – ООО «Юридическая группа «СОВЕТНИК» – ежедневно по рабочим дням с 9.00 до 18.00 по адресу: 220020, г. Минск, пр-т Победителей, д. 101, оф. 1, каб. 1.

Сведения о дебиторах.

Номер лота	Сведения об имуществе	Начальная цена, за ед. рублей без НДС	Сумма задатка
1	Дверь с автоматическим приводом	7 200,00	360,00
2	Заготовки обуви (крой для изготовления тапок)	8 728,20	436,41
3	Инструменты	2 175,88	108,79
4	Инструменты для производства обуви	12 550,28	627,51
5	Иные материалы для производства обуви	47 513,94	2375,70
6	Кожтовар	21 446,73	1072,34
7	Комплекующие для обуви	11 446,70	572,34
8	Молнии	11 844,18	592,21
9	Оргтехника	3 831,83	191,59
10	Офисная мебель	1 938,35	96,92
11	Принадлежности для офиса	5 383,78	269,19
12	Фурнитура	69 387,96	3469,40

Победителем торгов является лицо, предложившее наибольшую цену.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона производится победителем аукциона по фактическим затратам. Все расходы, связанные с регистрацией договора купли-продажи, оформлением перехода права требования, несет покупатель.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

По результатам аукциона организатор торгов составляет протокол в трех экземплярах.

Заключение договора купли-продажи осуществляется в течение 7 рабочих дней с даты проведения торгов.

Организатор вправе отказаться от проведения торгов не менее чем за 3 дня до даты проведения торгов.

С более подробной информацией о порядке, условиях проведения торгов, предметах торгов можно ознакомиться по тел. +37517 388 03 25.

ОСТРОШИЦКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ (организатор аукциона) извещает о проведении 29 августа 2016 года повторно открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность граждан Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь (га)	Ограничения в использовании, инфраструктура	Начальная цена (бел. рублей)	Размер задатка (бел. рублей)	Расходы по изготовлению документации (бел. рублей)
1	д. Чуденичи, ул. Зеленая, 9 кадастровый номер 623286308101000443	0,1211	Район индивидуальной застройки «Чуденичи-2» – вода, электричество, газ; рядом лес	3601,05	360,10	1513,53
2	д. Чуденичи, ул. Зеленая, 9а кадастровый номер 623286308101000442	0,1223	Район индивидуальной застройки «Чуденичи-2» – вода, электричество, газ; рядом лес	3636,74	363,67	1458,23
3	д. Ребрище, пер. Центральный, 1 (уч. № 3) кадастровый номер 623286307601000066	0,1380	Охранная зона сетей водоснабжения; в н.п. сети водоснабжения, электроснабжения	3420,11	342,01	1617,00

Дата, время и место проведения аукциона: 29 августа 2016 года в 10.00 по адресу: Логойский район, а.г. Острошицы, ул. Центральная, д. 8, Острошицкий сельский исполнительный комитет.

Принимать документы: ежедневно с 8.00 до 17.00 (кроме субботы и воскресенья) по 23.08.2016 г. включительно; к заявлению прилагается квитанция об оплате задатка и копия личного паспорта.
Задаток перечисляется на расчетный счет 3600619141105 в ОАО АСБ «Беларусбанк», код банка 153001795, УНН 600537220, код платежа 04901, получатель – Острошицкий сельский исполнительный комитет.

Условия: победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней после подписания протокола о результатах проведения аукциона внести плату за земельный участок и возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона.
Контактные телефоны: (801774) 57 6 21, 57 6 35, 57 6 36; (+37529) 644 48 86.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА Управляющий в производстве по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) ОАО «Агрокомбинат «Олехновичи» проводит пятый повторный открытый аукцион по продаже имущества:

Лот №1 – Имущество в составе:

№	Наименование	Инв. №	Общ. пл., кв.м
1	здание конторы (административное здание)	630/С-60033	1557,7
2	здание проходной №1	630/С-73099	56
3	здание склада №3	630/С-73101	16,7
4	здание дезбарьера	630/С-73106	51,6
5	здание весовой	630/С-73100	133,2
6	здание спец автомобильного транспорта	630/С-64351	736,6
7	здание диспетчерской	630/С-73110	22,7
8	здание склада	630/С-73105	71,8
9	здание проходной №2	630/С-73140	6,3
10	здание склада	630/С-73103	1136,9
11	здание склада	630/С-73102	22,3
12	мастерские механические	630/С-64360	788,1
13	здание колбасного цеха	630/С-60036	902,1
14	консервный цех	630/С-64361	257,1
15	здание котельной	630/С-60028	890,7
16	убойный цех	630/С-64347	2137,9
17	здание лаборатории	630/С-73223	286,2
18	здание скотобойной площадки	630/С-73224	283
19	здание склада для хранения тары	630/С-73227	579
20	здание склада	630/С-73228	65
21	здание склада	630/С-73230	65,6
22	здание склада	630/С-73231	65
23	здание склада	630/С-73435	63,9
24	здание склада	630/С-73232	64,4
25	здание склада	630/С-73233	64,7
26	здание ветблока	630/С-73225	503,7
27	склад для хранения комбикорма	630/С-64346	865,3
28	здание инкубационного цеха	630/С-73107	1002,3
29	здание специализированное животноводства	630/С-64359	1363,4
30	здание маточника птичника №2	630/С-73408	1364
31	здание маточника птичника №5	630/С-73410	1386,4
32	здание маточника птичника №4	630/С-73409	906,3
33	здание маточника птичника №6	630/С-73411	1359,8
34	здание маточника птичника №7	630/С-73412	1375,9
35	здание птичника №17(2)	630/С-42687	1093
36	здание птичника №8	630/С-47495	1372,4
37	здание птичника №24	630/С-60035	1440,2
38	здание птичника №23	630/С-73407	1390,6
39	здание птичника №22	630/С-73406	1382,1
40	здание птичника №21	630/С-73405	1387,2
41	здание птичника №20	630/С-73404	1392,1
42	здание птичника №19	630/С-73403	1391,4
43	здание птичник №18	630/С-73401	1390,8
44	здание батарейного цеха №1	630/С-47499	1802,8
45	здание батарейного цеха №2	630/С-47492	1804,4
46	здание батарейного цеха №3	630/С-47502	1793,3
47	здание птичника №17(1)	630/С-42686	1096,7
48	здание птичника №16	630/С-42685	1099,9
49	здание птичника №15	630/С-42683	1097,2
50	здание птичника №14	630/С-73400	1383,7
51	птичник №13	630/С-64355	1385,2
52	птичник №12	630/С-60032	1391,7
53	птичник №11	630/С-64350	1378,5
54	здание птичника №10	630/С-60031	1431,8
55	птичник №9	630/С-64349	1421,1
56	здание батарейного цеха №4	630/С-64356	1799,4
57	батарейный цех №5/1,2	630/С-64352	1816,2
58	здание батарейного цеха №6/1,2	630/С-64354	1816,2
59	здание конюшни	630/С-73413	294,7

наименование	инв. №	протяженность/общ. пл.
60 линия освещения	630/С-73970	1778,9 м
61 сети электрические	630/С-73972	6946,5 м
62 сети водоснабжения	630/С-73973	5041,8 м
63 автомобильные дороги внутреннего и наружного использования	630/С-73975	59453,7 кв.м
64 ливневая канализация	630/С-74625	3249,8 м
65 сети газоснабжения и газораспределения	-	7783,41 м

Объекты расположены на земельном участке с кадастровым номером 62380000001000019, общей площадью 88,9042 га (предоставлен на праве постоянного пользования) по адресу: Минская область, Молодеченский район, Олехновичский с/с, 43. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав: земли, находящиеся в охранных зонах магистральных трубопроводов, систем газоснабжения, код-7, площадь – 0,24 га; земли, находящиеся в прибрежных полосах водных объектов, код-1, площадь – 6,93 га; земли, находящиеся в охранных зонах линий электропередачи, код-6, площадь – 4,98 га.

Объект расположен на земельном участке с кадастровым номером 623800000001000018, общей площадью 58,6567 га (предоставлен на праве постоянного пользования) по адресу: Минская область, Молодеченский район. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав: земли, находящиеся в охранных зонах линий электропередачи, код-6, площадь – 0,58 га; земли, находящиеся в охранных зонах линий электропередачи, код-6, площадь – 0,68 га.

№	Наименование/рег. №	Кузов №	Год выпуска	Тип	Цвет ТС
66	помехозащитное устройство	630/С-73924			4466,0 кв. м
67	Аudi A6 2332 BA-5	WAUZZ4AZ-SN027277	1994	Легковой специальный седан	Бордовый
68	GAZ-3309 AE 0778-5	33070070140601 33090070948602	2007	Грузовой фургон	Белый
69	GAZ-3309 AB 3016-5	60040625 33090070921925	2006	Грузовой фургон изотермический	Белый
70	ZIL-131 AI 2339-5	430945	1981	Грузовой фургон (авторазливочная станция APC)	Темно-зеленый
71	ZIL-130 OM 1392	3149143	1981	Грузовой специальный бункер	Синий
72	MAZ 555147 1844 AK-5	Y3M55514790000031	2010	Грузовой самосвал	Белый
73	PAZ 3205 AE 6449-5	XTM32050096002461 96002461	1996	Автобус вагон	Бело-голубой
74	MAZ 857100 4022 A 8383A-5	Y3M857100A0006704	2010	Прицеп специальный самосвал	Серый
75	ПСТ-12 OB-5 8054	462	2000	Полуприцеп	Зеленый
76	ЗСКП-8	-	2000	Загрузчик сухих кормов прицепной	Зеленый
77	ПТУ 4-1	-	-	Полуприцеп тракторный универсальный	Зеленый
78	MT3-952 OA 4417	09002021	2000	Трактор	Синий
79	Беларус-1221 В OA-5 9436	12019586	2007	Трактор (фронтальный погрузчик)	Синий
80	MT3-82.1 OA 2459	457409	1998	Трактор	Красный
81	оборудование согласно перечню (перечень находится у организатора аукциона)				
82	малоценные быстро снашивающиеся предметы согласно перечню (перечень находится у организатора аукциона)				

Вышеуказанное имущество предназначено для производства мяса птицы и ведения товарного сельского хозяйства.

Начальная цена с учетом НДС (20%) – 3 660 507,78 бел. руб. (Цена снижена на 40%).
Предыдущее извещение опубликовано на www.bankrot.gov.by 22.01.2016 г., 17.03.2016 г., 21.04.2016 г., 17.05.2016 г., 14.06.2016 г.

Задаток в размере 5 (пять) % от начальной цены (183 025,39 бел. руб.) перечисляется на р/с № 3012054410511 в ЗАО «МТБанк», БИК 153001117, г. Минск, УНП 600077897 ОАО «Агрокомбинат «Олехновичи».

Сумма шага аукциона (5%) – 183 025,39 бел. руб.

Аукцион состоится **19.08.2016 г. в 13.00** по адресу: Минская область, Молодеченский район, а/г Олехновичи, ОАО «Агрокомбинат «Олехновичи», ул. Радошковичская, 43, актовый зал.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **18.08.2016 г.** до 16.00 по адресу: Минская область, Молодеченский район, а/г Олехновичи, ул. Радошковичская, 43, ОАО «Агрокомбинат «Олехновичи», приемная.

Лица, желающие участвовать в торгах, обязаны подать организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявления на участие в торгах с приложением следующих документов:

- заверенного банком документа, подтверждающего внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении о проведении торгов;
- для индивидуального предпринимателя – копии свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя (без нотариального засвидетельствования);
- для юридического лица – доверенности, выданной представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), а также копии свидетельства о государственной регистрации юридического лица (без нотариального засвидетельствования);
- для иностранного юридического лица, иностранной организации, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств иностранному государству и его административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организации – легализованных в установленном порядке копий учредительных документов, выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо

иного эквивалентного доказательства статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документа о финансовой состоятельности, выданного обслуживающим банком (без нотариального засвидетельствования);

для представителя гражданина Республики Беларусь, в том числе индивидуального предпринимателя, – доверенности, оформленной в соответствии с законодательством.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане и лица без гражданства, а также граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Победителем признается участник торгов, предложивший наиболее высокую цену приобретения лота по сравнению с предложениями других лиц.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) рабочих дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Участникам, не признанным победителями, задаток возвращается в безналичной форме в течение 3 банковских дней с момента утверждения протокола об итогах торгов.

Результаты торгов оглашаются публично в день проведения торгов.

В случае, если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому единственному участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Победитель торгов (претендент на покупку) возмещает затраты, связанные с организацией и проведением торгов.

Ознакомиться с предметом торгов и документами, необходимыми для проведения торгов, можно в дни приема заявлений на участие в торгах с 8.00 до 17.00 по адресу: Минская область, Молодеченский район, а/г Олехновичи, ул. Радошковичская, 43, ОАО «Агрокомбинат «Олехновичи» у организатора торгов.

С дополнительной информацией об объекте торгов можно ознакомиться по адресу: Минская область, Молодеченский район, а/г Олехновичи, ул. Радошковичская, 43, ОАО «Агрокомбинат «Олехновичи», тел.: (80176) 79-12-84, +375 44 555 04 43.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Вишнёвка-2010» (продавец)

проводит повторный открытый аукцион по продаже недвижимого имущества в составе: **одноэтажное кирпичное здание свинофермы с двумя навесами и двумя площадками для выгула, общ. пл. 922,5 кв. м (инв. № 600/С-128522), одноэтажное кирпичное здание свинофермы с двумя навесами, общ. пл. 832,6 кв. м (инв. № 600/С-128558), одноэтажное кирпичное здание свинофермы, общ. пл. 1232,2 кв. м (инв. № 600/С-128550), одноэтажное кирпичное здание свинофермы с пристройкой, общ. пл. 4299,6 кв. м (инв. № 600/С-128523), одноэтажное кирпичное здание кормоцеха СТФ с двумя навесами, общ. пл. 280,2 кв. м (инв. № 600/С-128968), одноэтажное кирпично-блочное здание картофелехранилища, общ. пл. 546,8 кв. м (инв. № 600/С-128590), веревка СТФ «Угляны», состоящая из двух бытовых помещений и навеса (инв. № 600/С-128965), летний лагерь СТФ «Угляны» (инв. № 600/С-128983).**

Объекты расположены на земельном участке с кадастровым номером 623688200001000324, площадью 6,2289 га (предоставлен на праве постоянного пользования для ведения товарного хозяйства) по адресу: Минская область, Минский район, Юзуфовский с/с, д. Угляны.

Начальная цена с НДС (20%) – **776 880,88 бел. руб.** (7 768 808 800 бел. руб. – в денежных единицах 2000 г.) Стоимость снижена на 30%. **Задаток 10% от начальной цены – 77 688 бел. руб.**

Задаток перечисляется на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель). Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 21.06.2016. Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Аукцион состоится **23.08.2016 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **22.08.2016 до 16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 207-71-34, (8029) 102-21-17.

Управляющий ООО «ФертЭко» – индивидуальный предприниматель Кудренко Е.А. извещает о проведении 17 августа 2016 года в 10.00 по адресу: г. Гродно, ул. Городничанская, 20 первых повторных открытых торгов в форме аукциона по продаже недвижимого имущества, шаг аукциона – 5% от начальной цены и составляет 236715,15 рублей, задаток – 10% от начальной цены и составляет 473 430,31 рублей

№ п/п	Наименование лота	Первоначальная цена, рублей без НДС	Сумма НДС, 20%	Начальная цена, рублей с НДС	Сумма задатка, рублей
1	Капитальное строение с инвентарным номером 400/С-2069, расположенное по адресу: г. Гродно, ул. Городничанская, д. 20, площадь в соответствии с данными Единого государственного регистра недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним 1669,3 кв.м, назначение – здание ресторана (с учетом выполненных работ по реконструкции предмета торгов). Кадастровый номер земельного участка, на котором расположено капитальное строение: 44010000002002762. Объект является недвижимой историко-культурной ценностью. Капитальное строение находится на реконструкции. Общая площадь в результате реконструкции 3 030 кв.м	3945252,60	789050,52	4734303,12	473430,31

Продавец ООО «ФертЭко», тел. 8029 644 38 92. Организатор торгов – управляющий ООО «ФертЭко» индивидуальный предприниматель Кудренко Е.А., место нахождения: г. Минск, ул. Сухаревская, 46-167, тел. 8029 644 38 92. Ознакомление с информацией о форме заявления на участие в торгах, предмете торгов, условиями договора и др. по тел. 8029 644 38 92. Место нахождения предмета торгов – г. Гродно, ул. Городничанская, 20. Порядок ознакомления с предметом торгов: в рабочие дни с 12.00 до 18.00 по месту его нахождения с предварительным согласованием по тел. 8029 644 38 92. Участие в торгах оформляется заявлением на участие в торгах.

Прием заявлений на участие в торгах по адресу: **220079, Минск-79, а/я 231 с 10.00 02.08.2016 г. до 10.00 16.08.2016 г.**

Оплата задатка в размере 10 процентов от начальной цены производится с даты настоящей публикации **до 16.08.2016 г. включительно** на расчетный счет ООО «ФертЭко» № 3012214090016 в ЗАО «Абсолютбанк», МФО банка 153001898, УНП 800009966. Победителем признается участник торгов, предложивший наиболее высокую цену приобретения предмета торгов по

сравнению с предложениями других участников.

Заключение договора купли-продажи предмета торгов осуществляется в течение 10 дней со дня проведения торгов. Победитель торгов в течение 30 дней со дня проведения торгов оплачивает цену предмета торгов за минусом внесенного задатка. Участникам, не признанным победителями торгов, задаток возвращается в безналичной форме в течение 5 раб. дней со дня проведения торгов. В случае признания торгов несостоявшимися предмет торгов может быть продан единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах, либо единственному участнику, явившемуся для участия в них, при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов. Возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется победителем торгов, единственным участником, подавшим заявление на участие в торгах, единственным участником, явившимся для участия в них, которым был продан предмет торгов. Результаты торгов оформляются протоколом в день их проведения. Организатор может отказаться от проведения торгов не позднее, чем за 5 дней до их проведения.

Общество с ограниченной ответственностью «Страховой брокер «СитиБрокер»

Учетный номер плательщика: 806000656. Вид экономической деятельности: 66220. Организационно-правовая форма: Общество с ограниченной ответственностью
Единица измерения: млн рублей. Адрес: г. Минск, ул. Сурганова, д. 27, пом. 2Н

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2015 года

АКТИВЫ	Код строки	На 31 декабря 2015 года	На 31 декабря 2014 года
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	8	-
Нематериальные активы	120	5	-
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
В том числе:			
инвестиционная недвижимость	131	-	-
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	-	-
Долгосрочные финансовые вложения	150	-	-
Отложенные налоговые активы	160	-	-
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	-	-
Прочие долгосрочные активы	180	-	-
ИТОГО по разделу I	190	13	-

II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	3	-
В том числе: материалы	211	3	-
животные на выращивании и откорме	212	-	-
незавершенное производство	213	-	-
готовая продукция и товары	214	-	-
товары отгруженные	215	-	-
прочие запасы	216	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	-	-
Расходы будущих периодов	230	1	-
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	-	-
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	47	-
Краткосрочные финансовые вложения	260	-	-
Денежные средства и их эквиваленты	270	548	-
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по разделу II	290	599	-
БАЛАНС	300	612	-

СОВЕСТНЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
1	Код строки	На 31 декабря 2015 года	На 31 декабря 2014 года
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	419	-
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	-	-
Добавочный капитал	450	-	-
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	65	-
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	-	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	490	484	-
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	-	-
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	-	-
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	590	-	-
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	3	-
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	-	-
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	86	-
В том числе: поставщикам, подрядчикам, исполнителям по авансам полученным	632	-	-
по налогам и сборам	633	5	-
по социальному страхованию и обеспечению	634	5	-
по оплате труда	635	19	-
по лизинговым платежам	636	-	-
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	-	-
прочим кредиторам	638	2	-
Обязательства, предназначенные для реализации	640	-	-
Доходы будущих периодов	650	39	-
Резервы предстоящих платежей	660	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	-
ИТОГО по разделу V	690	128	-
БАЛАНС	700	612	-

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь–декабрь 2015 года

Наименование показателей	Код строки	За январь-декабрь 2015 года	За январь-декабрь 2014 года	В том числе:
1	2	3	4	
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	240	-	курсовые разницы от пересчета активов и обязательств
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	-	-	прочие доходы по финансовой деятельности
Валовая прибыль (010 – 020)	030	240	-	Расходы по финансовой деятельности
Управленческие расходы	040	(257)	-	В том числе:
Расходы на реализацию	050	-	-	проценты к уплате
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (030 – 040 – 050)	060	(17)	-	курсовые разницы от пересчета активов и обязательств
Прочие доходы по текущей деятельности	070	7	-	прочие расходы по финансовой деятельности
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(1)	-	Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности (100 - 110 + 120 - 130)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (± 060 + 070 – 080)	090	(11)	-	Прибыль (убыток) до налогообложения (± 090 ± 140)
Доходы по инвестиционной деятельности	100	19	-	Налог на прибыль
В том числе:				Изменение отложенных налоговых активов
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	-	-	Изменение отложенных налоговых обязательств
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	-	-	Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)
прочие проценты к получению	103	19	-	Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	-	-	Чистая прибыль (убыток) (± 150 – 160 ± 170 ± 180 – 190 – 200)
Расходы по инвестиционной деятельности	110	-	-	Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)
В том числе:				Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	-	-	Совокупная прибыль (убыток) (± 210 ± 220 ± 230)
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	-	-	Базовая прибыль (убыток) на акцию
Доходы по финансовой деятельности	120	100	-	Разводненная прибыль (убыток) на акцию

Руководитель **В.В.Чуценко** Главный бухгалтер **ИП Андрончик Н.А.**
22 марта 2016 г.

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ Общества с ограниченной ответственностью «Страховой брокер «СитиБрокер» (ООО «Страховой брокер «СитиБрокер») за период с 29.04.2015 по 31.12.2015 года

Директору ООО «Страховой брокер «СитиБрокер» **В.В.Чуценко**

Реквизиты аудируемого лица: **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»** 220012, г. Минск, улица Сурганова, дом 27, офис 2Н. Сведения о государственной регистрации: Деятельность **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»** зарегистрирована Министерством финансов Республики Беларусь 29.04.2015 г., регистрационный номер за №806000656.

Реквизиты аудитора: **Индивидуальный предприниматель Таяновский Николай Николаевич** 220136, г. Минск, ул. Мазурова, д. 12, кв. 22, тел. 272-37-70.

Свидетельство о государственной регистрации от «09» января 2014 г.

№92189313, регистрационный номер 192189313. Расчетный счет: 3013867450005 в ОАО «Белорусский народный банк» г. Минск, проспект Независимости, 87А, БИК 153001765.

Мною проведен аудит прилагаемой бухгалтерской отчетности **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»**, состоящей из: бухгалтерского баланса на 01.01.2016 г.; отчета о прибылях и убытках; отчета об изменении собственного капитала; отчета о движении денежных средств за год; примечания к бухгалтерской отчетности.

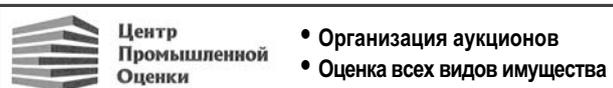
ОБЯЗАННОСТИ РУКОВОДСТВА АУДИРУЕМОГО ЛИЦА ПО ПОДГОТОВКЕ БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ
Руководство **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»** несет ответственность за составление и представление бухгалтерской отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности и организационно-системный внутреннего контроля, необходимой для составления бухгалтерской отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие недобросовестных действий или ошибок.

ОБЯЗАННОСТИ АУДИТОРА
Аудитор несет ответственность за выраженное аудиторское мнение о достоверности бухгалтерской отчетности, основанное на результатах проведенного аудита.
Аудит проведен в соответствии с требованиями За-

кона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» от 12 июля 2013 года и национальных правил аудиторской деятельности, которые обязывают нас соблюдать нормы профессиональной этики, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить достаточную уверенность относительно наличия либо отсутствия существенных искажений в представленной бухгалтерской отчетности. В ходе аудита были выполнены аудиторские процедуры, направленные на получение аудиторских доказательств, подтверждающих значения показателей бухгалтерской отчетности **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»**, а также другую раскрытую в ней информацию. Выбор аудиторских процедур осуществляется на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения бухгалтерской отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения бухгалтерской отчетности рассматривалась система внутреннего контроля **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»**, необходимая для составления бухгалтерской отчетности, не содержащей искажений, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения мнения относительно эффективности функционирования этой системы. Аудит также включал оценку применяемой учетной политики, обоснованности учетных оценок и общего содержания бухгалтерской отчетности **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»**.

Я полагаю, что в ходе аудита мною были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.
АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ
По моему мнению, бухгалтерская (финансовая) отчетность **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»**, сформирована в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности, достоверно во всех существенных аспектах отражает финансово-хозяйственную деятельность за **2015 год**, при этом совершенные **ООО «Страховой брокер «СитиБрокер»** хозяйственные операции соответствуют законодательству.

Индивидуальный предприниматель Н.Н.Таяновский

• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	ЗАО «МИНСКИЙ ИНСТРУМЕНТАЛЬНЫЙ ЗАВОД», г. Минск, ул. Эмитрока Бядули, д. 13

Предмет аукциона

Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес

Лот №1

Гараж	Здание неустановленного назначения	299 кв.м	500/С-52662	г. Минск, ул. З. Бядули, д. 13

Начальная цена лота №1 с НДС 20% – 237 936 руб. 00 коп.
(2 379 360 000 бел. руб.)

Лот №2

Блок цехов	Здание неустановленного назначения	6712,8 кв.м	500/С-52676	г. Минск, ул. З.Бядули, д. 13

Начальная цена лота №2 с НДС 20% – 4 042 056 руб. 77 коп.
(4 042 567 700 бел. руб.)

Срок подписания договора купли-продажи по лотам №1 и №2: Продавец в установленном законодательством порядке после проведения аукциона обращается за осуществлением регистрационных действий в отношении земельного участка, необходимого для обслуживания предмета аукциона. После выделения земельного участка для обслуживания здания между продавцом и покупателем в течение 5 (пяти) рабочих дней после получения продавцом свидетельства о государственной регистрации земельного участка должен быть подписан договор купли-продажи

Лот №3

Здание специализированное для образования и воспитания (профтехучилище)	842 кв.м	500/С-2921	г. Минск, ул. З.Бядули, д. 15

Составные части и принадлежности: сарай, дворовое сооружение, сход в подвал

Сведения о земельном участке: земельный участок, общ. пл. **0,2605 га**, предоставлен Продавцу на праве аренды (срок действия по 31.07.2053) для эксплуатации и обслуживания здания специализированного для образования и воспитания. Ограничения (обременения) прав – земельный участок пл. 0.0550 га расположен в охранных зонах линий электропередачи, сетей и сооружений водоснабжения и канализации

Начальная цена лота №3 с НДС 20% – 1 030 262 руб. 88 коп.
(10 302 628 800 бел. руб.)

Срок подписания договора купли-продажи по лоту №3: 10 рабочих дней после проведения аукциона

Обременения Арендаторы. Подробная информация на сайте организатора аукциона

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с № 3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Дата и время проведения аукциона	05.09.2016 в 11.00
Дата и время окончания приема документов	по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»
Дата и время окончания приема документов	02.09.2016 до 17.00
Контактные телефоны	по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки» Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-317-95-42. E-mail: auction@cpo.by

ООО «Ист Вест инжиниринг»
ОБЪЯВЛЯЕТ ПЕРЕГОВОРЫ ПО ВЫБОРУ ПОДРЯДНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ПО ОБЪЕКТУ «Костел святого Андрея Апостола и святого Леопольда Богдана Мандича в районе ул. Стариновской – ул. Никифорова».
Документацию для переговоров можно получить по

■ Чулі?!

Варыяцыі на тэму вытанчанасці ад Меліты Станюты

Славутая гімнастка прэзентавала ў «Сталіцы» краму аксесуараў

ЁСЦЬ у яе цяпер такая місія — несці прыгажосць у масы, быць прыкладам стылю і вытанчанасці. Пра гэта казалі госці, што сабраліся на прэзентацыі новай крымы ў гандлёвым цэнтры «Сталіца».

Сярод іх былі беларускія гімнастыкі, якія вось ужо ў пятніцу вылятаюць у Рыа-дэ-Жанэйра, каб удзельнічаць у Алімпійскіх гульнях — разглядалі ўпрыгожванні, штосьці прымяралі на сябе. Былі алімпійскія прызёры мінулых гадоў, напрыклад Любоў Чаркашына, а таксама прадстаўнікі іншых відаў спорту, якія прыйшлі падтрымаць Меліту Станюту. Яна, хоць і прывыкла быць навідавоку, таксама нібыта «прымярала» на сябе новы імідж — гаспадыні, што сустракае гасцей. Была ўважлівай да ўсіх, хто падыходзіў — гэта быў зручны момант узяць аўтограф! Фатаграфавалася з тымі, хто пажадаў. Частавала прысмакамі. Усміхалася. І так будзе заўсёды ў невяліччай краме «Variety»: нават калі дзяўчына тут прысутнічае асабіста не зможа, яе вобраз, натхненне, вытанчанасць усё адно будзе напаяняць залу — на сценах яе прыгожыя фотопартрэты. У іх і рух, і эмоцыі, і асаблівы стыль: сучаснай, актыўнай і разам з тым кранальна-роман-

тычнай дзяўчыны, якая застаецца сабой у імклівым жыцці, дзе ўжо загатоўленыя вобразы на ўсе выпадкі жыцця.

Побач — усяго шмат. Капляюшыкі і пацеркі, бранзалеткі і шалікі, гадзіннікі і акуляры — тое, што парадуе юных паненак і што можа падкрэсліць густ сталай пані. Як гэта, дарэчы, умела рабіць легендарная Стэфанія Станюта, бабуля Меліты. Яе шляхетны вобраз, увасоблены ў творах мастацтва ці на экране, застаўся ў памяці яшчэ і тым, як гэтая жанчына ўмела сябе «несці» ў жыцці. У той час, калі выбар даступных сродкаў для ўпрыгожвання быў абмежаваны, яна ўмела спалучаць нечаканыя дэталі, была цудоўнай майстрыхай, якая стварала прыгожыя рэчы і аксесуары сама. Ад чаго яны, можа быць, здаваліся яшчэ больш цёплымі. Галоўнае — каб без перабору, не зашмат. Каб не губляўся вобраз, каб погляд спыняўся на галоўным — на чалавеку, жанчыне, якой хацелася б зазірнуць у вочы.

У мітусні прэзентацыі Меліта Станюта трымалася з гонарам, вартым славу-тай бабулі. І ўвасабляла густоўнасць: у белае сукенцы з пышной спадніцай, на высачэзных абцах (ад чаго фігура здавалася яшчэ больш тонкай), з валасамі, сабранымі ў сціплы пучок і без асаблівых упрыгожванняў (прыродную прыгажосць хіба толькі падкрэсліць можна), і амаль без касметыкі. У разнастайнасці, шматаблічнасці, варыянтнасці, якую ўвасабляе крама, Меліта Станюта нібыта нагадвала: самадастатковасць і ўпэўненасць у сабе, жаданне развівацца, ісці далей — вось лепшая аснова для моднага вобразу. Усё астатняе — дадатак, які можа толькі падкрэсліць характар. Характар Меліты Станюты дапамог ёй у складаны падрыхтоўчы перыяд да Алімпійскіх гульняў яшчэ і паспрабаваць сябе ў бізнес-праекце. А далей — думкі толькі пра Рыа. Сур'ёзная...

Ларыса ЦІМОШЫК. tsimoshyk@zviazda.by

■ Святы

ШУКАЙЦЕ СЯБРОЎ — 3 «БЕЛПОШТАЙ»

У перадапошні дзень ліпеня свет адзначыў Міжнародны дзень дружбы.

У рамках гэтага свята Белпошта правяла адмысловае прома-мерапрыемства. Падчас яго спецыялісты прадпрыемства расказалі пра новыя паслугі, інтэрнэт-краму беларускіх тавараў [Shop.belpost.by](http://shop.belpost.by) і ўсім кліентам, якія набылі паштовай прадукцыі на пэўную суму грошай, уручылі наборы для пасткросінгу — абмену паштовымі карткамі і маркамі.

Апошнім часам гэтае захапленне аб'ядноўвае ўсё больш людзей з розных куткоў планеты. Для таго, каб далучыцца да іх, трэба было зусім няшмат: зарэгістравацца на сайце <http://www.postcrossing.com/>, паведаміць свой хатні адрас ды што-кольвек пра сябе (хобі, пажаданні, якія паштоўкі вам падабаюцца, што хацелі б даведацца пра іншыя краіны). Пасля чаго сістэма сайта прапаноўвала першыя пяць адрасоў, па якіх можна было адправіць карткі... Цалкам магчыма — атрыманы падчас прома-мерапрыемства, якое 1 жніўня праводзілася ў круглай зале сталічнага паштамта і ў аддзяленні паштовай сувязі-115

Даты

2 ЖНІЎНЯ

1840 год — выйшаў указ імператара Мікалая I аб спыненні дзейнасці на тэрыторыі Віленскай, Гродзенскай і Мінскай губерняў Статута Вялікага княства Літоўскага 1588 года.

1886 год — 130 гадоў таму нарадзіўся (в. Забелы, цяпер у Слуцкім раёне) Мікалай Макаравіч Гуткоўскі, беларускі юрыст і грамадскі дзеяч. З 1921 года — вучоны сакратар Акадэміцэнтра, юрысконсульт Наркамасветы БССР, навуковы супрацоўнік Інбелкульту, выкладчык БДУ. Вылучаў крыніцы заканадаўства Беларусі, удзельнічаў у распрацоўцы беларускай навуковай тэрміналогіі. Аўтар успамінаў і артыкулаў па гісторыі беларускай культуры пачатку ХХ ст. У 1930 годзе арыштаваны па справе «Саюза вызвалення Беларусі». Памёр у 1938 годзе. Реабілітаваны пасмяротна.

1933 год — завершана будаўніцтва Беларуска-Балтыйскага канала. Будоўля была засакрэчана, пракладка канала кіравала начальства НКВС СССР. Шляхам жорсткай эксплуатацыі зняволеных кіраўніцтва будоўлі ўдалося дасягнуць рэкордных тэмпаў пракладкі канала. У той час як Панамскі канал (даўжыня 80 км) будаваўся 28 гадоў, Суэцкі канал (даўжыня 160 км) — 10 гадоў, а Беларуска-Балтыйскі канал даўжынёй 227 кіламетраў быў прабіты ў скальных пародах за год і дзевяць месяцаў. Да 1961 года ён называўся — Беларуска-Балтыйскі канал імя Сталіна. Стварэнне магут-

Падзеі

нага транспартнага шляху з размяшчэннем на ім комплексу складаных гідратэхнічных збудаванняў (шлюзаў, плацін, водаспуску, дамбаў і штучных каналаў) забяспечыла непасрэдную водную сувязь паміж Балтыйскім морам і савецкай Поўначчу і дало магчымасць неадкладна прыступіць да шырокай эксплуатацыі лясных, мінеральна-рудных, рыбных і іншых прыродных багаццяў гэтага краю.

1936 год — у Мінску на плошчы Свабоды прайшоў 30-тысячны мітынг салідарнасці з барацьбітамі за дэмакратычную Іспанію, у якой адбыўся фашысцкі пераворот і пачалася грамадзянская вайна.

1996 год — у Мінску на «востраве слёз» каля Траецкага прадмесця была адкрыта капліца-помнік беларускім воінам, якія загінулі ў Афганістане.

Было сказана

Ніна МАЦЯШ, паэтэса:
«Дзе песня галаву ўзняла,
Там шэрасці не выжыць».

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	5.26	21.05	15.39
Віцебск —	5.10	21.00	15.50
Магілёў —	5.16	20.55	15.39
Гомель —	5.19	20.45	15.26
Гродна —	5.42	21.19	15.37
Брэст —	5.49	21.14	15.25

Месяц

Маладзік 23.44.
Месяц у сузор'і Льва.

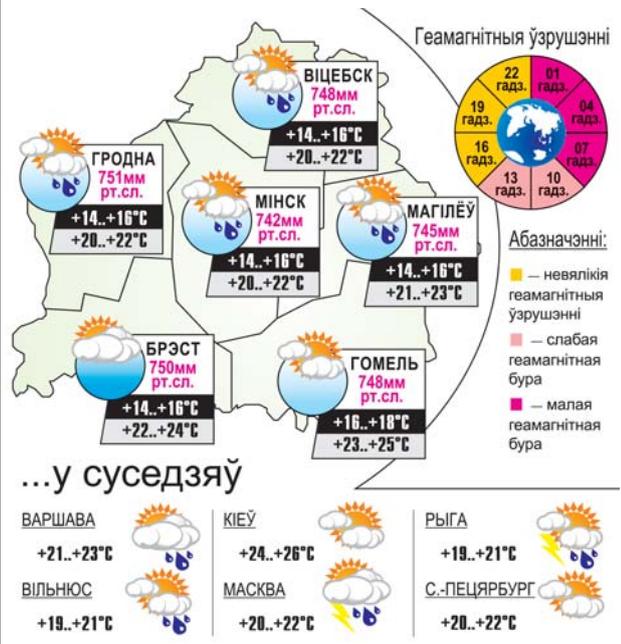
Імяніны

Пр. Аляксандра, Георгія, Івана, Сяргея, Фёдара, К. Карыны, Марыі, Сцяпана.

Фота Надзеі НІКАЛАЕВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

У краме.
— Узважце, калі ласка, гэтую курыцу.
Прадаўшчыца кладзе курыцу на вагу:
— На 25 рублёў будзе.
— КОЛЬКІ? Пачым жа ў вас кілаграм?!
Прадаўшчыца крычыць убок:
— Люба! Пачым у нас куры?

лі шчыльна паесці і ісці ў краму, то купляць ежу не будзе жадання. І сапраўды! Гляджу на ежу і нічога не хочацца... Узьў гарэлку!

Лектар:
— Я не магу верыць у існаванне таго, чаго не бачыў на свае вочы!
Голас з аўдыторыі:
— Прафесар, а свой мазг вы на свае вочы бачылі?

